

Gorenjski Glas

TOREK, 12. SEPTEMBRA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 73, CENA 2,50 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Tekli tudi za najranljivejše v družbi

Več kot 1800 tekačev in obiskovalcev je bilo v soboto na Triglav teku, športno-družabnem dogodku na Brdu pri Kranju. Podprli so ga tudi številni vrhunski športniki.

MAJA BERTONCELJ

Predoslje – Lepo sobotno dopoldne je na Brdo pri Kranju privabilo množico rekreativnih tekačev vseh starosti. Udeležili so se 11. Triglav teka, edinega dogodka, odprtega za javnost, ki poteka znotraj protokolarnega posestva Brdo. Trasa je namreč speljana po neokrnjeni naravi, v zaprtem delu parka – v lovišču.

Triglav tek je več kot tekaška prireditev. »Je dogodek, ki spodbuja zdrav način življenja, povezuje ljubezen do športa in narave ter skrbi do najranljivejših v naši družbi,« je poudarila Tjaša Kolenc

Filipčič, direktorica službe za trženjsko komuniciranje v Zavarovalnici Triglav. Slednja na dogodku že vrsto let predaja donacije zdravstvenim ustanovam. Tudi letos so tekači s svojo udeležbo podprli društvo za izboljšanje pogojev za rojstva zdravih otrok Slojenčki, ki je prejelo finančna sredstva v višini 10 tisoč evrov. Namenilo jih bo nakupu blazinic za fototerapijo. Hkrati organizatorji z dogodkom spodbujajo k zdravemu življenjskemu slogu in poudarjajo trajnostno naravnost projekta.

Tek vsako leto podprejo tudi številni slovenski vrhunski športniki,

ambasadorji. Letos jih je bilo štirinajst. Med njimi je bil tudi smučarski skakalec Peter Prevc, ki je nastopil v štafetnem teku trojk. »Triglav tek ni klasični tek po ulicah, med betonom, je tek v čudoviti naravi, po razgibanem terenu. Rad se ga udeležim,« je povedal po pretečenih 3,4 kilometra.

Tekači vseh starosti in različno pripravljeni so se preizkusili v polmaratonu, teku na deset in pet kilometrov, štafetnem teku trojk, družinskem teku in otroškem teku Kuža Pazi. Skupaj so pretekli več kot 10 tisoč kilometrov.

► 13. stran

Triglav tek je tudi letos privabil množico rekreativnih tekačev. Navdušuje jih tudi trasa, ki je speljana znotraj protokolarnega posestva Brdo. / Foto: Maja Bertoncej

Odprt most v Stranjah

Šeststo tisoč evrov je znašala investicija v montažni most v Zgornjih Stranjah, ki je tako po dobrem mesecu od poplav znova povezal oba bregova Kamniške Bistrice.

ALEŠ SENOŽETNIK

Zgornje Stranje – »Po enem mesecu in treh dneh odpiramo cestno povezavo od Kamnika mimo nekdanje smodnišnice čez stranjski most v Stahovico. Cesta v Kamniško Bistrico je že odprta in verjamem, da bomo kmalu prišli tudi do cestne povezave do Črničva. Iskrena hvala vsem vpletenim inženirjem in vsem, ki ste prispevali, da je začasni most v kratkem času ugledal luč sveta,« je ob četrtkovem odprtju mostu povedal kamniški župan Matej Slapar.

Odprte mostu sta pospremila ministrica Alenka Bratušek in kamniški župan Matej Slapar.

► 3. stran

/ Foto: Aleš Senožetnik

Geologinja: Koroška Bela ostaja ogrožena

Dr. Tina Peternel že vrsto let proučuje zaledje Koroške Bele in plazove nad vasjo. Pogovarjali smo se o trenutnem stanju na plazu, o ogroženosti vasi in o ukrepih ...

► 4. stran

Dr. Tina Peternel / Foto: osebni arhiv

Priloga: **LOČANKA**

AKTUALNO

Gorenjska se je odzvala dobro

Minister za obrambo Marjan Šarec ocenjuje, da smo se na Gorenjskem dobro spopadli z avgustovskimi poplavami. Opozoril pa je na razlike v organizaciji struktur Civilne zaščite na lokalni ravni.

2

GORENJSKA

Pozidati želijo najboljšo kmetijsko zemljo

Tako pravijo kmetje s Primskovega, ki nasprotujejo trasi severne obvoznice čez primskovsko polje, na katerem bi dvajset hektarjev zdaj kmetijskih zemljišč namenili za kasnejšo pozidavo.

6

ZANIMIVOSTI

Počitnice preživljajo na Bledu

Družina Tratnik - Esculier je slovensko-francoska družina, ki živi v Luksemburgu, vse počitnice pa preživlja na Rečici pri Bledu, kjer so pred dvema letoma kupili staro, vendar dobro ohranjeno hišo.

11

ZANIMIVOSTI

Kombi Grga je dobil lastnico

Maruša Žemlja je zadnja leta razmišljala o lastnem potovalnem kombiju. Na koncu je postala lastnica Volkswagnovega transporterja, starejšega od nje, saj je star 35 let.

24

VREME

Danes bo sončno in toplo. Jutri bo sprva sončno, zvečer bo povečana verjetnost neviht. V četrtek bo spremenljivo oblačno.

12/27 °C

jutri: delno sončno

9177033521666018

Poklon bazoviškim junakom

SIMON ŠUBIC

Kranj – Pri spomeniku bazoviškim junakom v Prešernovem gaju v Kranju je v petek potekala tradicionalna slovesnost s polaganjem vencev v spomin na štiri tržaške Slovence, ki so jih leta 1930 usmrtili v Bazovici. Goste in

počivata pesnika France Prešeren in Simon Jenko, tu je postavljen tudi antifašistični spomenik, ki že več kot 90 let opominja na veličino in pomen dejanj bazoviških junakov Ferda Bidovca, Frana Marušiča, Zvonimirja Miloša in Alojza Valenčiča, ki so si neomajno prizadevali za

Polaganje vencev k spomeniku štirim bazoviškim junakom v Prešernovem gaju v Kranju / Foto: Primož Pičulin

udeležence sta nagovorila župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec in županja Občine Števerjan Franka Padovan. Kranjski župan je ob tej priložnosti Prešernov gaj označil za poseben prostor, v katerem v Kranju negujejo spomin in izkazujejo spoštovanje ljudem, ki so močno zaznamovali slovensko zgodovino. V njem namreč

ohranjanje slovenstva. Spominsko slovesnost so obogatili: Priložnostni pevski zbor iz Trsta, Pihalni orkester Mestne občine Kranj, dijaki Gimnazije Kranj, častna straža tabornikov Rodu Modri val ter skavtov Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Trsta in Gorice, Zveza tabornikov občine Kranj ter praporščaki.

Pomagajmo Kmetiji Mis po požaru

MAJA BERTONCELJ

Zavrh – V petkovem Gorenjskem glasu smo pisali o požaru, ki je povzročil veliko gospodarsko škodo na Kmetiji Mis iz Zavrha pod Šmarno goro. Na tragedijo se je odzvalo Združenje kmečkih sirarjev Slovenije, katerega članica je tudi kmetija Mis. V sodelovanju s Škofijsko karitas Ljubljana so začeli akcijo

Pomagajmo Kmetiji Mis po požaru in odprli račun za zbiranje sredstev za obnovo Kmetije Mis. »Vsak evro šteje in skupaj lahko naredimo veliko dobrega,« so zapisali. Podatki za nakazilo: prejemnik: Škofijska karitas Ljubljana, naslov: Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana, TRR: SI 56 0214 0008 9842 562, Sklic: SI 00 285591, Namen nakazila: Požar kmetija Mis.

Od danes višje cene goriv

Kranj – Od danes veljajo višje cene goriv, po novem je treba odšteti 1,551 evra za liter bencina, 1,600 evra za liter dizelskega goriva in 1,181 evra za liter kurilnega olja.

Gorenjska se je odzvala dobro

Minister za obrambo Marjan Šarec ocenjuje, da smo se na Gorenjskem dobro spopadli z avgustovskimi poplavami. Opozoril pa je na razlike v organizaciji struktur Civilne zaščite na lokalni ravni. Hkrati zagotavlja, da bodo intervencijska sredstva občinam povrnjena že v naslednjih tednih.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Pogovarjali smo se z ministrom za obrambo Marjanom Šarcem. V minulih tednih je obiskal precej poplavljenih območij in tako od blizu spremljal dogajanje, v katerem je poleg struktur zaščite in reševanja pomembno vlogo odigrala tudi Slovenska vojska.

Vojska aktivirana takoj

Ta ostaja na terenu tudi dober mesec po poplavih in pomaga na prizadetih območjih. Zaradi spremembe načina delovanja sistema zaščite in reševanja pa je bila aktivirana že od prvih ur, kar v preteklosti ni bilo mogoče. »Ko sem prišel na ministrstvo za obrambo, smo spremenili način dela, po katerem je vojska v primerih naravnih nesreč aktivirana takoj. Če se s tem predolgo čaka, namreč ne more biti učinkovita,« pravi minister, ki meni, da je bilo to ključno tudi pri evakuacijah s poplavljenih območij. »Vojska je odigrala svojo vlogo že v julijskih neurjih, med poplavami pa že v prvih urah, zlasti s helikopterji, ko je reševala življenja. Zagotovo je preprečila vsaj 100 žrtev, je povedal. Potegnil pa je tudi vzporednice z letom 2014, ko se je v funkciji kamniškega župana soočil s posledicami hudega žledoloma. Dejal je: »Zaradi dobro organiziranega štaba Civilne zaščite smo zadeve hitro reševali, a takrat nismo imeli pomoči vojske niti državnega nivoja Civilne zaščite.«

Razlike med malimi in večjimi občinami

Kot pravi, se je Gorenjska dobro spopadla s poplavami. Tako kot drugod po državi pa so na lokalnih ravneh precejšnje razlike v organizaciji struktur Civilne zaščite. »Problem je v tistih občinah, kjer štabi Civilne zaščite niso dobro organizirani. Tam, kjer nimajo poveljnikov Civilne zaščite, ki znajo reagirati in imajo izkušnje, nastanejo težave. Gre za izredno pomembno funkcijo, zato imenovanja po politični ali prijateljski liniji niso na mestu. Načeloma v večjih občinah stvari tečejo, kot morajo, v manjših pa so težave. Tu se kaže, da naša lokalna samouprava ne izvaja svojih nalog, včasih tudi zato, ker jih ne zmore. Občina, ki nima zadostne kritične mase ljudi, težko naredi tisto, kar bi bilo v takšnih

Minister za obrambo Marjan Šarec / Foto: Gorazd Kavčič

primerih treba,« pravi Šarec in dodaja: »Najslabše pa je, ko po medijih z nekaterih območij slišimo, kaj jim manjka in česa ne morejo, ne zaprosijo pa za pomoč. Če regijski in državni štab Civilne zaščite ne vesta, kakšne so potrebe na lokalni ravni, ne moremo pomaga-

na pet odstotkov, saj ničelna stopnja zaradi zakonodaje EU ni možna. S tem bomo gasilec bistveno olajšali nakup opreme. Po takšni davčni stopnji je obdavčena le še knjiga. Knjiga nas je skozi stoletja ohranjala kot narod, danes pa ne moremo brez gasilcev.«

»Vojska je odigrala svojo vlogo že v julijskih neurjih, med poplavami pa že v prvih urah, zlasti s helikopterji, ko je reševala življenja. Zagotovo je preprečila vsaj sto žrtev.«

Takšen primer smo imeli v eni izmed občin v povezavi z dezinfekcijo poplavljenih hiš, ko sem sam klical župana, naj čim prej poda uradni zahtevek za regijsko ekipo Civilne zaščite, ki izvaja dezinfekcijo.«

Sredstva bodo povrnjena

V zadnjem času je v javnosti odmevalo tarnanje z nekaterih gasilskih društev o uničeni in iztrošeni oprehi in pomanjkanju denarja za nakupe. Kot odgovarja minister Šarec, je to povsem normalno, še posebej ob intervenciji takšnega obsega. »Vsa gasilska društva, ki so utrpela škodo na oprehi, lahko to prijavijo v sistem Vulkan in jim bo povrnjena. Velja tudi za vozila, ki so bila uničena med samim reševanjem. Ko spremljamo tarnanje nekaterih društev po medijih, je očitno, da s tem nekateri niso seznanjeni. Pri tem pa ne morem mimo bistvene spremembe za slovensko gasilstvo, in sicer znižanja davčne stopnje

Poudarja tudi, da bodo občine dobile povrnjena intervencijska sredstva in 40 odstotkov predplačila za sanacijo škode. »Seveda vse ni idealno urejeno in verjetno niti nikoli ne bo, vseeno pa nismo več v časih, ko bi župani lahko trdili, da se ni spremenilo popolnoma nič. Če primerjam, kako smo v Kamniku reševali žled in kako se danes angažiramo na državni ravni, je zadeva bistveno drugačna,« pravi in dodaja, da lahko občine intervencijska sredstva pričakujejo že v prihodnjih tednih.

Ministrstvo z najvišjim proračunom doslej

Ministrstvo za obrambo sicer vstopa v nov razvojni cikel, in kot pravi minister Šarec, v naboru novih nakupov ni le orožje, temveč tudi dvonamenska sredstva. Mednje sodijo tudi helikopterji, zato bodo v prihodnjih letih stare izločali. »Kar se pa tiče Uprave za zaščito in reševanje RS, smo tudi povečali sredstva. Že pred

časom pa smo z evropskimi sredstvi kupili 40 specialnih tovornih vozil, namenjenih zlasti za poplave, pa tudi druge intervencije. Kot primer ene izmed lastnosti tega vozila naj povem, da lahko v primeru, ko imamo odkrito streho, s pomočjo dvizne roke napnemo folijo, ne da bi bilo treba plezati po strehi. Vozila so res vrhunska in bodo razdeljena po regijah, tako da bodo ob vsaki nesreči lahko čim prej na voljo,« še pojasnjuje minister.

»Žal so nas avgustovske poplave prehiteli. Eno vozilo je namreč že pripravljeno, preostala so še v izdelavi,« ob tem dodaja Šarec, ki zagotavlja, da bodo v prihodnje na seznamu nakupov tudi delovni stroji.

»Ministrstvo za obrambo ima največji proračun v zgodovini Slovenije, in čeprav se pojavljajo tudi očitki, da bomo zaradi pomoči Ukrajini ostali brez sredstev, bojazni, da bomo ostali brez opreme, ni. Pri tem naj omenim, da je bila ukrajinska ekipa poleg nemške najštevilnejša in nam je pomagala z nekaterimi specialnimi stroji za urejanje rečnih strug,« še pojasnjuje.

Napoveduje pa tudi zvišanje sredstev za Civilno zaščito in posledično tudi sofinanciranje za gasilske organizacije.

Se bo pa Slovenska vojska za sanacijo države odpovedala 215 milijonom evrom iz svojega proračuna, a hkrati, kot poudarja minister Šarec, zadržala projekte, ki so ključni za modernizacijo vojske.

Predlog zakona o zaščiti živali

V državnem zboru poteka obravnava predloga novele zakona o zaščiti živali. Novi zakon naj bi med drugim vseboval tudi popolno prepoved privezovanja psov in uporabo vseh živali za namene nastopanja v cirkusih, obvezen videonadzor v klavnicah ...

NIKA TOPORIŠ

Ljubljana – Predlog so vložili poslanci koalicijskih poslanskih skupin s prvopodpisano Meiro Hot iz poslanske skupine Socialnih demokratov. Kot so zapisali v predlogu, je temeljni cilj predlaganih sprememb »okrepitev odgovornega lastništva živali kot čutečih bitij, zmanjševanje števila zapuščenih in trpinčenih živali ter poglobljanje zavedanja med prebivalci Republike Slovenije o najnaprednejših civilizacijskih vrednotah ravnanja z živalmi«. Predlog novele zakona opredeljuje re-

Prvotno je predlog zakona vseboval tudi obvezno čipiranje mačk, a so člani odbora s sprejetimi dopolnili to ureditev iz zakona umaknili. / Foto: Nika Toporiš

Cilj novega zakona je po mnenju predlagateljev zmanjševanje števila zapuščenih in trpinčenih živali.

šitve, ki naj bi pripomogle k dvigu ozaveščenosti skrbnikov živali, dejavne vključitve nevladnih organizacij pri odkrivanju in preprečevanju kršitev krepile pa naj bi tudi načelo humanega ravnanja in odgovornega lastništva na podlagi preprečevanja trpljenja in mučenja živali. Novi zakon naj bi med drugim predvidel

ustanavljanje prehodnih hlevov za odvzete živali, zakonsko osnovo za vzpostavitev mobilnih klavnic, ustanovitev specializirane inšpekcije za zaščito živali, popolno prepoved privezovanja psov in uporabo vseh živali za namene nastopanja v cirkusih, obvezen videonadzor v klavnicah itd.

»Boj za pravice živali gre z roko v roki z bojem za pravice ljudi, zlasti tistih, ki so tudi sami v kapitalističnem sistemu zreducirani na blago, na delovno silo, ki se kupuje in prodaja na trgu. Zakaj je zakon potreben?

Zakon, ki smo ga predlagali, je v primerjavi z zakonom, ki smo ga sprejeli v prejšnjem mandatu, korak od simbolnega h konkretnemu,« je dejala poslanka Levice Tatjana Greif, ena od predlagateljic zakona.

Ostre kritike društev

»Potrebujemo nov, jasen in nedvoumen zakon o zaščiti živali, ki ne bo napisan zato, da bo všečen javnosti in kmetom, pač pa bo resnično izboljšal dobrobit živali v praksi! To je ne nazadnje dolžnost nas vseh, tako posameznikov kot društev

in še posebej stroke,« so bile v sporočilu za javnost jasne podpisane organizacije za zaščito živali, ki so izrazile veliko razočaranje zaradi izključenosti iz razprave.

Na seji so člani odbora državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podprli več dopolnil. Z njimi se institut pooblaščenega svetovalca spreminja v institut kvalificiranega prijavitelja. Tako je že iz imena razvidno, da gre za osebe, katerih naloge bodo primarno v odkrivanju ter prijavljanju mučenja in zanemarjanja živali, ozaveščanju in sodelovanju v inšpekcijskih postopkih, je dopolnilo obzaveščala koalicija. Ob tem določa, da prijavitelj ne sme vstopiti na zasebno zemljišče, zaradi varstva osebnih podatkov pa so lahko na fotografijah zajete samo živali, ne pa tudi ljudje. Poleg tega predlog zakona po novem določa tudi oblikovanje posebne enote uradnih veterinarjev, ki bo opravljala preglede, nadzorovala pogoje nastanitve in izvajala ukrepe na ozemlju celotne države. Kljub temu da je predlog predvideval tudi obvezno čipiranje mačk, pa so člani odbora s sprejetimi dopolnili to ureditev iz zakona umaknili.

K

KOMENTAR
ALEŠ SENOŽETNIK

O dobičkih

Dobički so vselej kočljiva tema v slovenski javnosti, še posebej če so visoki. V zadnjem obdobju so mediji polni zapisov o rekordnih dobičkih bank, ki na drugi strani komitentom ponujajo skorajda ničelne obrestne mere na depozite (res se te v zadnjem času dvigajo). Pustimo ob strani, kako pomemben je robusten bančni sistem za gospodarstvo in posledično tudi za prebivalstvo, saj smo to ne nazadnje še pred kratkim občutili ob krpanju bančne luknje. Ob visokih dobičkih bank komitenti pozabljamo, da imamo na bančnih računih 26 milijard evrov depozitov, ki nam jih odžira še vedno precej visoka inflacija. Če bi se vsaj del sredstev preli v druge, donosnejše načine varčevanja, bi to pozitivno vplivalo tako na osebne finance Slovencev kot tudi na način delovanja bank.

Dobički bank mamijo tudi vlado, ki išče različne poti do sredstev za obnovo po poplavih. Prejšnji teden je vlada napovedala obdavčitev bank v višini 0,2 odstotka bilančne vsote, s čimer bi se v petih letih, kolikor naj bi obdavčitev trajala, v blagajno steklo nekaj sto milijonov evrov. Nekateri ekonomisti so sicer bolj naklonjeni izdaji t. i. ljudskih obveznic različnih ročnosti in ustreznega donosa, s čimer bi se vsaj del prihrankov prenesel v donosnejšo obliko varčevanja, ki bi premagovala visoko inflacijo, država pa bi na drugi stra-

ni od prebivalstva prejela »posojilo« za obnovo po poplavih.

Tudi pri tovrstnih odločitvah vlade se kaže slovenski karakter, ko govorimo o denarju. Zase radi pravimo, da smo varčen narod, kar je še posebej v času visokih cen zagotovo dobrodošlo, a na drugi strani smo tudi precej konservativni, ko pride do plemenitenja premoženja. Ne nazadnje se to kaže tudi v tem, da kljub visoki inflaciji raje varčujemo v depozitih in tarnamo nad nizkimi obrestnimi merami, namesto da bi del prihrankov naložili v donosnejše izbire, ki so na voljo.

Podobno sumničavi smo tudi v primeru, ko pride do dobičkov podjetij, pa čeprav dobro delovanje gospodarstva predstavlja enega od temeljev za blaginjo družbe. »Tako ko je pri nas nekdo uspešen, je že vojni dobičkar. V tujini jih bolj zanima, kaj je temelj uspeha,« se je ob premierjevo opazko pred kratkim obregnil eden od prvih mož večjih slovenskih podjetij.

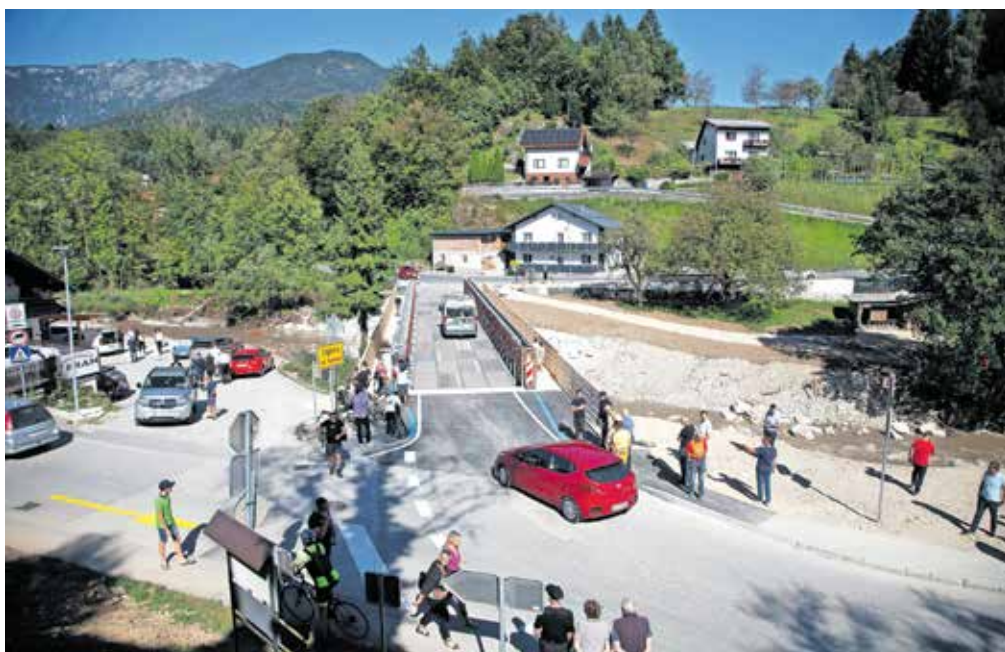
V Sloveniji, kjer mala in srednja podjetja predstavljajo kar 99,8 odstotka vsega gospodarstva, bi torej veljalo biti bolj prizanesljiv in dobro poslovnanje obravnavati podobno kot športne uspehe. Vsaj v javnosti namreč nikoli še nisem slišal, da bi se kdo denimo obregnil ob milijone, ki jih z odličnimi predstavami pod koži služi Luka Dončić. Zakaj je torej nekdo, ki dobičke kuje v športu, junak, tisti, ki enako počne v gospodarstvu, pa ne?

Odprt most v Stranjah

1. stran

Na štirideset metrov dolgem mostu promet poteka enosmerno in je urejen s semaforjem. Vozišče meri štiri metre, celotna širina mostu pa šest, na vsaki strani je namreč urejena tudi konstrukcija za pešce. Gradbena dela sta izvedli Gorenjska gradbena družba in družba Žurbi eko, most pa je postavila inženirska četa Slovenske vojske.

V Kamniku si želijo, da bi montažni most čim prej zamenjal sodoben dvopasovni most, za katerega je projekt že pripravljen. Na vprašanje, kdaj bi lahko začeli gradnjo, ministrica za infrastrukturo Alenka Bratušek, ki se je udeležila odprtja, še ni znala odgovoriti. »Projekt za novi most ni več v predalu, ampak ga je treba revidirati in preveriti, ali je treba karkoli spremeniti ter prilagoditi novemu okoljskemu stanju,« je povedala in dodala, da so cestne povezave

Promet poteka enosmerno in je urejen s semaforjem. / Foto: Aleš Senožetnik

in mostovi ena od glavnih prioritet države pri sanaciji škode po poplavih, zato računata tudi na solidarnost županov in občanov občin, ki jih poplave niso prizadele, saj bo na račun odpravljanja posledic marsikateri projekt moral počakati.

V Kamniku si želijo, da bi montažni most čim prej zamenjal sodoben dvopasovni most, za katerega je projekt že pripravljen.

»Naš cilj je v proračunu načrtovati sanacijo škode in tudi nadgradnjo na določene povezave v letih 2024

in 2025. To je moja velika želja in verjamem, da se s skupnimi močmi to da narediti,« je še dodala ministrica.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Geologinja: Koroška Bela ostaja ogrožena

Dr. Tina Peternel je geologinja, raziskovalka zemeljskih plazov, zaposlena na Geološkem zavodu Slovenije. Že vrsto let proučuje tudi zaledje Koroške Bele in plazove nad vasjo. Po avgustovskem alarmu in preventivni evakuaciji med vaščani še vedno vlada velika zaskrbljenost. S strokovnjakinjo smo se pogovarjali o trenutnem stanju na plazu, o ogroženosti vasi in o ukrepih, ki jih predlaga stroka.

URŠKA PETERNEL

Kakšno je po vaši oceni trenutno stanje na plazu in do kakšnega zdrsa plaznine je prišlo v začetku avgusta?

V začetku avgusta se je zaradi obilnih padavin sprožil manjši zemljinski plaz v spodnjem delu Urbasa. Ta je po naših informacijah pretrgal zanke in aktiviral sirene. Še isti dan smo se na teren odpravili tudi geologi Geološkega zavoda Slovenije in pregledali območje. Ugotovili smo, da so na tem območju intenzivno narasli vodotoki, ki pa so bili pretočni. Prav tako v potoku Bela ni prišlo do zaježitve z materialom, kar bi lahko predstavljalo nevarnost, da se ta mobilizira v obliki masnega toka in doseže naselje. Stanje smo na terenu in preko merilnih senzorjev spremljali tudi po tem, ko so se padavine in pretoki zmanjšali.

Merilni senzorji (merilci razpok, merilci površinskih premikov, piezometri) trenutno ne kažejo odklonov od običajnih meritev. Še vedno pa v primeru napovedanih povečanih količin padavin poostriamo nadzor nad merilnimi senzorji in obveščanjem pristojnim službam.

Ali se je ogroženost vasi po tem dogodku kaj spremenila?

Ogroženost obstaja in ostaja tudi po avgustovskem dogodku. Ali se je ta povečala in v kakšni meri, zelo

težko ocenimo, zato je v primeru napovedanih povečanih količin padavin treba poostriiti nadzor nad merilnimi senzorji.

Kateri kratkoročni ukrepi bi bili potrebni še pred jesenskim deževjem?

Stabilnost plazov in zadrževanje splazelih mas lahko zagotovimo samo z izvedbo gradbeno-tehničnih ukrepov. Trenutno pa se lahko z vzdrževanjem obstoje-

Povečani premiki na merilnih senzorjih na plazovih še ne pomenijo nujno razloga za preplah, ampak kažejo potrebo po nujnem pregledu terena interventnih služb in strokovnjakov, ki morajo oceniti stanje.

čih ukrepov, ki so izvedeni v strugi potoka Bela, zagotovi večja varnost pred manjšimi hudourniški procesi. Kratkoročno je najpomembnejše spremljanje dogajanja na plazovih.

Dolgoročne gradbeno-tehnične ukrepe ste krajanom predstavili v začetku leta. Kateri so?

Predlagali smo več ukrepov, razdeljenih po prioritetah. Kot najbolj pomembne smo ocenili gradnjo pregrade ali razbijača drobirskega toka na potoku Bela, dolvodno od pritoka potoka Čikla, ureditev sistema lovilnih mrežnih

pregrad v strugi potoka Čikla, regulacijo izvirske oziroma površinske vode v osrednjem in spodnjem delu plazu Urbas ter na izviri Urbas in na izviri na Olipovi planini, izvedbo drenažnih ukrepov na plazu Urbas, sidranje apnenčevega bloka na plazu Čikla. Poleg gradbeno-tehničnih ukrepov bo treba vzdrževati in nadgraditi sistem za spremljanje in obveščanje. Sočasno pa bodo potrebne nadgradnje in spremembe na področju upravljanja in pri prostorskem načrtovanju na potencialnih vplivnih območjih plazov, potrebno je tudi načrtovanje varovalne vloge gozda.

Kakšni so ocenjeni stroški omenjenih ukrepov in kakšna časovnica?

Po podatkih ministrstva za naravne vire in prostor, ki so bili predstavljeni krajanom januarja letos, naj bi bila našeta dela izvedena v okviru Načrta za okrevanje in odpornost. Ocena stroškov za našete gradbeno-tehnične ukrepe je bila izdelana novembra 2019 in je takrat znašala približno štiri milijone evrov. Ocena je bila izdelana na podlagi idejne zasnove, v tem času pa je na področju gradbenega materiala in gradbenih del prišlo do velikih podražitev. Oboje bo verjetno vplivalo na oceno dejanskih stroškov. S podatki o časovnici izvedbe pa na geološkem zavodu nismo seznanjeni. Kot raziskovalni zavod so naše aktivnosti

Dr. Tina Peternel z Geološkega zavoda Slovenije: »Ali se bo aktiviral plaz velikega obsega in ali se bo spremenil v masni tok in dosegel Koroško Belo kot v 18. stoletju, je odvisno od številnih dejavnikov: količine in intenzitete padavin, dolgotrajnosti padavin, pretočnosti potoka Bela ...«

/ Foto: osebni arhiv

usmerjene v raziskovalno delo, zagotavljamo strokovno izvedene raziskave, vzpostavitev monitoringa in interpretacijo podatkov. Pristojnosti za zagotavljanje sredstev nimamo.

Če se dotakneva še sistema monitoringa. Ali ta deluje? Kakšni bi bili postopki v primeru, da bi zaznali premike plazine?

V sodelovanju z ministrstvom in Občino Jesenice smo na plazovih vzpostavili sistem za opazovanje oziroma monitoring, ki je opremljen z različnimi merilnimi senzorji, katerih namen je dobiti podatke o dinamiki premikanja teh plazov. Sistem deluje. Poudariti pa

je treba, da merilni senzorji niso namenjeni alarmiranju, ampak spremljanju plazov v realnem času. Stanje na merilnih senzorjih spremljajo tudi na GARS Jesenice in v Civilni zaščiti Jesenice. Ko so znani odkloni od običajnih meritev, interventne službe opravijo pregled stanja in nas v primeru sprememb tudi obvestijo.

Koliko materiala potencialno ogroža vas in koliko bi ga zadržale sedanje zaplavne pregrade?

Zadrževalna kapaciteta trenutno obstoječih objektov znaša skupaj od 6500 do 7000 kubičnih metrov in je namenjena zgolj zadrževanju materiala ob manjših

hudourniških dogodkih. Na podlagi rezultatov modeliranja in rekonstrukcije zgodovinskih dogodkov je ocenjena prostornina materiala, ki se lahko mobilizira, med 100.000 in 400.000 kubičnih metrov (ob ekstremnih, a manj verjetnih dogodkih tudi več), saj je samo v strugah potoka Bela odloženega od 25.000 do 170.000 kubičnih metrov aktivnega in potencialno aktivnega materiala, ki se lahko mobilizira v obliki masnega toka.

Glede na to, da plazove nad Koroško Belo spremljate že vrsto let, vas za konec prošim za splošno oceno, kako realna je možnost sprožitve plazov. Med vaščani po zadnjih dogodkih vlada precejšnja zaskrbljenost ...

Dejstvo je, da so aktivni plazovi v zaledju prisotni. Ali se bo aktiviral plaz velikega obsega in ali se bo spremenil v masni tok in dosegel Koroško Belo kot v 18. stoletju, pa je odvisno od številnih dejavnikov: količine in intenzitete padavin, dolgotrajnosti padavin, pretočnosti potoka Bela ... Ob kombinaciji neugodnih vremenskih razmer še vedno obstaja verjetnost, da se plazova Čikla in Urbas mobilizirata v masni tok in ogrozita naselje Koroška Bela. Do izvedbe gradbeno-tehničnih ukrepov je zato nujno stalno in sistematično spremljanje plazov, še posebej v primeru povečanih količin padavin.

Konec sezone na kopališču Ukova

Kopališče Ukova je bilo v letošnji sezoni odprto vse do 10. septembra.

URŠKA PETERNEL

Jesenice – Kopališče Ukova je v letošnji sezoni obratovalo tudi v prvih dneh septembra, zadnji obratovalni dan je bila nedelja, 10. septembra. Kot je povedal Gaber Šorn, v. d. direktorja Zavoda za šport Jesenice, so z obiskom v avgustu zelo

Kopališče je bilo v avgustu odlično obiskano. / Foto: Gregor Vidmar

zadovoljni, saj se je ponovno pokazalo, da Jesenice potrebujejo bazen in ga Jesenice radi obiskujejo. V prvih dneh septembra je bil obisk slabši, največ je bilo jutranjih rekreativnih plavalcev, žal pa se tudi jeseniške šole – razen ene – niso odločile za organizacijo športnega dneva na bazenu.

Spomnimo, kopališče so letos odprli 2. avgusta, potem ko so se zavlekla obnovitvena dela na bazenski školjki. Kljub kasnejšemu odprtju pa so tudi letos na kopališču pripravili osrednjo športno-zabavno prireditev na bazenu Večer na kopališču Ukova 2023, ki je potekala 19. avgusta v sklopu Jeseniškega poletja. Ob toplim vremenu in velikem obisku so kopalce navduševali akrobati skupine Dunking Devils, obiskovalci so se lahko preizkusili v vodni aerobiki, fit boot vadbi, skokih v vodo, akvatonu in igranju šaha. Otroci so ustvarjali v ustvarjalnih delavnica. Večer se je zaključil s koncertom Žige Beštra.

Povprečni ne dosežejo sprememb

NIKA TOPORIŠ

Radovljica – Krajevna organizacija borcev za vrednote NOB Radovljica je tudi letos organizirala tradicionalno spominsko slovesnost, posvečeno borcem, ki so skupaj z nekdanjim španskim borcem, narodnim herojem Jožetom Gregorčičem – Gorenjcem pokopani v radovljiškem grajskem paru. Organizatorji so pripravili bogat program, ki mu je po besedah župana Občine Radovljica Cirila Globočnika veliko težo dala tudi sama slavnostna govornica, predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič. »Tisti, ki so pokopani tukaj, so želeli spremeniti svet na bolje. Samo drugačni ljudje spreminjajo svet. Nihče povprečen ni

Zbrane je nagovorila predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič. / Foto: Nik Bertonec

še nikoli dosegel ušive spremembe,« je poudarila in dodala, da se kljub travmatičnim izkušnjam z mnogimi vojaki v zgodovini te žal ne nehajo. »Živimo

v demokraciji, zato si moramo vsakokrat na volitvah izbrati tiste, ki vedo, da je država srečna samo takrat, kadar v njej vlada ravnovesje,« je še dejala.

Radovljiški prostoferji z novim vozilom

V občini Radovljica že četrto leto zapored izvajajo projekt Prostofer, projekt prostovoljnih šoferjev, ki poteka pod okriljem zavoda Zlata mreža. Po preteku pogodbe o poslovnem najemu električnega vozila ZOE se je občina odločila za nakup novega vozila.

NIKA TOPORIŠ

Radovljica – Minuli četrtek je pred Linhartovo dvorano potekala simbolična predaja ključev novega vozila MG ZS, ki ga je v celoti financirala radovljiška občina. Kot je pojasnil župan Občine Radovljica Ciril Globočnik, je projekt izredno uspešen in globoko usidran v delovanje občine.

»MG ZS je malce višje vozilo, ki omogoča, da se starejši ljudje lažje usedejo ter konec koncev prevažajo kar se da udobno ...«

Župan Občine Radovljica Ciril Globočnik je z veseljem predal ključe novega avtomobila MG ZS prostovoljnim šoferjem. / Foto: Gorazd Kavčič

»Zelo me veseli, da imamo v občini enajst voznikov prostovoljcev in seveda da so zadovoljni z novim vozilom. MG ZS je malce višje vozilo, ki omogoča, da se starejši ljudje lažje usedejo ter konec koncev prevažajo kar se da udobno,« je pojasnil župan in izrazil tudi zadovoljstvo nad udeležbo

prostovoljnih šoferjev na predaji ključa.

»Že s tem, da so danes tukaj, pokažejo, kako so angažirani in pripravljeni pomagati,« je še dejal. Simbolične predaje ključa se je udeležil tudi direktor zavoda Zlata mreža Miha Bogataj, ki je poudaril, da projekt deluje v 97 občinah po celotni

Sloveniji, ravno Zgornja Gorenjska pa je celoti pokrita s prostovoljnimi šoferji.

»Moram reči, da se je občina odločila za odlično vozilo. Za starostnike je predvsem pomembno, da se sedi višje, da je vozilo petvratno in da je vstopanje in izstopanje zelo lahkotno. MG ZS je zaradi svoje velikosti primeren

tudi za takrat, ko izvajamo optimizacijo in združujemo prevoze, zato sem z izborom res zadovoljen,« je pojasnil. Prav tako pa so zadovoljstvo izrazili prostovoljni vozniki – tudi med njimi je prevladovalo mnenje, da je vozilo primerno zaradi svoje velikosti in višine, navdušil pa jih je tudi moderen videz.

Prijetno planinsko vzdušje na Tromeji

SUZANA P. KOVAČIČ

Rateče – Vremensko čudovita minula nedelja je planince pa tudi gorske kolesarje znova privabila na tradicionalno srečanje na Tromeji - Peči na 1509 metrov

nadmorske višine. Za organizacijo vsako leto poskrbijo sosednja društva iz Italije, Avstrije in na slovenski strani Turistično društvo (TD) Rateče - Planica. Zbrane so tudi letos pozdravili predstavniki občin Trbiž,

Podklošter in kranjskogorska županja Henrika Zupan, ki je organizacijo, glasbo in postrežbo opisala kot izvrstno in se posebej zahvalila prostovoljcem iz društev za njihov trud, da se ta srečanja ohranjajo. »To je

Predstavniki organizatorjev letošnjega srečanja na Tromeji

priložnost, da se srečamo tudi sosednji župani, se kaj pomenimo, predvsem pa je priložnost, da se tu krepi prijateljstvo, ki se je staklo pred več kot štirimi desetletji. Na tej osnovi se razvija sodelovanje obmejnih območij na različnih področjih,« je poudarila županja Zupanova.

»Pri nas so tradicionalno najbolj zaželeni čevapčiči, tudi za Italijane in Avstrijce. Italijani ponudijo pašto in mortadelo, Avstrijci pa golaž.«

Predsednik TD Rateče - Planica Primož Oman je povedal, da so »speljali vse tako, kot mora biti«, in kot je še dodal, je bilo pri pomoči na stojnici njihovega turističnega društva poleg dolgotrajnih prostovoljcev v veselje videti tudi podmladek. »Pri nas so tradicionalno najbolj zaželeni čevapčiči, tudi za Italijane in Avstrijce. Italijani ponudijo pašto in mortadelo, Avstrijci pa golaž.« Za glasbeno razpoloženje je na letošnjem srečanju poskrbel The West Band.

K nižji realizaciji pripomoglo vreme

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Nakelski občinski svetniki so se na svoji zadnji seji seznanili s poročilom o realizaciji občinskega proračuna za prvo polovico letošnjega leta. Prihodki in drugi prejemki skupaj so bili v prvem polletju realizirani v višini nekaj čez 2,7 milijona evrov, realizacija prihodkov je bila v primerjavi z načrtovanimi 34-odstotna. Odhodki in drugi izdatki so bili realizirani nekaj čez 2,5 milijona evrov in so bili v primerjavi z načrtovano višino odhodkov realizirani 24-odstotno. Občina se v prvem polletju ni zadolževala. Župan Ivan Meglič je pojasnil, da so sicer računali na večjo

realizacijo projektov, tudi na kakšno vlogo za sofinanciranje evropskih sredstev, a so projekte letos žal večkrat zaustavljale neugodne vremenske razmere.

Med aktualnimi investicijami pa je med drugim obnova ceste Cegelnica-Strahinj, za kar so na občini že odkupili večino potrebnih zemljišč, in župan upa, da jim bo še letos uspelo zasadiť prvo lopato. Občina je za 350 tisoč evrov odkupila hišo blizu Osnovne šole Naklo, kar je, kot je označil župan, strateško pomemben nakup za možnost širitve šole, pripadajoči gospodarski del pa bodo za zdaj ohranili najverjetneje za potrebe režijskega obrata.

Višja cena oskrbnine v vrtcu v Naklem

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Nakelski občinski svetniki so na svoji zadnji seji potrdili višjo ceno oskrbnine v vrtcih Mlinček v Naklem in Jelka v Spodnjih Dupljah, ki sta organizacijski enoti Osnovne šole Naklo. Do podražitve, čeprav cene vrtca še zmeraj ostajajo med najnižjimi v regiji, kot je dejal župan Ivan Meglič, je prišlo med drugim zaradi višje uvrstitve delovnih mest javnih uslužbencev, prav tako so skladno z dopolnjenim pravilnikom o normativih za opravljanje dejavnosti predšolske

vzgoje s prvim septembrom sistemizirali novo delovno mesto vzgojitelja predšolskih otrok za zgodnjo obravnavo. Podražile so se tudi cene dobaviteljev materiala in storitev ter stroški živil. Nova cena za prvo starostno obdobje je 627,78 evra (prej 574,33 evra), nova cena za kombinirani oddelek je 522,35 evra (prej 480,39) in nova cena za drugo starostno obdobje 479,64 evra (prej 432,05). V obeh vrtcih je skupno po normativih 290 otrok, kar je za štiri otroke manj kot preteklo obdobje. Število oddelkov ostaja nespremenjeno.

Izglasovali so enainvajset projektov

URŠKA PETERNEL

Jesenice – V sklopu participativnega proračuna JES odločam v jeseniški občini so znani rezultati glasovanja občanov. Kot so povedali na Občini Jesenice, je od 19.685 upravičencev glasovalo 918 oseb, kar predstavlja slabih pet odstotkov vseh upravičencev. Izglasovanih je bilo 21 projektov. Največ glasov so prejeli projekti Krajevne skupnosti (KS) Blejska Dobrava, sledijo projekti v KS Plavž ter projekti v KS Slovenski Javornik - Koroška Bela. Med izglasovani projekti so denimo športnovadbena kozolec na Kočni, pitniki vode v treh krajevnih skupnostih, ureditev prireditvenega centra

na Hrušici, spletna kamera s pogledom na Golico, ureditev parkirišča na Plavžu, namestitev igral za otroke na invalidskih vozičkih na igrišču Tim, postavitve igral na otroškem igrišču Javornik ter postavitve namiznoteniških miz in klopi v spominskem parku Podmežakla. Med izglasovanimi projekti pa je tudi postavitve radarske table hitrosti – Vi zozite in še nekateri drugi projekti, ki jih bodo izvedli v letih 2024 in 2025.

Skupna vrednost projektov je 211.800 evrov, na voljo pa je bilo 280.000 evrov. Nerazdeljena sredstva bodo namenili primanjkljaju, ki bi lahko nastal zaradi višje dejanske vrednosti izvedbe projektov.

Pozidati želijo najboljšo kmetijsko zemljo

Tako pravijo kmetje s Primskovega, ki nasprotujejo načrtovani novi trasi severne obvoznice v Kranju čez primskovško polje, na katerem bi za nameček dvajset hektarjev zdaj kmetijskih zemljišč namenili za kasnejšo pozidavo.

SIMON ŠUBIC

Kranj – S predlogom novega občinskega prostorskega načrta (OPN) v Kranju so nezadovoljni tudi kmetje s Primskovega, ki nasprotujejo pozidavi primskovškega polja, kjer naj bi potekala severna obvoznica. Zaradi nje bi med drugim morali preseliti kmetijo Pri Blažun v Gorenjah, na kateri gospodarja Anton Ovsenik. »Na javni obravnavi sem pristojne vprašal, kam bodo preselili kmetijo, pa so odgovorili, da do tega sploh še niso prišli,« poudarja Ovsenik.

Zemlja je osnova

»Pred 33 leti je bila na primskovškem polju izvedena komasacija z namenom izboljšanja pogojev kmetovanja, saj smo kmetje z njo dobili večje parcele in v bližini kmetij. Predlagane spremembe OPN zdaj vsa ta prizadevanja izničujejo. Zemlja je za kmete osnova, imeti zemljo doma, ob kmetiji, pa je nekaj povsem drugega kot na oddaljeni lokaciji,« je

dejal Franc Krč s kmetije Pri Špan, eden od kmetov, ki bi jih novi OPN občutno prizadel. »Bojimo se, če bo nova trasa severne obvoznice potrjena, da bodo južno od nje pozidali še dvajset hektarjev najboljših kmetijskih zemljišč, kar bi močno prizadelo več kmetij. Za ta zemljišča je predlagana sprememba namenske rabe v območja stavbnih zemljišč, predvidena za kasnejšo pozidavo. Poleg tega se sploh ne ve, kje bi dobili nadomestno zemljo, kakšne kakovosti bo in kako blizu kmetij,« je dodal Krč, ki se bo ta teden o tej problematiki sestal z županom Matjažem Rakovcem.

Kot je povedal Krč, bi samo zaradi gradnje obvoznice izgubil 1,7 hektarja od skupno 3,3 hektarja kmetijske zemlje na tej lokaciji. »Takah nadomestnih zemljišč v bližini ni. Če jim je tako v interesu, da se Kranj širi na polja, pa naj mi preselijo kmetijo. S širitvijo kmetovanja so začeli moji starši, jaz delo nadaljujem. Od zemlje živim, brez nje ne morem delati,

kmetovanje na oddaljenih in razdrobljenih zemljiščih pa ni ekonomično,« je poudaril. Ob tem bi izgubil tudi tri hektarje gozda zaradi gradnje novega avtocestnega priključka Kranj sever, je dodal.

Smo drugorazredni?

Z njim se strinjata tudi druga sogovornika, poleg Ovsenika še Igor Krt s kmetije Pri Galet. »Štirideset let je bila severna obvoznica vrisana skozi Primskovo. Sedaj traso premikajo izven vasi na pobudo civilne iniciative. Njim so prisluhnili, nam pa ne. Smo mi drugorazredni občani? Mi brez zemlje, od katere živimo, ne moremo delati,« se sprašuje Krt, ki bi zaradi načrtovane obvoznice izgubil med 80 in 90 odstotki kmetijskega zemljišča.

Sogovorniki opozarjajo, da jih o nameranih spremembah predhodno ni nihče obvestil, čeprav so lastniki zemljišč. »Čez noč smo bili pritisnjeni ob zid,« je dejal Ovsenik. Primskovski kmetje so v času javne razgrnitve podali svoje pripombe na

»Od te zemlje živimo, zdaj jo želijo pozidati,« pravijo kmetje (z leve) Igor Krt, Franc Krč in Anton Ovsenik. / Foto: Simon Šubic

OPN, pod katere so zbrali okoli osemdeset podpisov krajanov. V pripombah so poudarili, da so bila kmetijska zemljišča na Primskovem v preteklosti v komasacijskem postopku združena z namenom in zagotovitvijo, da bodo trajno ostala namenjena kmetijski rabi. »Naš predlog zato je, da naj na teh

zemljiščih ostane obstoječe stanje, brez pozidave,« je poudaril Ovsenik.

Dopis so poslali tudi na kmetijsko ministrstvo, ki je odgovorilo, da ne sme onemogočiti razvoja občin, si pa prizadeva doseči čim bolj ustrezne rešitve za ohranjanje kmetijskih zemljišč in tudi za razvoj občin.

Kmetom so predlagali, da svoje nestrinjanje naslovijo na MOK. Nad odgovorom ministrstva so razočarani.

»Obstaja velika slast po naši kmetijski zemlji,« so še dejali in pokazali na polje, ki ga je pred desetletjem kupil zasebnik za zelo visoko ceno. »Zdaj vemo, zakaj je bila tako draga,« so dejali.

V spomin na tragične dogodke

ANA JAGODIC DOLŽAN

Jezerca – Občinska organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Cerklje na Gorenjskem je preteklo soboto pripravila slovesnost v spomin na dogodke in padle med drugo svetovno vojno na območju Krvavca. »Avgust 1942 je bil za narodno-osvobodilni boj na območju Krvavca najbolj tragičen v vseh štiriletni vojni,« je povedal predsednik Jožef Božidar Janež. Dejal je tudi, da prav zahvaljujoč OF in partizanskemu gibanju lahko danes glasno in z vso moralno pravico ponovimo »nikoli več«, povzdignemo glas proti vojnam, nasilju; glas za

mir in sožitje; blagor ljudi in narodov; spoštovanje človekovih pravic vseh ljudi in človeško dostojanstvo vseh ne glede na barvo, vero in politično prepričanje – tudi vseh ljudi, ki bežijo pred brezumnim vojnim nasiljem in rešujejo svoje golo življenje ali iščejo svoj prostor pod soncem za delo in preživetje. Spomnil je na vojno v Ukrajini in ocenil, da bi morali biti politiki Evropske unije bolj odločni ter ustvariti prijazno mednarodno okolje.

Delegacija občinske organizacije je ob 81. obletnici tragičnih bojov na območju Krvavca položila venec k osrednjemu spomeniku na Jezercah.

Spominska slovesnost je bila pri Prgoznikovi planšarji.

/ Foto: Ana Jagodic Dolžan

Nove rešitve za zeleni prehod

»Imamo čedalje več idej in receptov, kako uspešno izpeljati zeleni prehod,« pravi kranjski župan Majaž Rakovec, ki je sodeloval na dvodnevem forumu Bridge for Cities (Most za mesta) na Dunaju.

SIMON ŠUBIC

Kranj – »V rokah imamo škarje in platno, zdaj tudi čedalje več idej in receptov, kako uspešno izpeljati zeleni prehod. Upam in verjamem, da lahko pri tem računamo tudi na podporo gospodarstva, javnih in zasebnih institucij ter seveda občank in občanov. Imamo sedem let, da postanemo podnebno nevtralnemu in pametno mesto, in naj ne ostane samo pri pravljicnem številu, pač pa v Kranju spišimo pozitivno zgodbo, ki bo v navdih tudi drugim mes-

Organizacije Združenih narodov za industrijski razvoj (UNIDO) udeležil kot edini predstavnik iz Slovenije.

Kranj je od lani del Misijskega 100 podnebno nevtralnemu in pametnih mest do 2030. Rakovec, ki ga je na Dunaju spremljal vodja urada za razvoj, pametno skupnost in projekte Tomaž Lanišek, je tako predstavil dosedanja prizadevanja Kranja na področju trajnostne mobilnosti in skrbi za okolje ter napovedal nadaljnje ukrepe za razogljčenje mesta. Med izvedenimi ukrepi za prihranek izpustov CO₂ je naš-

Kranjski župan Matjaž Rakovec na forumu Bridge for Cities na Dunaju. / Foto: MOK

Ob tem je Rakovec napovedal nove nakupe e-avtobusov in vozil na vodikov pogon, nove sončne elektrarne na javnih ustanovah in tudi spodbujanje zasebnih lastnikov nepremičnin k tej investiciji. »Predvsem pa si veliko obetamo tudi od sodelovanja v evropskem pilotnem projektu UP-SCALE, v okviru katerega bomo zbrali in analizirali podatke o uporabi javnega potniškega prometa in ga nato v čim večji meri prilagodili

uporabnikom, da bo zanje bolj privlačen, obenem pa okolju prijazen. Nasploh bomo s pametnimi rešitvami, podatki in trajnostnimi namigi, ki jih bo ponujala naša digitalna platforma – kmalu pa pride tudi mestna kartica –, občankam in občanom olajšali marsikatero pot, prihranili bodo čas in seveda tudi naravne vire,« je še poudaril. Kot so še poudarili na MOK, sta se Rakovec in Lanišek na Dunaj pripeljala z e-vozilom.

»V Kranju spišimo pozitivno zgodbo, ki bo v navdih tudi drugim mestom blizu in daleč.«

tom blizu in daleč,« je po koncu foruma Bridge for Cities (Most za mesta), ki je v ponedeljek in torek potekal na Dunaju, povedal kranjski župan Matjaž Rakovec. Forumu, na katerem so letos razpravljali o pospeševanju podnebnih ukrepov z urbanimi inovacijami, se je na povabilo organizatorja

tel menjavo voznega parka Mestne občine Kranj (MOK) in javnih zavodov za e-vozila, postavitev sončnih elektrarn in e-polnilnic, vključitev električnih avtobusov v mestni promet ter gradnjo polnilnih postaj in hranilnikov električne energije prek javno-zasebnih partnerstev ali s pomočjo subvencij.

V znamenju jubileja planincev

Rdeča nit letošnjega občinskega praznika na Jezerskem je bila 75. obletnica ustanovitve domačega planinskega društva ter s tem povezanega hribovskega življenja na Jezerskem. Za prijeten večer so s planinskimi pesmimi in kulturnim programom poskrbeli Anton Habjan, Jernej Jemc in Kulturno-umetniško društvo (KUD) Jezersko.

ALENKA BRUN

Jezersko – Slovesnost ob počitvi praznika Občine Jezersko so skupaj pripravili Planinsko društvo (PD) Jezersko, Občina Jezersko, KUD Jezersko ter glasbena gosta: v pevski vlogi Anton Habjan in Jernej Jemc s harmoniko. Z bolj in manj znanimi planinskimi napevi sta bila deležna glasnega aplavza iz dvorane, občinstvo je z njima tudi zapelo. Preizkusila sta se še v igralških vlogah, saj sta nastopila

v prizoru članov domačega KUD-a, ki je prikazal pogovor, druženje v Češki koči. Vodenje programa ob slovesnosti so ponovno zaupali domačinki Maji Lesar.

Praznik je bil letos v znamenju 75-letnice PD Jezersko. Izvedeli smo marsikaj o preteklosti, sedanjosti, o željah za prihodnost društva, nekaj tudi o nastajajoči knjižici, ki jo pripravlja predsednica PD Jezersko Anja Karničar. Njen izid je načrtovan za konec letošnjega novembra.

Po kratkih uvodnih besedah Lesarjeve je ta predala besedo jezerskemu županu Andreju Karničarju, ki je naprej prisotne pozdravil z besedami: »Občinski praznik: dan za veselje in praznovanje skupnosti, pa tudi priložnost, da se ozremo h koreninam, razmislimo, kdo smo, v kakšnem okolju živimo, na kaj smo ponosni, kaj nas skrbi in vznemirja, po čem hrepenimo, od kod prihajalo in kam gremo.«

Gore in posebno hribovsko življenje Jezerjane

zaznamujejo tako rekoč na vsakem koraku, smo izvedeli v nadaljevanju, in kako so njihova življenja povezana in zaznamovana z gorami in posebnim življenjskim slogom. »To smo, po

varnost in prevoznost tudi dolgoročno. Poudaril pa je, da nobena hiša, življenje ni bilo huje prizadeto ali ogroženo, so pa takoj Jezerjani po svojih močeh priskočili na pomoč sosedom in zagoto-

Stoletja sobivanja so ključno oblikovala tako življenje domačinov kot podobo in dostopnost gora; in tudi gorništvu samo se je razvijalo dolga desetletja, preden se je večina aktivnosti skoncentrirala v ustanovitve Planinskega društva Jezersko.

tem nas poznajo drugi in na to smo ponosni,« je še dodal. Nekaj besed je namenil tudi vse pogostejšim ujмам in naravnim nesrečam, ki nas opozarjajo, da se je ravnesje med naravo in človekom začelo krhati in podirati. Poudaril je, da so Jo Jezerjani v zadnji ujmi v primerjavi s sosedi v Solčavi, Lučah, Savinjski dolini, na Kamniškem in v Cerkljah dobro odnesli. Nekaj škode je na Jezerskem sicer nastalo, cesto v dolino Komatevra je ponovno zasul skalni podor. Stanje na prizadetem območju podora je zelo kompleksno in nevarno, je pojasnil, zato sanacijo načrtujejo na način, da bo zagotovljena čim večja

vo jim bodo pri dolgotrajni sanaciji pomagali tudi v prihodnje. Na tem mestu je župan tudi prvič najavil in povabil na delovno akcijo za pomoč pri sanaciji občin Solčava in Luče, ki bo enkrat jeseni, namesto vsakoletne občinske ekskurzije. V svojem uvodnem nagovoru pa se je dotaknil tudi izstopajočih občinskih projektov in pridobitev letošnjega leta ter na koncu omenil mednarodno mrežo Gorniških vasi, ki se ji je nedavno pridružila tudi najbolj slavna slovenska vas pod Triglavom Dovje - Mojstrana. Kar ga še bolj veseli, pa je, da bo letno srečanje vseh članic Gorniških vasi naslednje leto prvič v Sloveniji,

Uvodni nagovor na slovesnosti ob občinskem prazniku na Jezerskem je imel župan Andrej Karničar.

/ Foto: Gorazd Kavčič

Anton Habjan ter Jernej Jemc (desna) sta nastopila tudi v prizoru članov domačega KUD-a Jezersko, ki je prikazal pogovor, druženje v Češki koči. / Foto: Gorazd Kavčič

v pomoč in spodbudo v sosednjih Lučah, ki so bile v letošnjih poplavah med najbolj prizadetimi.

Slovesnost, ki nam je tako približala tudi generacijsko povezanost prebivalcev na Jezerskem, njihovo ljubezen do gorništvu, alpinizma, alpskega in turnega smučanja in sploh samo življenje, ki je tesno povezano z gorsko kulturo, ki Jezersko obdaja, se je zaključila z besedami povezovalke programa: »Po gorah hodi tiho. Tu moraš glasove sprejemati, ne oddajati, zato se v hribih poduki dajejo v tišini.«

Občinski praznik v Vodichah

V soboto, 9. septembra, ob obletnici uveljavitve prvega občinskega statuta, je bil praznik Občine Vodice. Na slavnostni seji občinskega sveta, ki so jo pripravili na predvečer prazničnega dneva, so podelili štiri občinske plakete in priznanje župana.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Vodice – Osrednji dogodek ob občinskem prazniku je naznanjala Godba Vodice, k slovesnemu sprejemu so prispevale tudi narodne noše, na odru kulturnega doma pa so nagrajence, goste in druge obiskovalce pričakali člani Mešanega pevskega zbora Biser.

Na letošnji slovesnosti so podelili štiri občinske plakete. Katja Babič se je med prejemnike vpisala z vrhunskimi dosežki v orientacijskem teku na državni, evropski in svetovni ravni. »Članica Orientacijskega kluba Komenda je že pri 19 letih postala najboljša orientalistka v Sloveniji in najboljša tekmovalka v zgodovini slovenske orientacije,« so poudarili v utemeljitvi.

Prosvetno društvo Vodice je plaketo prejelo za

30 let delovanja na kulturnem, družabnem in socialnem področju ter skrb za ohranjanje običajev in tradicionalnih prireditev v občini. Nastanek društva sicer sega v obdobje po drugi svetovni vojni, nova krila pa so mu okoli leta 1990 dali mladi Vodičani.

Župnijski karitas (ŽK) Vodice so plaketo namenili za več kot 30 let odličnega delovanja na dobrodelnem, socialnem in humanitarnem področju. Kot so še pojasnili predlagatelj priznanja, ŽK s svojim delom prispeva k zmanjševanju revščine, izboljšanju kakovosti življenja in zagotavljanju osnovnih potreb posameznikov in družin v stiski v občini Vodice.

Prostovoljno gasilsko društvo Vodice, ki letos praznuje 120-letnico delovanja, pa je plaketo prejelo za predano

in požrtvovalno delo na področju zaščite in reševanja ter za odlično sodelovanje z ostalimi društvi in Občino Vodice. »Člani so se izredno izkazali v vseh intervencijah, posebej tudi v času covida, največjega požara na Krasu in v letošnjih

poplavah,« je med drugim zapisano v obrazložitvi.

Na slavnostni seji občinskega sveta je bilo podeljeno še priznanje župana, ki ga je prejel Tim Bohinc, in sicer za vrhunške rezultate, ki jih je dosegel v igranju golfa kot član državne reprezentance

Po podelitvi letošnjih priznanj Občine Vodice / Foto: Ana Jagodič Dolžan

na državni in evropski ravni, ter za zadnji odličen uspeh – naslov državnega prvaka v golfu (U16).

»S svojimi uspehi in dejavnimi ter poslanstvom so vsak na svojem področju prispevali k razvoju in boljšemu življenju v naši občini ter tako skrbeli tudi za njeno prepoznavnost,« je o nagrajencih dejal župan Aco Franc Šuštar. Posebno zahvalo je namenil gasilcem – jubilarom in članom vseh ostalih gasilskih društev v občini. »Gasilke in gasilci so brez izjeme vsi predani humanitarnemu in brezpogojnemu

delovanju za širšo javno korist na področju zaščite in reševanja ljudi in premoženja.«

V svojem nagovoru se je župan dotaknil aktualnih izzivov, v lokalni skupnosti in širše, ter poudaril pomen naložb, ki so bile zaključene v zadnjem letu. »Zgrajena je nova hrbtenica glavne fekalne kanalizacije Co, na katero se bodo v prihodnosti lahko priključevali skoraj vsi objekti, zgrajen je nov moderen sistem Krvavškega vodovoda, ki že zagotavlja zdravo in čisto pitno vodo vsem našim občanom, in zgrajena je nova prepotrebna obvoznica Vodice, ki bo hitreje povezovala naše in sosednje kraje ter zagotavljala večjo varnost v cestnem prometu ter boljše bivanjske in varnostne razmere v Vodichah.«

Občina ima po besedah župana pripravljene projekte v skupni vrednosti več kot 30 milijonov evrov, na drugi strani pa letno na voljo le milijon evrov za investicije. Kot je dodal, brez evropskih ali državnih sredstev ali sredstev iz naslova javno-zasebnega partnerstva določenih projektov ne bo mogoče izpeljati.

Zadružništvo je vedno aktualno

To je ena izmed osrednjih misli, ki so jih na petkovi akademiji v spomin na Ivana Omana slišali zbrani v Sokolskem domu v Škofji Loki, saj je letošnja akademija potekala pod naslovom Slovensko zadružništvo – včeraj, danes in jutri.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Muzejsko društvo Škofja Loka je v sodelovanju z Zadružno zvezo Slovenije pripravilo zanimiv večer, ki je bil namenjen obujanju spomina na Ivana Omana, ki bi minulo nedeljo, če ne bi pred dobrimi štirimi leti umrl, praznoval 94. rojstni dan.

»Ivan Oman, po domače Karlinov iz Zminca, je bil vse svoje življenje preudaren in pokončen kmet na domačiji v Zmincu, ljubeč mož in oče šestim otrokom. Ob delu na kmetiji je spremljal in se glede na možnosti tudi vključeval v politično, družbeno in stanovsko dogajanje. Ključni mejnik na njegovi politični poti je bila ustanovitev Slovenske kmečke zveze 12.

maja 1988 v Unionski dvorani v Ljubljani, ki je bila prva ustanovljena slovenska demokratična politična stranka po drugi svetovni vojni, po več kot štiridesetih letih vladanja komunistov. Njena ustanovitev je bila del korenitih družbenih in političnih sprememb v Sloveniji, ki je svoj vrh oziroma cilj dosegla z ustanovitvijo samostojne države Slovenije in vzpostavitvijo parlamentarne demokracije,« je zbrane v imenu organizatorjev nagovoril Aleksander Igljučar in pojasnil, da so po Omanovi smrti razmišljali, kako ohranjati spomin na njegovo življenje in delo. »Izbrali smo tematske pogovorne večere z različnih področij njegovega delovanja, ki smo jih preprosto

poimenovali Akademija Ivana Omana. Naziv Akademija zato, ker želimo izbrana področja osvetliti s pomočjo priznanih profesorjev in strokovnjakov. Pred dvema letoma smo razmišljali o pomenu konservativne politične usmeritve v slovenskem in širšem evropskem prostoru, za letošnjo temo pa smo izbrali zadružništvo,« je povedal Igljučar in dodal, da smo lani v Sloveniji praznovali 150 let organiziranega zadružništva, tradicija zadružništva pa je dolga tudi na Loškem, saj je bila leta 1899 ustanovljena Mlekarska zadruga v Škofji Loki, predhodnica sedanje Loške zadruge. »Osnovna ideja zadružništva je povezovanje malih kmetov in obrtnikov, saj imajo povezani povsem

drugačen položaj v gospodarskem življenju kot zgolj posameznik,« je tudi poudaril Igljučar.

Spomin na častnega občana

Ivan Oman je bil vse življenje kmet in nekaj časa tudi odbornik v Loški kmetijski zadrugi, bil pa je tudi častni občan občine Škofja Loka. »Hvala vsem, ki ohranjate spomin na našega častnega občana Ivana Omana in se trudite, da akademije živijo z zlahko mislijo razvijati spomin in s spominom graditi prihodnost. Govoriti o zadružnosti je v marsičem govoriti o skupnosti. Jaz o skupnosti rad govorim, saj verjamem, da imamo v Škofji Loki povezano lokalno skupnost,« je poudaril loški župan Tine Radinja in dodal, da bi si še naprej želel, da se gradi skupnost povezanih. »Prav tako si želim, da v novo tisočletje vstopamo z zadružnostjo na stanovanjski, energetski, digitalni platformi. Govorimo o novih oblikah zadružništva, kajti vse to so povezani ljudje, ki bodo naprej gradili skupnost. Tudi za to vidim v naši občini ogromno priložnost,« je še dodal župan Tine Radinja.

O zadružnosti v različnih obdobjih je nato spregovoril dr. Žarko Lazarevič, ki skupaj s sodelavci pripravljajo knjigo o slovenskem zadružnosti, ki naj bi jo konec leta izdala Zadružna zveza Slovenije. »Tudi današnji

Loški župan Tine Radinja je ob spominu na Ivana Omana poudaril pomen povezane skupnosti. / Foto: Gorazd Kavčič

dogodek je dokaz, da je zadružništvo aktualno v vsakem obdobju,« je povedal Lazarevič, sicer redni profesor, gospodarski zgodovinar in vodja raziskovalnega pro-

kmetov na avstrijskem Koroškem ter občinskega svetnika v Pliberku.

Marsikaj zanimivega je za konec dodal še profesor dr. Stane Kavčič, ki je redni pro-

V avli Sokolskega doma si je bilo moč ogledati zanimivo razstavo z naslovom Kmetijske zadruge ščitijo prebivalstvo na deželi. Razstavo so lani ob praznovanju 150-letnice zadružništva na Slovenskem pripravili sodelavci Zadružne zveze Slovenije.

grama Ekonomska, socialna in okoljska zgodovina na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani.

Predsednik Zadružne zveze Slovenije Borut Florjančič je nato predstavil sedanjo organiziranost zadružništva, zanimiv pogled na zadružništvo pa so zbrani slišali iz pripovedovanja Stefana Domeja iz avstrijske Koroške, kmeta in kmetijskega zastopnika slovenskih

fesor na Katedri za agrarno ekonomiko, politiko in pravo na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Poleg dela na fakulteti gospodari na kmetiji blizu Horjula.

Strokovni prispevki vseh gostov petkovega večera, ki sta ga popestrila tenorist Janez Triler in pianist Jan Triler, bodo objavljeni v naslednji številki Loških razgledov, ki bodo izšli junija prihodnje leto.

Štefan Domej, Žarko Lazarevič, predsednica Muzejskega društva Škofja Loka Helena Janežič, Borut Florjančič, Stane Kavčič in Aleksander Igljučar / Foto: Gorazd Kavčič

Znanje, ki počasi izginja

Ob Dvorcu Visoko je v nedeljo na dogodku Rokodelsko na Visokem svojo ustvarjalnost predstavilo več kot trideset vrhunskih rokodelskih ustvarjalcev s Škofjeloškega in celotne Gorenjske oziroma Slovenije.

MATEJA RANT

Visoko – Z omenjenim dogodkom želijo v Rokodelskem centru DUO Škofja Loka odpirati prostor za vrhunsko rokodelsko ustvarjalnost Škofjeloškega in tudi širše, je pojasnila Kati Sekirnik. Osrednji rokodelski sejem je zato spremljal bogat rokodelski program – od rokodelskih delavnic do otroškega programa, pripovedovanja, kulinarike in glasbe.

Po besedah Kati Sekirnik se jim je letos na dogodku pridružil več kot trideset razstavljalcev. »Poleg

domačih mojstrov se predstavljajo tudi rokodelci drugih rokodelskih centrov, ki so združeni v Konzorciju rokodelskih centrov Slove-

Na ta način želijo poudariti pomen rokodelstva in znanj, ki že počasi izginjajo in jih ohranjajo le še posamezni mojstri.

nije.« Na ta način želijo poudariti pomen rokodelstva in znanj, ki že počasi izginjajo in jih ohranjajo le še

posamezni mojstri, kot je recimo strojenje kože in izdelava pergamenta, klobučarstvo, rezbarjenje ... Na dogodku imajo obiskovalci možnost neposrednega stika z mojstri, na delavnicah za otroke in odrasle pa so lahko tudi sami ustvarjali. Skupaj z mojstrom Romanom Jamnikom so izdelovali lesene piščali, Zdenka Rakovec Vilfan je prikazala izdelavo rož iz blaga, Klemen Urbanija usnjenih denarnic, Lili Panjar pa ročno izdelavo papirja. Z Darjo Rant so že na rokodelskem festivalu na Brdu začeli izdelovati

Rokodelci so na Visokem znova predstavili svojo ustvarjalnost. / Foto: Mateja Rant

preprogo iz polstene volne, ki so jo tokrat okrasili z vezanimi detajli. Ustvarjali so tudi najmlajši z ekipo Zavoda Kres, tokrat so jim navdih predstavljala dišeča zelišča. Obenem pa so jim omogočili sproščeno igro na prostem in druženje ob družabnih igrah prednikov. V skupnostnem kotičku je Breja preja

pripravila Štrikeraj, v okviru katerega so ustvarjali tekstilne slike s tiskom z rastlinami in vezanjem. Grable, društvo za kreativno grabljenje sveta, pa je pozornost obiskovalcev pritegnilo s pri-povedovanjem zgodb za otroke in odrasle. Na razstavi na prostem si je bilo mogoče ogledati še del obširnejše

serije fotografij fotografinke Jane Jocič, ki so nastajale v letu 2009, ko je na obiskih v rokodelskih delavnicah na Škofjeloškem v fotografski objektivi ujela delovne prostore in način življenja nosilcev redkih rokodelskih znanj. Dogajanje so zvečer zaokrožili z glasbo Terra-folk tria.

V skrbi za javno zdravje

V Mestni hiši v Kranju je na ogled razstava Skrb za javno zdravje, s katero zaznamujejo sto let organiziranega delovanja na področju javnega zdravja v Sloveniji in 70. obletnico ustanovitve samostojnega zavoda za javno zdravje za Gorenjsko, ki bo prihodnje leto.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Razstavo so v Gorenjskem muzeju pripravili v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano (NLZOH) in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ), enotama v Kranju. Predstavnica slednjih dr. Irena Grmek Košnik in soavtorica dr. Monika Rogelj

iz muzeja sta pripravili zanimiv zgodovinski pogled na institucionalno organiziranost javnega zdravja na Gorenjskem, pri čemer sta hkrati poudarili tudi vlogo in pomen delovanja.

»Lahko rečem, da je ideja za razstavo prišla povsem po naključju. Trenutno v našem zavodu poteka obsežna energetska sanacija. Ob preurejanju prostorov smo

naleteli na panoje, katerih idejna avtorica je bila zdravničnica prim. Ana Kraker - Starman, ki je takratni Zavod za zdravstveno varstvo vodila od leta 1963 do leta 1990.« pojasnjuje Irena Grmek Košnik ter dodaja, da si je omenjena še posebej prizadevala za izboljšanje življenjskega in delovnega okolja, izvajanje higienskih ukrepov, dejavna pa je bila tudi

pri ozaveščanju za zdrav način življenja. »Ti panoji so tudi umetniško delo, saj jih je naslikala akademska slikarka Melita Vovk. Obrnili smo se na Gorenjski muzej, kjer je ideja hitro dozorela v to razstavo.« je povedala Irena Grmek Košnik.

Ideja za razstavo je vzbudila zanimanje tudi zgodovinarke Gorenjskega muzeja Monike Rogelj: »Najprej sem pomislila na tiste predmete, ki jih hranimo v muzeju, kjer tudi zvesto spremljamo aktualno dogajanje na tem področju in pridobivamo nove predmete. Po treh letih pandemije sem tudi sama pomislila na to, da je bila v preteklih letih skrb za javno zdravje najtesneje povezana z našim vsakdanjim življenjem, pa o tem vendarle ne vemo kaj dosti. Tokratna razstava je lepa priložnost, da širši javnosti predstavimo tudi tovrstno delo v preteklih letih in ob tem poudarimo, kako pomembno je stalno spremljanje zdravstvenih razmer za ohranjanje zdravja celotne populacije.«

Panoje za takratni Zavod za zdravstveno varstvo je pred petdesetimi leti naslikala slikarka Melita Vovk. / Foto: Primož Pičulin

Soavtorici razstave dr. Irena Grmek Košnik in dr. Monika Rogelj / Foto: Primož Pičulin

Razstava se osredotoča predvsem na področje Gorenjske, pri čemer je Monika Rogelj pripravila predvsem pogled v preteklost vse od znanega kranjskega zdravnikarja Božidarja Fajdige naprej, ki je poleg ambulante tri desetletja skrbel tudi za javno zdravje prebivalstva vse od Škofje Loke do Trziča. Izvemo, da je bil leta 1929 ustanovljen prvi zdravstveni dom v Trziču, sedem let kasneje pa še v Kranju. Del služb, ki so v zadnjih 70 letih skrbele za javno zdravje prebivalcev Gorenjske, je predstavljeno tudi s predmeti in fotografijami iz arhiva NLZOH in NIJZ, ki delujeta v Kranju.

Kot je povedala Irena Grmek Košnik, je na razvoj takrat še Zavoda za zdravstveno varstvo Kranj

močno vplivala selitev v novo stavbo leta 1982. »Novi svetli prostori, nova oprema in novi sodelavci so bili velik premik v razvoju zavoda,« je povedala soavtorica razstave, dvanajst let do reorganizacije leta 2014 tudi sama direktorica zavoda. Prav v tem obdobju so še bolj razvili močno laboratorijsko dejavnost, molekularno biologijo, prepoznavni so postali po akcijah cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu. »Cepili smo, da se je kar kadilo,« je v duhovitem tonu med drugim poudarila in dodala: »Predvsem pa so izvajali akcije za zdrav način življenja po vsej Gorenjski.«

Prva obiskovalca razstave sta bila tudi direktorica NLZOH dr. Romana Martinčič in direktor NIJZ dr. Ivan Eržen.

Posredovanje s pomočjo psa

Zavod PET – Pasja enota terapevtov, Zavod za posredovanje s pomočjo psov, jeseni, natančneje 22. septembra, ponovno pripravlja testiranje psov in vodnikov za opravljanje posredovanja s pomočjo psa oziroma za pridobitev naziva terapevtski par.

NIKA TOPORIŠ

Kranj – Kot so poudarili, primarno iščejo in usposabljaajo vodnike, ki bodo pripravljeno delovati v ustanovah, s katerimi že sodelujejo. »Psi morajo biti zdravi, negovani, vzgojeni, socializirani, vodljivi in poslušni. Iščemo

priložnost se je pojavila leta 2021 – z objavo Zavoda PET za testiranje psa za primerčnost za delo. Ker svojo 9-letno mešanko Rozi zelo dobro poznam, sem vedela, da ji bo delo z ljudmi izpopolnilo njen pasji vsakdan. Rozi preprosto obožuje vse ljudi, predvsem otroke in starejše,

mesecev. »Bistveno je, da ima kuža rad ljudi, išče stik z ljudmi, in da ob opravljanju svoje 'službe' uživa,« je dejala in dodala, da ima posredovanje s pomočjo psa številne pozitivne vidike in predstavlja del terapevtskega procesa ali izboljšanja kakovosti človekovega življenja na kateremkoli področju.

Kako postati terapevtski par

Kot so pojasnili na Zavodu PET, kasneje pa tudi Klara, je prvi korak testiranje psov in vodnikov, ki ga vodi kinologinja, članica zavoda. Njena naloga je opazovanje in ocenjevanje psov in vodnikov. »Na testiranju se ocenijo, kako družaben je pes, ali sprejema nove ljudi in celo išče stik z njimi preko različnih načinov interakcije (božanje, igra, krtačenje,...), kako se vede v socialnih interakcijah, v novih okoljih in delovnih situacijah, ocenijo se motiviranost za učenje, vedenje psa ob drugih psih in ob raznih vidnih, vonjalnih, slušnih in taktilnih

dražljajih in še več,« je razložila Klara in dodala, da po uspešno opravljenem testiranju sledi usposabljanje za bodoče terapevtske pare, pripravništvo pod vodstvom mentorja, izpit in pridobitev naziva »terapevtski par z licenco Zavoda PET«.

Ker je Rozi po Klarinih besedah že starejša dama, ne more opravljati službe v ustanovah, kjer mora pes dalj časa zadrževati isti položaj. »Rozi se najbolje počuti v domu starejših, na pediatrični kliniki in na osnovni šoli,« je dejala Klara, katere primarna naloga je dobrobit psa. Kot je pojasnila, je naloga vodnika predstaviti delo terapevtskega psa, predstaviti sebe in psa ter nato nadaljevati uro po navodilih strokovne osebe. »Moja glavna naloga pa je, da se Rozi ob opravljanju svojega dela počuti varno in dobro,« je povedala in dodala, da je pri delu zelo pomembno tudi sodelovanje med vodnikom in strokovnim kadrom. Klara in Rozi že eno leto delujeta

Klara Čevka in Rozi na svoji prvi uri v Domu starejših občanov / Foto: Arhiv Zavoda Pet

»Na testiranju se oceni, kako družaben je pes, ali sprejema nove ljudi in celo išče stik z njimi preko različnih načinov interakcije (božanje, igra, krtačenje ...), kako se vede v socialnih interakcijah, v novih okoljih in delovnih situacijah, ocenijo se motiviranost za učenje, vedenje psa ob drugih psih in ob raznih vidnih, vonjalnih, slušnih in taktilnih dražljajih in še več.«

pse, ki se radi učijo, so radovedni, igrivi, vendar se znajo umiriti in ob raznih dražljajih ne delujejo panično ali agresivno,« so pojasnili iz Zavoda PET.

Za lažjo predstavbo, kdo so terapevtski pari, smo se pogovarjali s Klaro Čevko iz Bistričice, ki je po posredovanju s pomočjo psov hrepeneča že od malega. »Konkretno

in se, kar je najpomembnejše, zelo rada 'crklja'.« Klara in Rozi svoje poslanstvo kot terapevtski par opravljata že skoraj dve leti. Klara nam je pojasnila, da je terapevtski pes lahko vsak pes (tako pasemski kot mešanci), ki opravi začetno testiranje z vodnikom za opravljanje posredovanja s pomočjo psa ter je ob testiranju star vsaj 12

tudi na osnovni šoli, kjer otroci berejo z Rozi, in kar je vodnico najbolj presenetilo, je to, da so otroci ob koncu preteklega šolskega leta povedali, da se jim je branje zelo izboljšalo, prav tako pa je tudi sodelovanje pri pouku boljše. Klara vsem potencialnim kandidatom

svetuje, da če želijo združiti prostovoljno delo in produktivno preživljanje časa s psom, je posredovanje s pomočjo psa zelo dobra odločitev. »Veliko vas bo naučilo o sebi, o vašem psu, poleg tega pa boste nekomu močno pomagali in se tega niti ne boste zavedali.«

Podjetniški krožki vabijo učence

Jesenice – V jeseniških osnovnih šolah že vrsto let potekajo podjetniški krožki, s katerimi želijo na Občini Jesenice spodbujati podjetnost že v osnovnih šolah. »Zavedamo se, da bodo prav podjetnost, ustvarjalnost in inovativnost v prihodnosti ključnega pomena. V okviru Podjetniških krožkov učenci spoznavajo pojem podjetništva, uporabljajo različne tehnike ustvarjanja idej in se seznanjajo s temeljnimi elementi poslovnega modela. Po osvojenih znanjih izberejo svojo poslovno idejo, za katero napišejo tudi mini poslovni načrt. Največ veselja pa jim predstavlja izvedba poslovne ideje, s katero lahko ustvarijo zaslužek,« so povedali na Občini Jesenice, kjer projekt že vsa leta financirajo. V sklopu projekta se mladi podjetniki srečujejo tudi z lokalnimi podjetniki, podpornimi institucijami ter svoje poslovne ideje predstavijo na zaključnem podjetniškem forumu. Sodelujejo osnovne šole Toneta Čufarja Jesenice, Poldeta Stražišarja, Prežihovega Voranca Jesenice in Koroška Bela, projekt pa izvaja Razvojna agencija Zgornje Gorenjske.

Akustični konec tedna na Čufarjevem trgu

Jesenice – Ta konec tedna bo Trg Toneta Čufarja na Jesenicah v znamenju akustične glasbe. V sklopu Jeseniškega poletja bo v petek ob 19. uri koncert Samuela Bluesa, ob 20.30 pa bosta nastopila Alja Wolte Sula in Andraž Kalan. V soboto pa bo na trgu akustični koncert zasedbe Duo Planet Acoustic, začel se bo ob 19. uri. To bosta še zadnji letošnji poletni prireditvi v sklopu Jeseniškega poletja, ki ga je omogočila Občina Jesenice. Vse prireditve so bile za obiskovalce brezplačne. V primeru dežja koncerti na trgu odpadejo.

V soboto pohod okoli Jelenkamna

Jesenice – V sklopu letošnje akcije Po jeseniških hribih bo v soboto, 16. septembra, potekal brezplačen voden pohod okoli Jelenkamna. Zbor bo ob 10. uri pri kamnolomu v Trebežu. Organizator je Zavod za šport Jesenice, za spremstvo bodo poskrbeli pri Planinskem društvu Jesenice. Pot bo pohodnike peljala po pomolih proti Jelenkamnu, določeni deli poti so tudi zahtevnejši. Po postanku pri Domu Pristava bo sledila vrnitev po Gajškovi poti. Obvezne so prijave na Zavodu za šport Jesenice do 15. septembra. V sklopu projekta Pohodništvo, ki ga financira Občina Jesenice, izvaja pa RAGOR, so letos izvedli že pet pohodov po hribih v jeseniški občini.

Štehvanjski praznik v Zahomcu

Zadnja avgustovska nedelja je v dvojezični ziljski vasi Zahomec praznična. Ta dan imajo že dolga leta žegnanje, po njem pa enega od najstarejših ziljskih običajev – štehvanje z rejem pod lipo.

JOŽE KOŠNJEK

Zahomec/Achomitz v Ziljski dolini – Nihče natančno ne ve, od kod je prišla že v 18. stoletju v zamočvirjeno Ziljsko dolino pod Dobračem fantovska konjeniška igra štehvanje. Samo v teh krajih se je obdržala do danes. V njej neozhenjeni fantje na neosedlanih noriških kobilah drvijo po ozki vaški ulici in z jeklenim kijem med galopom toliko časa tolčejo po na kol nasajenem sodčku »bariglici«, da se ta pod težo udarcev ne razleti. Komur to uspe, mu »štehvovske dečve« izročijo venček, pripada pa mu tudi čast, da kot prvi zapleše rej pod lipo. Kasneje

Neozhenjeni fantje na neosedlanih noriških kobilah drvijo po ozki vaški ulici in z jeklenim kijem med galopom toliko časa tolčejo po na kol nasajenem sodčku »bariglici«, da se ta pod težo udarcev ne razleti. Komur to uspe, mu »štehvovske dečve« izročijo venček, pripada pa mu tudi čast, da kot prvi zapleše rej pod lipo.

se mu pridružijo tudi drugi štehrovci z dekleti, oblečenimi v živobarvne ziljske noše s kratkimi krili. Ta so motila cesarico Marijo Terezijo, ki je menila, da ja ne ogled prevelik del dekliških nog. Ziljani so vztrajali, in ziljska noša se je ohranila do danes. In tudi sam običaj, v katerem se prepletata slovenščina oziroma ziljščina in nemščina. V nekaterih vaseh pa je slovenščina izgnila in poteka običaj izključno v nemščini.

Vendar so Ziljani, tako nemško kot slovensko govoreči, iz Spodnjega dela doline neposredno pod Dobračem ponosni, da je avstrijska Unescova komisija jeseni leta 2018 spodnjeziljski žegen z avtohtonimi žeganjskimi pesmimi, ziljsko

nošo, štehvanje in rej pod lipo uvrstila v avstrijski register nesnovne kulturne dediščine.

Zadnje avgustovsko nedeljo sem bil na žegnanju in štehvanju v Zahomcu/Achomitzu, v edini ziljski vasi z dvojezičnim krajevnim napisom, še posebej poznani zaradi izvrstnih smučarskih skakalcev – Karl Schnabl je bil leta 1976 olimpijski prvak v Innsbrucku, v avstrijski reprezentanci pa je bilo v osemdesetih letih preteklega stoletja pol Zahomčanov – in konjerejcev, še posebej rejcev noriške pasme. Ko se je v potresu leta 1348 utrgal in zgrmel v dolino južni

del Dobrača, je poleg uničenja domov, gradov in cerkva tudi zajezil reko Ziljo in dolino spremenil v močvirje. Na takih tleh pa raste za konjerejo primerna krma.

Zahomški žegnanjski in štehvanjski praznik se je začel z dopoldansko mašo, med katero so blagosloveli štehvanjski venček oziroma »krancelj« in vino. Oboje naj bi štehvanje obvarovalo pred nesrečo. Po maši so se na pokopališču spomnili tudi pokojnih. Ko je zazvonilo poldan, so na zahomških domovih k »južini« sedli domači in gostje: sorodniki, znanci in prijatelji. Ko sem se sprehaja po tlakovani cesti skozi vas, nisem mogel verjeti, koliko dajo tukajšnji ljudje na praznik domače vasi,

Vodja štehvanja Hanzi Millonig s kijem in štehrovce z lesenim sodčkom »bariglo«

/ Foto: Jože Košnjek

Štehrovci s štehrovskimi dečvami »zlinkami«. V prvi vrsti je zmagovalc Nicholas.

/ Foto: Jože Košnjek

na sorodnike in prijatelje, na stoletni običaj. Mnogi so me vabili, naj prisedem.

Pri Zwitterovih oziroma Abujevih, v znani zahomški slovenski družini, je že dolgo običaj, da se po kosilu zberejo muzikanti in zahomški pevci in pojejo. Zadnja pesem, ki so jo zapeli, je bila tudi letos v srce segajoča Domovina, moj mili, mili dom. Ob dveh se

je začelo štehvanje. Na čelu štehvanjske povorke so hodile »dečve« v ziljskih nošah z blagoslovljenim venčkom in vinom, za njimi so korakali muzikanti, za njimi pa na konjih pet domačih fantov v štehvanjski opravi in z obvezno kapo s cofom na glavi. Prvi od fantov je nosil sodček, »bariglico«, ki ga je štehvanjski nadzornik oziroma mojster, to nalogo že leta opravlja nekdanji odlični skakalec in rejec konj Hanzi Millonig, nataknil na kol in dal znak, da se tekma lahko začne. Pred tem pa so se pod lipo zbrali godci in pevci in peli stare ziljske štehvanjske pesmi. Ko so godci zaigrali posebno pesem, se je dirka začela. Fantje so najprej drug za drugim, ne da bi s kiji udarjali po sodčku, zdirjali po ulici, med ljudmi na obeh straneh, po le dober meter širokem prehodu. Nato se je začelo zares. Štehrovci so v petih ali šestih »zajezdih« temeljito načeli sodček, v sedmem pa so leskovi obroči popustili in doge so se razletele na koščke. Nobeden ni ostal na tleh. Za marsikoga

je ostanek sodčka enkratni spomin na štehvanje. Sodčku je zadal usodni udarec Nicholas Moser, poklicni policist.

Mojster Millonig je nato spretno nastavljal in umikal leskove obroče, ki so jih moral štehrovci med galopom natikati na kije, nato pa je visoko dvignil še venček, ki ga je na svoj kij ujel zmagovalni Nicholas.

Sledil je rej pod lipo. Najprej je zaplesal zmagovalc s svojo »dečvo«, nato pa še ostali štehrovci. Po teh plesih, skupaj jih je osem, so organizatorji štehvanja, običajno so to fantovske »konte« ali pa tudi krajevna društva, udeležence povabili na rajanje v »šišo«, v dom Športnega društva Zahomec.

Moj obisk Zahomca pa se je končal pri Pippu sredi vasi, ob vaški lipi, kamor je pevec in godce povabil gospodar Janko Zwitter mlajši s soprogo Matejo. Zahomškega štehvanja pa v nedeljo še ni bilo konec. Po običaju so v ponedeljek popoldne štehvali še poročeni moški, seveda v spremstvu svojih žena. Tako se tudi spodobilo, so rekli.

Fantje so med dirom silovito udarjali po sodčku. / Foto: Jože Košnjek

Počitnice preživljajo na Bledu

Družina Tratnik - Esculier je slovensko-francoska družina, ki živi v Luksemburgu, vse počitnice pa preživlja na Rečici pri Bledu.

DINA KAVČIČ

Rečica pri Bledu – Idričanka Andreja Tratnik ima za sabo zanimivo življenjsko pot, ki se je začela v gimnaziji, ko je zadnja dva letnika obiskovala program mednarodne mature v Devinu v Italiji. Pravo je študirala v Ljubljani, po končanem doktoratu pa jo je zaposlitvena pot zanesla v Luksemburg, kjer si je ustvarila družino.

Po končanem študiju prava je bila izbrana za mlado raziskovalko in asistentko na ljubljanski Pravni fakulteti. Po opravljenem doktoratu pa je bil sprejet ZUJF, zakon za uravnoteženje javnih financ, ki je določal, da se mladih ne zaposluje, dokler se kdo od starejših ne upokoji. Ker v katedri kazenskega prava nihče ni odšel v pokoj, je ostala brez službe. S francoščino, ki ji je bila vedno všeč, saj se ji je zdela zelo romantična, se je začela spoznavati že v študentskih

bodočega moža. Luksemburg ima dobro razvit bančni in ekonomski sektor in je mesto, kjer imajo sedež velike revizijske hiše in banke, najbrž zaradi davčnih ugodnosti. Včasih se je vprašala, kako bo v svetu »kravatarjev« spoznala nekoga, ki bo, tako kot ona, rad zahajal tudi v naravo. Ker Andreja prihaja iz gorske družine, ki ima rada hribe in plezanje, je začela plezati. V Luksemburgu, kjer se pretežno pleza v notranjih plezališčih, je oživila strast do plezanja, hkrati pa je tam spoznala tudi Grega. To je bilo konec leta 2014 in kar tri mesece je trajalo, preden sta spregovorila prve besede.

Njen mož je Francoz

Gregoire Esculier, ki mu Andreja reče Greg, je bil rojen v Franciji v mestu Nancy blizu Luksemburga, vendar je otroštvo preživel v mestecu blizu Pariza, nato pa so se preselili v Toulou-

V idlični hiši sredi naselja Rečica se vsi dobro počutijo. / Foto: Gorazd Kavčič

in delal v Luksemburgu. Povedal mu je, da se tam da dobro živeti, sicer je treba veliko delati, toda še vedno ima človek nekaj časa zase. Mesto mu je bilo všeč – je dokaj majhno in zelo zeleno, tam so polja za tek, življenje pa je bolj podobno podeželskemu kot mestnemu.

Ustvarila sta si družino

Kmalu po tem, ko je Greg Andrejo povabil na kosilo, sta zaživela skupaj v njenem malem stanovanju, garsonjeri, ki je bila njeno zatočišče. Takrat je bila Andreja stara 29, Greg pa 26 let. In vse odkar sta skupaj pojedla prvo kosilo, sta se drug ob drugem počutila popolnoma domače. Skupaj sta hodila na trekinge in po dveh letih se jima je rodil prvi sin Timotei. Dve leti kasneje se

jim je pridružil še Matisse, zdaj pa jim družbo dela še enoletni Nikola. Andrejino garsonjero so kmalu prerasli in se preselili v večja stanovanja. Oba delata v Luksemburgu, kjer se vse vrtili okoli služb, dela in denarja, sploh v zasebnem sektorju, kjer delovnik traja od pol devetih do šestih zvečer. Andreja dela kot pravničarka lingvistka v slovenskem prevajalskem oddelku Sodišča Evropske unije, kjer med sabo govorijo slovensko, pogoj za opravljanje tega dela pa je zaključen študij prava in znanje vsaj dveh tujih jezikov. Ima veliko srečo, ker ima možnost, da dopoldan dela v službi, popoldan pa od doma. Tako so otroci popoldan lahko doma, čeprav mora sama delo večkrat končati ponoči. Porodniška odsotnost traja pet mesecev, potem se mama vrne v normalni delovnik, otroci pa cel dan, lahko tudi do sedmih zvečer, preživijo v jasilih. Onadva sta se znašla in otrok nikoli nista puščala v vrtcu toliko časa. Veliko staršev svoje otroke v vrtcih odda ob osmih zjutraj in jih pridejo iskat ob sedmih zvečer. Zanju je to nesprejemljivo, zato si je tudi Greg poiskal zaposlitev v javnem sektorju, kjer je vsaj malo več razumevanja za normalno družinsko življenje.

Vrtci in šole

V državnih vrtcih govorijo luksemburščino, ki je mešanica nemščine in francoskih besed in je niti Francozi ne razumejo. Otroci gredo v šolo pri štirih letih. Šola je obvezna, vendar na začetku poteka bolj kot neke

vrste mala šole pri nas – skozi igro se učijo osnovnih črk. Andreja in Greg sta se odločila, da Timoteia in Matissa vpišeta v zasebno šolo, kjer pouk, ki traja do pol štirih, poteka v francoščini. Zaradi vsega tega se Andreja vedno bolj zaveda, kako dragoceno je šolstvo v Sloveniji. Vsi trije otroci obvladajo oba jezika – z njo govorijo slovensko, z Gregom pa francosko. In pri tem je Andreja zelo natančna – če vprašanje zastavi v slovenščini, vztraja pri tem, da ji tudi odgovorijo v istem jeziku. Andreja in Greg med sabo govorita francosko.

Nakup hiše na Bledu

Pred dvema letoma so na Bledu kupili staro, vendar dobro ohranjeno hišo, v kateri preživljajo tako poletne kot zimske počitnice. Ker je razdalja velika, približno 900 kilometrov oziroma deset ur vožnje, si pot razdelijo na dva dneva. Septembra naj bi iz Ljubljane vzpostavili redno letalsko linijo, kar jim bo zelo pomagalo. Radi bi se preselili sem, a jih ovira to, da Greg ne zna slovensko. Delo bi v Ljubljani najbrž našel, vendar si ne želijo živeti v mestu. Zato čakajo, da se bo pokazala kakšna priložnost za Gregovo delo, ki bi ga lahko opravljal. Hkrati pa se zavedata, da so sinovi vedno starejši in bo selitev zanje z leti vedno težja. Veliko jim pomeni tudi bližina Andrejine družine ter okolica, ki kar kliče po rekreaciji in preživljanju prostega časa v naravi. Med temi počitnicami so vsi skupaj osvojili Vičetu poteka bolj kot neke

letih. Obiskala je tudi v Parizu, kasneje, kot mlada raziskovalka, pa je znanje jezika še poglobila. Francoščina ji je prišla zelo prav, ko se je leta 2013 prijavila za pripravnico na sodišče Evropske unije v Luksemburgu, ki je bilo znano kot dobra odskočna deska za naprej.

Zaradi službe je zapustila Slovenijo

Po koncu pripravništva je kmalu dobila pogodbo za nedoločen čas in od leta 2014 živi v Luksemburgu, kjer je spoznala tudi svojega

se. Po srednji šoli se je vpisal v neke vrste pripravljani razred za sprejem na najboljše fakultete, ki traja dve leti. Tam se študira od jutra do večera, od šestih zjutraj do enajstih zvečer, in ker mu tak način študija ni odgovarjal, se je odločil, da po enem letu odneha. Odšel je v Kanado, kjer je končal ekonomsko fakulteto, potem pa se je vrnil v Pariz. Ugotovil je, da ga francoska mentaliteta ne privlači več, zato se je odločil magisterij opraviti v Londonu, kjer je po naključju srečal znanca, ki je živel

Na Bled se vračajo ob vsaki priložnosti, tako pozimi kot poleti. / Foto: Gorazd Kavčič

Jakob Žorž z bronastim odličjem

Škofja Loka – Na 35. Mednarodni računalniški olimpijadi, ki je med 28. avgustom in 4. septembrom potekala v Szegedu na Madžarskem, je član slovenske ekipe štirih dijakov Jakob Žorž iz Gimnazije Škofja Loka osvojil bronasto odličje, so sporočili iz Zveze za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS), pod okriljem katere so slovenski dijaki nastopili na olimpijadi. Pomeril se je s 360 dijaki iz 90 držav. Jakob Žorž se programiranja uči v Zavodu za računalniško izobraževanje Ljubljana. Kot so pojasnili pri ZOTKS, so imeli mladi programerji z vsega sveta v tednu olimpijade dva tekmovalna dneva, ko so programirali po pet ur. »Tako kot lani sta največ znanja pokazala kitajska programerja,« so še dodali pri ZOTKS.

V četrtek na preizkus hoje

Škofja Loka – Telesna dejavnost je ena izmed še kako pomembnih za ohranjanje našega zdravja. V loški občini tako v zdravstvenovzgojnem centru redno pripravljajo preizkusi hoje na dva kilometra. Ob letošnjem dnevu fizioterapije ga znova pripravljajo ta četrtek, 14. septembra, še posebno pa so vabljeni vsi, ki imajo težave zaradi artritisa. Preizkus bo potekal v športnem parku za Osnovno šolo Škofja Loka-mesto od 17. ure naprej. Strokovnjaki bodo ocenili telesno zmogljivost srca, ožilja in dihal. Na podlagi rezultata bodo udeleženci prejeli njim prilagojeno priporočilo za gibanje.

Ali je telefon edini otrokov prijatelj

Kranj – Center za krepitev zdravja Kranj bo danes, 12. septembra, ob 18. uri v dvorani Knjižnice Globus pripravil predavanje Na zdravje: Ali je telefon edini otrokov prijatelj. Družbena omrežja so nov način komunikacije med otroki in mladostniki. Kje je meja med primerno in pretirano uporabo zaslonov? Otroci naj ne presojajo sami, saj se pasti zasvojenosti še ne zavedajo, zato je naloga staršev in vseh, ki se dnevno srečujejo z njimi, da jih poučijo o varni uporabi družbenih omrežij. Kako varno pristopati k družbenim omrežjem, kje so pasti in kako elektronske naprave vplivajo na zdravje? Predavala bo magistrica zdravstvene nege Tanja Podlipnik.

V sredo znova mesečni sejem

Škofja Loka – Krajevna skupnost Kamnitnik na prireditvenem prostoru na območju nekdanje vojašnice na Partizanski cesti v Škofji Loki znova pripravlja tako imenovani Mesečni sejem. Potekal bo jutri, v sredo, od 7. ure dalje.

Čudne sestre in moč sodobne umetnosti

V kamniški Galeriji Dika je na ogled multimedijška razstava sodobne umetnosti. V prostorih hiše častitljive starosti nas s svojimi deli v današnji čas povedejo Weird Sisters. Čudne sestre so skupina šestih umetnic: Nataše Berk, Nine Koželj, Mojce Senegačnik, Zvonke Simčič, Maruše Štibelj in Louise Winter.

IGOR KAVČIČ

Kamnik – Ko vstopimo v Galerijo Dika sredi Maistrove ulice v Kamniku in si v nadaljevanju ogledamo aktualno razstavo sodobne umetnosti, se v naše misli prikra- de zanimiv kontrast. Na eni strani je tu pritličje stare hiše z majhnimi sobami, z ne prevelikimi okni in ob prehodih obokanimi stropi ter arhitekturnimi dodatki, ki spominjajo na nekdanje življenje v njej, nanes- to krušne peči pa nas tokrat pričaka sodobna umetnost v

vsej svoji izrazni moči. Številke, ki beležijo čas, namreč sporočajo, da smo vendarle v tretjem desetletju 21. stoletja.

Na predstavitvenem listu izvemo, da je aktualna razstava – na ogled bo do 7. oktobra – plod preteklega sodelovanja šestih umetnic in njihove dolgoletne želje po vnovičnem skupnem delovanju. Umetnice, zapisane po abecednem redu: Nataša Berk, Nina Koželj, Mojca Senegačnik, Zvonka Simčič, Maruša Štibelj in Louise Winter, so si nadele

ime Weird Sisters (Čudne sestre), kar – kot zapišejo – igrivo spominja na zaveznitvo treh čarovnic, znanih tudi kot Wayward Sisters (Svoje glave sestre) iz Shakespeareove tragedije Macbeth, hkrati pa aludira na njihovo medsebojno sodelovanje, nekonformizem, moč in radovednost. Zapisano obiskovalcu potrjuje sprehod med razstavljenimi deli od kiparstva, instalacij, kolaža do tekstila in vezenin ter videa.

Umetničin in javni forum

Vsaka izmed sob galerije je v goste predvidoma sprejela eno od sester. V vhodni veži nas tako nagovorijo, kot jih avtorica sama poimenuje, »ročna dela« Mojce Senegačnik. Skozi poslikana platna z različnimi ubeseditvami avtorica polemizira z družbenimi miti o vlogi in vrednosti umetnosti v sodobni družbi, o odnosu do umetnikovega dela, človekovih pravicah, položaju žensk v družbi. Avtorica svoje misli spretno uporabi tudi skozi znane citate iz glasbe, filma, literature ...

V sobi na desni obiskovalca pričaka instalacija v Kamniku živeče britanske umetnice Louise Winter. Na množici od stropa visečih vrvic visijo kamenčki. Avtorica pojasni, da je v središču njenega ustvarjanja ideja o premikanju. Sprašuje se, ali je lokacija materiala

Weird Sisters v nekoliko neobičajni vrsti: Maruša Štibelj, Mojca Senegačnik, Nina Koželj, Zvonka Simčič in Louise Winter / Foto: Igor Kavčič

ključna za njegovo definiranje, v smislu, da je ta premaknjen iz svojega konteksta (okolja). Ga še dojemamo kot isti objekt in kje potemtakem ta obstaja, če sploh obstaja?

Stopimo v prehod, kjer si ogledujemo stensko postavitev Nataše Berk z naslovom (titi)sexism². Na ploščicah stranišča v javnem prostoru beremo zapise, grafite, misli, zahteve, naključne želje ... Gre za prostor, ki ga potrebuje in obiskuje vsak, tu pa je predstavljen kot nekakšen javni forum in je po mnenju avtorice verjetno najiskrenejši prikaz družbene zavesti. Ta prostor se

danes seli v območje profilov na družabnih omrežjih.

Kolaž nostalgije, svoboda in male živali

Ena izmed ta čas naših najbolj prodornih avtoric kolaža Maruša Štibelj se v naslednji sobi predstavlja s serijo kolažev, katerih delovni naslov je Nostalgija skozi oko ženske. Z njimi poskuša obuditi zavržene spomine »neke« ženske in njeno preizpraševanje o lastnem avtentičnem jazu. Morda pozorni obiskovalec opazi, da dela postavi tudi izven siceršnjih tonamenskih sten.

Zadnja soba nam v ogled ponudi video z naslovom

Svoboda v okvirju. Zvonka Simčič, ki je za razstavo pripravila tudi zapise o umetnicah in njihovih delih, je pri kreiranju »umetniške svobode« v videu tokrat sodelovala z Mojco Senegačnik.

Osrednjo pozornost v tem prostoru zavzema velika aluminijasta skulptura zelenolistne rastline. Avtorica Nina Koželj jo imenuje za Kopaljšče za male živali. Iz preprostega razloga – vedno znova, ko želi lakirati kovino, male živali (mrčes) najdejo pot v lak, pa naj se še tako trudi polakirano ohraniti nedotaknjeno in male živali pustiti pri življenju.

Nataša Berk povabi na javni forum v prostor, ki ga obiskuje vsak. / Foto: Igor Kavčič

Loka jo piha

Škofja Loka – Konec tega tedna bo na sporedu že 13. festival pihalnih orkestrów Loka jo piha. Festival se letos vrača v dvodnevni izvedbi. Prvi dan, v petek, 15. septembra, bo ob 19.30 na Trgu pod gradom ponovitev koncerta ROCK V LOK, na katerem se bodo orkestru na odru »pridružili« mnogi zvezdniki rokove glasbe, kot so Dan D, Siddharta, The Beatles, The Doors, Queen, AC/DC, Eric Clapton in drugi. V primeru dežja koncert odpade. Drugi dan, v soboto, bodo z začetkom ob 10. uri na Mestnem trgu gostili štiri orkestre. V promenadi in skupnem koncertu bodo nastopili domači Mestni pihalni orkester Škofja Loka, Pihalni orkester Glasbene šole Škofja Loka, Pihalni orkester Alpina Žiri in Pihalni orkester Alples Železniki. V primeru dežja bo koncert v Sokolskem domu. Na oba koncertna dogodka je vstop prost.

Čudovit Uršin večer v Dupljah

Dramska igralka in pevka Urša Kavčič iz Podbrezjij je v četrtek zvečer nastopila »pod zvezdami« na graščinskem vrtu v Dupljah.

JOŽE KOŠNJEK

Spodnje Duplje – Njen krstni koncert na vrtu Graščine v Spodnjih Dupljah je bil leta 2019. Bil je uspešnica. Nato je Urša Kavčič, doma iz Podbrezjij, dramska igralka in tudi izvrstna pevka, ki je po diplomu na ljubljanski akademiji študirala na newyorški filmski akademiji, na dupljskem grajskem vrtu nastopila znova zadnji dve leti. Vsakič je bilo komaj dovolj prostora za vse obiskovalce. Graščina in njen vrt, za katerega z neverjetno energijo skrbita Metka in Matjaž Mauser, sta se izkazala za izjemno prizorišče za literarne in glasbene dogodke, hkrati pa je bilo tudi ovrženo pričanje, da za take

dogodke v teh krajih ni zanimanja.

V četrtek zvečer je Urša pod jasnim zvezdnim nebom znova nastopila doma. Za moto večera je izbrala misel Svetlane Makarovič: Umetne rože vržem stran. Tudi sama jih namreč noče. »V življenju obožujem izvirnost, neposrednost, odkritost,« je povedala po koncertu. Program je obsegal slovenske pesmi, ki jih je izvajala ob spremljavi skupine, v kateri so igrali Matej Naglič (kitara), Aljoša Strug (bas kitara), Miha Petrovič (bobni) in za klaviaturami njen brat Jure, s katerim je Urša v duetu zapela tudi eno pesem. »Tokrat sva skupaj zapela le eno,« je povedala Urša, čeprav je oče Marko želel, da bi jih več. Tudi to se

Urša Kavčič med četrtkovim koncertom na vrtu dupljske graščine. Desno, za klaviaturami, je njen brat Jure. / Foto: Jože Košnjek

bo zgodilo, je obljubila. Program je z izvedbo dveh pesmi dopolnila pevka Tina Veselinovič. Tudi tokrat so

pri organizaciji koncerta in pogostitvi po njem združili moči Kulturno in turistično društvo Pod Krivo jelko

Duplje, Graščina Duplje in številni Uršini prijatelji in znanci. Vsem se je Urša po koncertu iskreno zahvalila.

Med tekači tudi skakalci

Rekreativni tekači so imeli na Triglav teku priložnost teči tudi z našimi vrhunskimi športniki.

MAJA BERTONCELJ

Predoslje – Tekači vseh generacij so se na Triglav teku na Brdu pri Kranju v objemu narave in v družbi slovenskih vrhunskih športnikov preizkusili v šestih tekaških izzivih – petih tekmovalnih.

Na najdaljši razdalji, v polmaratonu, je bil prvi v cilju Gorenjec Domen Hafner (Mizuno) s časom 1 ura, 11 minut in 55 sekund, kar je sicer eden boljših časov v zgodovini te prireditve. Triglav tek je vzel predvsem za dober trening za naslednje tekaške preizkušnje. »Trasa Triglav teka je najlepša, hkrati pa za

nas, ravninske tekače, ena težjih. Teren je ves čas razgiban. S časom sem zadovoljen, saj sem prišel predvsem za trening za jesenski del tekmovanj. Cilj je Ljubljanski maraton na 42 kilometrov, še prej bom tekkel v Zagrebu na polmaratonu,« je dejal. Drugi je bil Primož Porenta, tretji pa Klemen Šuligoj (Top4Running). Pri ženskah je zmagala Petra Forjanič (AR Ljubljana) s časom 1:31:36 pred Jerco Zajc in Katarino Braniselj.

Deset kilometrov sta najhitreje pretekla Saša Pisk (AD Posočje, 38:07) v ženski in Primož Kobe (31:38) v

Peter Prevc (v ospredju) je bil prvi član štafete skakalcev.

/ Foto: Maja Bertoncelj

moški konkurenci. Druga sta bila Dominika Ahačič (Fraport Slovenija) in Jure Lapajne (AK Kranj), tretja pa Anja Mehle (ŠD Utrip) in Luka Grahelj (AK Kranj). Na pet kilometrov je pri ženskah slavila Laura Đorđević Betetto (UKC Ljubljana, 22:39) pred Saro Hrvatin in Anjo Kejžar (Mass Ljubljana). Pri moških je bil na najkrajši posamični preizkušnji najhitrejši Dino Grbič (AK Kranj, 18:01), drugo mesto je osvojil Filip Čede (Triglav Kranj), tretji pa je bil Luka Bavdaž (TSK Bled).

V štafetnem teku trojke je zmagala ekipa Meridian-Fit

v postavi Luka Kramarič, Tadej Špicar in Matic Plaznik. Veliko zanimanja so bili deležni naši smučarski skakalci. Peter Prevc, Timi Zajc in Nika Križnar so bili skupno četrti. »Krog je dolg dobre tri kilometre, tako da ne veš, kako začeti, da ne boš prišel prepočasi okrog. Običajno tečem počasneje, tole danes je bila bolj izjema, ne nazadnje, da sem videl, kako hitro lahko grem. Sem kar zadovoljen,« je Peter Prevc povedal po prvi predaji, ki jo je zaključil na drugem mestu. Tekle so tudi družine, najhitrejša pa sta bila Uroš in Miha Bertoncelj.

Najhitrejši na začetku in tudi na koncu: Domen Hafner (desno) je zmagal na 21, Primož Kobe (levo) na 10, Dino Grbič (za njim) pa na pet kilometrov. / Foto: Maja Bertoncelj

Največji pokal je ostal doma

Po treh zmagah so se košarkarice Triglava v nedeljo pozno popoldne razveselile pokala za zmago na turnirju v spomin na Jerneja Gortnarja.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Mednarodni ženski košarkarski turnir je po tradiciji pripravil Ženski košarkarski klub Triglav Kranj, katerega dolga leta je bil predsednik prezgodaj preminuli Jernej Gortnar. Tokrat sta na njem nastopili dve srbski ekipi, Novosadska ŽKA in Partizan, hrvaška ekipa Medveščaka in ekipa Triglava.

Že na petkovi tekmi so domače košarkarice zaigrale odlično in ekipo Medveščaka premagale z rezultatom 74 : 52. Kar z 90 : 44 so bile članice ekipe Triglava boljše na nedeljski tekmi proti Novosadski ŽKA, še najtežje pa so si zmago priborile prav na zadnji tekmi, ko so igrale z ekipo Partizana in na koncu slavile z 72 : 71.

Tako je sin pokojnega Jerneja Gortnarja Jure Gortnar največji pokal izročil kapetanki Triglava Gali Kramžar. »Po avgustovskih treningih je vedno dobro, da vidimo,

Košarkarice Triglava so osvojile Memorial Jerneja Gortnarja. / Foto: Gorazd Kavčič

kako smo pripravljene na tekme, in zato se želim zahvaliti klubu, da nam je za uvod v novo sezono omogočil tako močan turnir. Seveda smo z zmagami in prvim mestom zadovoljne, lahko pa bi odigrale še bolje. Toda priložnosti za dokazovanje bo zagotovo še veliko,« je povedala kapetanka Triglava Gala Kramžar.

Nagrado za najboljšo igralko turnirja si je priborila članica Triglava Manca Vrečer. »Zagotovo je še kar nekaj stvari, ki jih moramo v igri izboljšati. Vseeno sem vesela nagrade za najboljšo igralko turnirja, še veliko bolj pa vseh treh zmag in skupne zmage na turnirju,« je povedala Manca Vrečer. Sicer pa se tekmovalna sezona za

košarkarice Triglava začela 23. septembra z mednarodno ligo (Alpe Adria Cup), teden dni kasneje pa je na sporedu tudi začetek državnega prvenstva. Najprej potujemo na turnir lige Alpe Adria na Slovaško, nato pa se začnejo domača tekmovanja za vse kategorije,« je povedala Manca Vrečer. Sicer pa je glavni trener košarkaric Triglava Gašper Sluga.

Odločil ciljni sprint

MAJA BERTONCELJ

Škofja Loka – Pokal polanskih puklov se je v nedeljo nadaljeval s tretjo dirko: Vzponom na Lubnik v dvanajstih izvedbi.

zmago v pokalu za slabo sekundo prehitel Jerneja Reberšaka (KK Završnica). Tretji je bil Andrej Draksler (Koloka, 17:37). Pri ženskah je bila prepričljivo najhitrejša Špela Škrajnar (Ganesha

Nejc Čenčič iz Selc je zmagovalec letošnjega Vzpona na Lubnik. V zadnjih metrih je bil močnejši od Jerneja Reberšaka. / Foto: Maja Bertoncelj

Na startu je bilo skoraj sto kolesarjev. Pri moških je s sedemkilometrskim klanecem do okrepevalnice Nace najhitreje opravil Nejc Čenčič (17:27), ki je v ciljnem sprintu za prvo letošnjo

team, 21:17) pred Gito Mihovec (25:39) in Regino Laznik (KK Jan sport, 25:41).

Pokal polanskih puklov se bo zaključil v nedeljo, 17. septembra, z Vzponom na Blegoš.

Nogometaši Triglava premagali vodilno ekipo

Kranj – V 2. SNL so bile odigrane tekme 7. kroga. Derbi je bil v Grosupljem, kjer je pri NK Brinje Grosuplje, pri do tega kroga še neporaženi ekipi, gostoval kranjski Triglav. Gorenjci so vodilno ekipo na lestvici premagali z 0 : 1 in imajo na tretjem mestu le še dve točki zaostanka. Edini zadetek na tekmi je v 92. minuti dosegel rezervist Leon Kondić. V 3. SNL – Zahod so bile odigrane tekme 4. kroga. Rezultati gorenjskih ekip: Jesenice – Brda 5 : 1, Slovan – Škofja Loka 4 : 2, NK Izola – Šobec Lesce 5 : 0, Eksist Žiri – Roltek Dob 0 : 0, Eltron Šenčur – Fama Vipava 4 : 1. Za nogometaši Gorenjske nogometne lige »Das ist Walter« so tekme 3. kroga. Rezultati: Sava Kranj – Velesovo Cerklje 2 : 2, Bled-Bohinj Hirter – Kranjska Gora 6 : 0, Naklo – Niko Železniki 0 : 1, Zarica Kranj – Polet 9 : 2, Visoko – Britof 4 : 0, Preddvor – Bitnje 1 : 0. V 5. krogu Ženske nogometne lige Triglav Zdravje so do prve zmage v sezoni prišle nogometašice ŽNK Radomlje Medex. Z 10 : 0 so bile boljše od ŽNK Gažon. Tekma med ŽNK Cerklje in Primorje Gaia Naturelle se je končala z 1 : 1.

Vita Lukan tretja v Kopru

Koper – Najboljši športni plezalci na svetu so bili pretekli konec tedna zbrani na tekmi svetovnega pokala v Kopru. Množica navijačev je v ženski konkurenci videla slovensko zmago. Osvojila jo je Korošica Janja Garnbret. Slovenski uspeh je dopolnila Vita Lukan, ki se je veselila bronaste medalje. »Tretje mesto mi zelo veliko pomeni, sploh pred domačim občinstvom in tako težko konkurenco. Zelo sem zadovoljna s svojim nastopom,« je bila zadovoljna 22-letna Radovljčanka, ki je v letošnji sezoni dosegla tudi svojo prvo zmago svetovnega pokala. V finalu sta plezala še dva slovenska predstavnika, oba Gorenjca. Mia Krampal in Luka Potočar sta se uvrstila na osmo mesto.

Znani državni prvaki v poletnem biatlonu

Rudno polje – Na Pokljuki so biatlonci tekmovali za naslove državnih prvakov v poletnem biatlonu. V soboto so se pomerili v sprintu, v nedeljo pa v tekmi s skupinskim startom. Pri članicah je dvakratna državna prvakinja Polona Klemenčič. V sprintu sta se za njo uvrstili Anamarija Lampič in Kaja Marič, v tekmi s skupinskim startom pa Lena Repinc in Anamarija Lampič. Pri članih je v sprintu nov naslov osvojil Jakov Fak pred Miho Dovžanom in Lovrom Plankom, v tekmi s skupinskim startom pa je državni prvak Miha Dovžan, drugi je bil Matic Repnik, tretji pa Matic Bradeško.

Slovenski košarkarji sedmi na svetu

Kranj – Slovenska košarkarska reprezentanca se je od svetovnega prvenstva poslovila z zmago. V tekmi za sedmo mesto so premagali Italijo. Svetovni prvaki so Nemci. Naš najboljši košarkar Luka Dončić je bil izbran v najboljšo peterko prvenstva.

PLANINSKI IZLET: PSINSKI VRH/SINACHER GUPF (1577 M N. M.)

Z druge strani

Severno od Stola in Vrtače leži lahko dostopen vrh, ki pa se lahko pohvali s precejšnjo strmino. Drugačno videnje severnega obraza Karavank.

JELENA JUSTIN

Pred leti, ko sem stala na vrhu Žingarice, sem ga sicer opazovala, potem pa za leta dolgo nanj pozabila. A ko je čas pravi, vsak vrh pride na vrsto. Tudi tokrat je bilo tako. Danes bomo obiskali Psinski vrh/Sinacher Gupf. Vrh je kljub legi pod gozdno mejo zanimivo razgledišče na severna ostenja Karavank, na Vrtačo, Stol in Vajnež. Gore, ki na slovenski strani kažejo svojo milo, povetini travnato podobo, so z avstrijske strani divje, skalnate in prepadne.

Peljemo se čez mejni prehod Ljubelj proti Celovcu. Na koncu znamenite

S-serpentine zavijemo levo na lokalno asfaltirano cesto proti Žabnici/Bodentalu. Po treh kilometrih pripeljemo v Slovenji Plajberk. Cesti sledimo naprej, na levem ovinku, ki se nadaljuje proti Žabnici, pa zavijemo desno in kmalu opazimo oznake za Psinski vrh/Sinacher Gupf.

S parkirišča nadaljujemo desno po asfaltirani cesti, ki višje postane makadamska. Vstopimo znotraj ograde, ki označuje prepoved nadaljnje vožnje. Hitro dosežemo privatno hišo. Nadaljujemo po makadamu, dosežemo kapelico in lovsko kočo, ko se približujemo sedlu Vranjica/Orienzasattel. S sedla nadaljujemo po levi cesti,

desna cesta bi nas peljala proti Žingarici. Levo cesto po nekaj korakih zapustimo, saj se levo strmo navzgor v gozd odcepi označena planinska pot. Pot se prečno vzpenja po gozdnem pobočju, doseže precej veliko gozdno poseko. Vzpon poteka v okljukih, a je ponekod precej strmo. Na vrhu poseke se nam odpre pogled proti Dravski dolini. Sledi manj strm del poti, ki poteka ob gozdnem grebenu. Ko planinska pot greben zapusti, preide v strma pobočja. Strmina je ponekod precejšnja in pot poteka tudi med skalami, kjer si moramo nekajkrat pomagati z rokami. Pod vrhom pot še nekajkrat

Psinski vrh, kot ga vidimo z asfaltirane ceste / Foto: Jelena Justin

zavijuga v okljukih. Tik pod vrhom stopimo iz gozda in se po travnatem slemenu sprehodimo do vrha Psinskega vrha, ki ga označuje velik križ z vpisno skrinjico in lična klop, ki ponudi udoben počitek.

Vrh nam postreže z malo drugačnim pogledom na verigi Karavank, saj se nam pokažejo severna ostenja Stola, Vajneža in Struške. Levo od

njih so seveda Vrtača pa Zelenjak in Palec.

Z vrha sestopimo po poti vzpona, a predlagam, da pod strmim delom, tam na tistem gozdnem pomolu, ko bi morali zaviti levo navzdol, nadaljujemo po neoznačeni stezici, ki se sem in tja precej strmo v okljukih spušča skozi gozd. Pot je lepo sledljiva in nobenih težav ni, da bi zašli.

Neoznačena stezica na makadamsko cesto pride pri lovske kočice, mimo katere smo šli pri vzponu. Pri koči zavijemo desno in se mimo privatne hiše spustimo do izhodišča v Slovenjem Plajberku, kjer nas čaka jekleni konjiček.

Nadmorska višina: 1577 m
Višinska razlika: 577 m
Trajanje: 3 ure
Zahtevnost: ★★★★★

Strmina v gozd narašča. Po dežju zna biti tale vzpon malce neprijeten. / Foto: Jelena Justin

Na vrhu je ogromen križ, razgled pa postreže z divjino severnega obličja Karavank. / Foto: Jelena Justin

Krog ob slovenski meji, 12. del

SLAVKO ZUPANC

Prespali smo v Lučah v Zgornji Savinjski dolini. Čakala nas je še zadnja etapa kolesarskega potepanja okrog Slovenije. Za zadnji dan sta bili predvideni dve osnovni varianti in več podvariant. Složni smo bili, da ne bi kolesarili čez Pavličovo sedlo v Avstrijo in nato skozi Jezersko v Kranj, kjer je bilo predvidenih 1210 »višincev«. Odločili smo se za varianto skozi Kranjski Rak v Kamniku in nato v Kranj. Ob potoku Lučnica, ki sev Lučah izliva v reko Savinjo, smo se začeli počasi vzpenjati proti Podvolovjeku. Klanec iz Luč do Kranjskega Raka je dolg 11 kilometrov, prvi del do Podvolovjeka je bolj položen, zadnje štiri kilometre pa je povprečni naklon devet odstotkov.

Po postanku v okrepčevalnici na Kranjskem Raku

nas je čakal najprej spust do glavne ceste, ki iz Gornjega Grada preko prelaza Črni-vec pelje v Kamnik. V skupini je bilo nekaj Kamničanov, ki so namesto klasičnega spusta po glavni cesti do Kamnika predlagali panoramsko makadamsko cesto. Večina se nas je odločila za predlagano varianto. Cesta

Kranjski Rak, pred spustom v dolino / Foto: Slavko Zupanc

je speljana skozi gozd in čez senožeti. Od glavne ceste do naselja Gozd je približno pet kilometrov, kjer se cesta večji del počasi spušča, na nekaterih delih je tudi nekaj rahlega vzpona. Od naselja Gozd do naselja Brezje nad Kamnikom je še tri kilometre makadamske ceste, ki se najprej rahlo vzpenja,

nato pa se začne spuščati. V naselju Brezje nad Kamnikom nas je pričakala asfaltirana cesta in 3trije kilometri spusta do naselja Podjelše, kjer smo prišli na manj prometno cesto, ki pelje iz Stahovice skozi Mekinje v Kamnik.

V Kamniku smo se ustavili v okrepčevalnici Orient in si privoščili kosilo. Kamničani in še nekaj drugih je tu zaključilo naše kolesarsko potepanje okrog Slovenije oziroma so nadaljevali v svoji smeri proti domu. Drugi smo po kosilu kolesarili še do končnega cilja v Kranju. Med tremi možnostmi po asfaltu smo se odločili za vzpon skozi Tunjice na Vrhovje, nato pa je sledil spust v Zalog in naprej proti Kranju. Dosti napornejša bi bila varianta čez Sidraž in Šenturško goro, lažja pa mimo Podgorja, čez Križ in

GLASOVA KOLESARJENJA

Kamnik, udeleženci kolesarskega potepanja ob slovenski meji / Foto: Marina Vuk

Komendo do Zaloga. Glede na to, da smo se uradno poslovili že na skupnem kosilu v Kamniku, smo se na poti proti Kranju razkropili vsak proti svojemu domu.

Na kolesarskem potepanju ob slovenski meji smo v dvanajstih dneh prekolesarili nekaj manj kot tisoč

kilometrov in na celotni poti naredili približno 15000 višinskih metrov. Na poti nismo imeli nobene nesreče niti večjih tehničnih težav s kolesi. Vsi smo si bili edini, da smo se imeli super in da se prihodnje leto spet srečamo na naslednji ar-kolo-navtski avanturi.

Planina pod dvatisočaki

Kmetija Gartner iz Studora pase poleti na Planini v Lazu živino in vse mleko predela v mlečne izdelke, ki jih ponudi obiskovalcem.

CVETO ZAPLOTNIK

Studor – Planina v Lazu je ena od številnih bohinjskih planin z izjemno lego in bogato zgodovino. Razprostira se na 1560 metrih nadmorske višine, v kotanji med dvatisočaki – Ogradi, Debelim vhodom, Kredu in Slatno. Pisni viri jo prvič omenjajo v 16. stoletju, a rudne jame visoko nad planino pod Ogradi in na Lazovškem prevalu nakazujejo, da je človek že več stoletij prej tam iskal železovo rudo.

Planina je v lasti članov Agrarne skupnosti Stara Fužina - Studor, a objekti, ki stojijo na skupnem zemljišču, so last posameznih kmetij. Skupno je na planini poleg sirarne še sedemnajst objektov – pastirskih stanov in hlevov. Eden od teh je v lasti kmetije Gartner, po domače Odolnekove iz Studora, ki še edina na planini pase živino in na planini namolzeno mleko predeluje v sir in druge mlečne izdelke.

Gručasto oblikovana Planina v Lazu s sedemnajstimi stanovi in skupno sirarno

/ Foto: Cveto Zaplotnik

da jih pomolzejo. Nekaj namolzenega mleka namenijo za kislo mleko, ostalega v sirarni agrarne skupnosti predelajo v sir (na leto ga naredijo približno tono), delajo pa tudi maslo in skuto. Mlečni izdelki so poleg su-

Zelandije ... Dela na planini je veliko, Luciji pri tem pomaga skupina mladostnikov. »Smo dobro utečena ekipa. Vsak ve, kaj mora narediti«, jih pohvali.

»Letos je paše in vode dovolj,« je ob našem obisku 20. avgusta zadovoljno ugo-

Tisto nedeljo, ko smo se mudili na planini, je bil res lep dan. Kako pa je ob nevihtah, nas je zanimalo. »V gorah se grmenje sliši res bolj strašno, a se ga sčasoma navadiš«, je dejala Lucija in dodala, da občasno tudi slišijo, kako ponoči tulijo volkovi.

Nekdaj so na planini mleko z vseh kmetij, ki so pasle krave na planini, v skupni sirarni predelovali v mlečne izdelke. Zadnjih petnajst let je kmetija Gartner še edina, ki pase živino na planini in mleko predeluje v mlečne izdelke, preostali koristijo stanove za preživljanje prostega časa. »Smo urejena skupnost, drug drugemu si pomagamo in tudi objekti so lepo vzdrževani,« je dejala Lucija.

tavljala Lucija in poudarila še eno značilnost planine: »Čeprav je območje kraško, je bogato z vodnimi viri.« Sodobne tehnološke rešitve jim lajšajo življenje in delo na planini. Električno pridobivajo iz sončne energije, imajo pa tudi agregat. To jim omogoča, da krave lahko molzejo s strojem in da imajo v pastirskem stanu tudi hladilnik. Za obiskovalce je planina dostopna le peš, z vsem potrebnim pa jo oskrbujejo s pomočjo štirikolesnika, s katerim odpeljejo v dolino na zorenje tudi velike, 30-kilogramske hlebce sira.

Na Odolnekovi kmetiji se preživljajo s kmetovanjem, sirarstvom in turizmom – oddajanjem apartmajev in degustacijami. S sirarstvom so se začeli ukvarjati že skoraj pred četrt stoletja, takrat so se odločili, da stan na Planini v Lazu namenijo za gospodarske namene, povečajo čredo in začnejo goniti živino na planino. Na kmetiji sicer obdelujejo štirinajst hektarjev kmetijskih zemljišč, redijo dvanajst krav, nekaj bikov, štiri prašiče, enega osla ... Tudi doma v Studoru imajo sirarno in vse mleko predelajo v mlečne izdelke.

Lucija Gartner, majerica in sirarka na Planini v Lazu, sicer pa tudi strokovna tajnica Združenja kmečkih sirarjev Slovenije / Foto: Cveto Zaplotnik

Kot je povedala majerica in sirarka Lucija Gartner, ki skupaj z bratom Matevžem kmetuje na domači kmetiji, vsako leto na začetku junija priženejo živino na pašo na planino in jo potlej odženejo v dolino ob koncu avgusta ali v prvem tednu septembra. Krave so na planini ves dan na paši, le dvakrat na dan jih naženejo v hlev,

hih mesnin glavni del kulinarne ponudbe, s katero razvajajo obiskovalce planine. »Ponudba ni široka, je pa vse naše, domače,« je dejala Lucija. Planina je vključena tudi v Bohinjsko sirarsko pot in je v času glavne turistične sezone dobro obiskana. Poleg domačih gostov prihajajo tudi tujci – iz evropskih držav, Amerike, Nove

Krave na paši pred Gartnerjevim pastirskim stanom s hlevom / Foto: Cveto Zaplotnik

Pogled v zorilnico sira: mali in veliki hlebci sira, narejeni iz planinskega mleka / Foto: Cveto Zaplotnik

Mihael Brlec drugi na sekaškem tekmovanju

CVETO ZAPLOTNIK

Gornja Radgona – Zavod za gozdove Slovenije je na sejmu Agra v Gornji Radgoni organiziral tradicionalno, že 23. državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov. Dva-

Šuštar z Velike Lašne pa sedmo mesto. Ekipa Območne enote Ljubljana, v kateri je bil poleg Brleca in Šuštarja še Nejc Močnik z Velike Lašne, je bila tretja, ekipi kranjske in blejske območne enote pa sta se uvrstili na začelje.

Ekipa ljubljanske območne enote Zavoda za gozdove: (od leve) Uroš Šuštar, Mihael Brlec in Nejc Močnik

inštirideset tekmovalcev iz 14 ekip se je pomerilo v šestih gozdarskih disciplinah – v menjavi verige pri motorni žagi in obračanju letve, v preciznem in kombiniranem rezu, zaseku, podžaganju, kleščenju in podiranju droga na balon. Med posamezniki je Mihael Brlec iz Zgornjih Palovč v kamniški občini zasedel drugo mesto, Uroš

Brlec se redno uvršča med najboljše na državnih sekaških tekmovanjih, doslej je bil dvakrat prvi in dvakrat drugi. Letošnje uvrstitve je bil vesel, še posebej zato, ker ni bilo časa za priprave. Kot je dejal, se je »pripravljalk« v Savinjski dolini, kjer je v bratovem gradbenem podjetju pomagal pri odpravljanju posledic poplav.

Popis škode na strojih, živalih in zalogah

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano poziva kmetijska gospodarstva, ki so avgusta letos utrpela škodo zaradi poplav in zemeljskih plazov, da oddajo popis škode v osnovni kmetijski pridelavi. Izpolnjen in podpisan obrazec morajo do vključno 21. septembra poslati po elektronski pošti ali priporočeno po pošti na naslov ministrstva.

Oškodovanci lahko prijavijo škodo na traktorjih in

drugih strojih, priključkih, opremi in drugih premičninah, na živalih za prirejo mesa in jajc in na plemenskih živalih, čebeljih družinah in na zalogah krme, stelje, krmil, reprodukcijskega materiala, reprodromateriala za pakiranje kmetijskih izdelkov in za sajenje, embalaže za pakiranje izdelkov, goriva, maziva, sadik in semena ... V oceno škode naj ne vključujejo škode na kmetijskih kulturah, saj bodo to škodo prijavili občini.

Kmetje lahko uveljavljajo solidarnostno pomoč

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano poziva kmete, da oddajo vlogo za pridobitev enkratne solidarnostne pomoči. Pomoč lahko uveljavljajo vsi, ki so ob avgustovskih poplavah in plazanju tal utrpeli škodo na premoženju,

ki ni namenjeno kmetijski pridelavi. Pogoj je tudi, da so vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Vlogo za pridobitev pomoči morajo najkasneje do 3. novembra poslati na ministrstvo po elektronski ali navadni pošti. Obrazec je dostopen na vladni spletni strani Poplave 2023.

Jušiću poln mandat za vodenje policije

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Dosedanji v. d. generalnega direktorja policije mag. Senad Jušić je prevzel vodenje policije s polnim mandatom. Slovesnost ob njegovem imenovanju je v petek potekala v kongresni dvorani notranjega ministristva. Jušić je ob tej priložnosti poudaril, da čuti izjemno čast in odgovornost ob izkazanem zaupanju, in zatrdil,

sodelovanja dokazal, da zna voditi tako kompleksno organizacijo, kot je slovenska policija, zato trdno verjamem, da bo policijo kot strokoven, neodvisen in zaupanja vreden organ vodil še naprej dobro. Novega generalnega direktorja Policije odlikujejo njemu lastne vrednote; poštenost, delavnost, odgovornost, vztrajnost, discipliniranost in pristno tovarištvo ter najpomembnejše v poli-

Senada Jušića (levo) je za generalnega direktorja policije predlagal notranji minister Boštjan Poklukar. / Foto: Policija

da se bo pri svojem delu osredotočil na to, kar je bistveno – delati dobro za sočloveka. Dejal je, da je zelo ponosen na to, da vodi policijo, in se vsem zaposlenim zahvalil za izjemen odziv ob nedavnih poplavih. »Človek človeku človek je pomemben moto, ki se ga pogosto premalo zavedamo,« je poudaril.

Minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar, ki je vladi predlagal imenovanje, je izrazil zadovoljstvo z dosedanjim delom Jušića: »Magister Senad Jušić je v več kot pol leta najnega

cijskem poklicu – spoštovane vrednot dane policijske prisege.«

Jušiću sicer očitajo, da zaradi pomanjkanja vodstvenih izkušenj ne izpolnjuje formalnih pogojev za generalnega direktorja policije, drugi kandidat in njegov predhodnik na mestu v. d. generalnega direktorja policije Boštjan Lindav pa je zato napovedal upravni spor. Komisija za preprečevanje korupcije sicer preiskuje delo uradniškega sveta, ki je Jušića potrdil kot ustreznega kandidata.

Izvajali poostren nadzor

Kranj – Specializirana enota za nadzor prometa je minuli konec tedna izvajala poostren nadzor prometa na Gorenjskem. V soboto so kontrolirali 26 voznikov in izdali 13 plačilnih nalogov, v nedeljo pa so kontrolirali 43 voznikov in izdali štiri plačilne naloge. To so izdali predvsem zaradi prekrškov, kot so hitrost, alkohol, nehomologirani deli vozila, neuporaba varnostnega pasu, prekoračitev hrupa, preveč oseb v vozilu itd. V soboto so podali šest obdolžilnih predlogov za vožnjo pod vplivom alkohola in prekoračitev hitrosti izven naselja. Izločili so pet vozil in sedmim voznikom začasno odvzeli vozniško dovoljenje. Ugotovili so 16 prekoračitev hitrosti in tri kršitve varnostne razdalje. V nedeljo so podali en obdolžilni predlog, izločili so tri vozila in enemu vozniku začasno odvzeli vozniško dovoljenje. Ugotovili so osem prekoračitev hitrosti in štiri kršitve varnostne razdalje. V dveh snih so odredili 68 preizkusov alkoholiziranosti, dva sta bila pozitivna.

Na relaciji Bled–Bohinj so v nadzoru ugotovili dvanajst prekoračitev hitrosti. Slika je simbolična. / Foto: Tina Dokl

Konec tedna devet reševanj s helikopterjem

Policijska helikopterska posadka je minuli konec tedna skupaj z dežurno ekipo Gorske reševalne zveze Slovenije na Brniku izvedla devet reševanj planincev z gora in nedostopnih terenov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – »Situacija v gorah se s spremembo vremena že spreminja, spremembe pa bodo sčasoma tudi vse bolj intenzivne. Temperature so že nižje, tla so dlje časa vlažna, hitreje je tema. Prilagodite se in pazite nase,« po minulem koncu tedna, ki je bil znova naporen za gorske reševalce in posadko policijskega helikopterja, opozarjajo na Policijski upravi Kranj. Kot poudarjajo, raznovrstnost vzrokov zadnjih gorskih nesreč kaže na zahtevnost slovenskih gora in nevarnosti, ki so jim izpostavljeni pohodniki in alpinisti. Kot ugotavljajo, so pri pohodnikih še vedno najpogostejši padci, zdrsi, onemoglost in bolezenska stanja, vsi pogosto v kombinaciji s slabšo telesno pripravljenostjo, utrujenostjo in neustrezno pripravo na turo. Pri alpinistih je najpogostejši vzrok nesreč padajoče kamenje in odlomi skal.

Policijska helikopterska posadka je namreč minuli konec tedna skupaj z dežurno ekipo Gorske reševalne zveze Slovenije na Brniku z gora in nedostopnih terenov v devetih reševanjih zaradi različnih vzrokov prepeljala enajst oseb. Šest rešenih je bilo Slovencev, ostali so bili državljani Poljske, Nizozemske, Savdske Arabije, Francije in Izraela. Štiri reševanja so opravili v soboto, pet v nedeljo.

Minuli konec tedna so s policijskim helikopterjem z gora zaradi različnih vzrokov prepeljali enajst pohodnikov in alpinistov. Slika je simbolična. / Foto: arhiv GG

Zadnje nedeljsko reševanje na Razorju je potekalo že v temi.

Intervencije so potekale na Stolu, Lokavcu v Ajdovščini, na Črni prsti, Triglavskih jezerih, Škrlatici, Skuti, Studorskem prevalu in Razorju. Na Stolu sta v soboto potekali dve reševanji; enkrat zaradi poškodbe noge udeleženca organiziranega teka, drugič zaradi onemoglosti tekača. V Lokavcu se je moški poškodoval pri podiranju drevesa, na Črni prsti si je pohodnica pri zdrsu poškodovala nogo.

Na območju Triglavskih jezer so v nedeljo rešili nenadoma obolelega otroka, ki so ga skupaj z očetom s helikopterjem prepeljali v dolino. V južnem razu Škrlatice

je alpinistko med plezanjem poškodovala padajoča skala. Ekipa je z gore prepeljala tudi nepoškodovanega soplezalca. Na Skuti je ostal onemogel in zaplezan francoski pohodnik. Na Studorskem prevalu in območju Razorja pa so rešili onemogli pohodnici, obe nepripravljeni za dolg pohod. Reševanje na Razorju, s čimer se je zaključil zahteven reševalni konec tedna, je potekalo v temi.

Nekaj reševanj so gorski reševalci v zadnjih dneh izvedli tudi brez pomoči dežurne ekipe z Brnika. V nedeljo dopoldne si je pohodnik pri sestopu z Zelenice poškodoval nogo. Gorski reševalci Tržiča so ga oskrbeli na kraju in prepeljali v zdravstveni

dom Kranj. Popoldne pa sta v dolini Kamniške Bistrice v bližini Rokovnjaških jam planinca zašla s poti in se zaplezala. Kamniški gorski reševalci so izgubljena planinca poiskali in nepoškodovano varno pospremili v dolino.

Že minuli četrtek pa so v Domu Planika pod Triglavom tri obolele osebe potrebovale pomoč. S policijskim helikopterjem so jih prepeljali na letališče v Lescah, od tam pa so reševalci enega odpeljali v jeseniško bolnišnico. Isti dan popoldne sta se v Slovenski smeri v Severni steni Triglava zaplezala alpinista, eden se je tudi poškodoval. S helikopterjem Slovenske vojske so ga odpeljali v jeseniško bolnišnico.

Nove animacije o sodnih postopkih

Vrhovno sodišče je objavilo animacije o najpogostejših sodnih postopkih – od kazenskih do razvez in dedovanj. Dostopne so na portalu nasodiscu.si in YouTube kanalu vrhovnega sodišča.

SIMON ŠUBIC

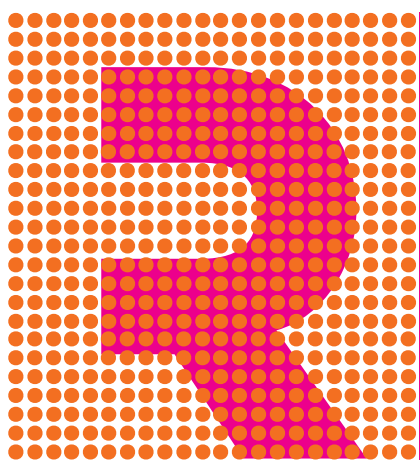
Ljubljana – Vrhovno sodišče je pred kratkim objavilo nove animacije o najpogostejših sodnih postopkih, ki na enostaven in razumljiv način prikazujejo osnovne korake in značilnosti različnih sodnih postopkov – od kazenskega in pravnega do dedovanja, razveze, izvršbe in postopka pridobitve brezplačne pravne pomoči. Animacije so del različnih informativnih gradiv, ki jih

na vrhovnem sodišču pripravljajo že od leta 2018 in so objavljena na spletnem mestu nasodiscu.si. »Z objavo novih animacij smo laični javnosti in uporabnikom sodnih storitev celostno predstavili osnove delovanja sodstva in značilnosti sodnih postopkov,« pojasnjujejo.

Kot so razložili, mednarodne raziskave potrjujejo, da je informiranost o delovanju sodišč pomemben dejavnik, ki vpliva na izkušnjo

s sojenjem in zaupanje v sodstvo. Različne raziskave, ki jih je slovensko sodstvo izvedlo v preteklih letih, pa so pokazale, da je v javnosti zaznati veliko pomanjkanje splošnih in razumljivih vsebin, ki bi pojasnile, kako sodstvo deluje in kakšne so značilnosti posameznih vrst sodnih postopkov. Prav zato vrhovno sodišče v okviru projektne skupine Postopkovna pravičnost že vrsto let pripravlja splošni javnosti razumljive vsebine – od

opisov postopkov na spletni strani nasodiscu.si do zloženik, ki so na voljo po vseh sodiščih v državi, in sedaj tudi animacij. Vse animacije so dostopne na portalu nasodiscu.si in YouTube kanalu vrhovnega sodišča. Na voljo so tudi v angleškem jeziku ter jezikih obeh narodnih manjšin – italijanščini in madžarščini. Projekt je bil financiran iz evropskih sredstev in pripravljen v okviru operacije Učinkovito pravosodje.

RAZVEDRILLO

GG

JESEN NA TELEVIZIJI

Pop TV je povabil na Promenado v produkcijske studije Pro Plusa v ljubljanski BTC, medtem ko je Planet TV organiziral tiskovno konferenco v Cubo golfu Smlednik. Oboji so predstavili novosti letošnje jeseni in na obeh dogodkih smo srečali precej znanih televizijskih obrazov.

Alenka Brun

Promenade so se udeležili poslovni partnerji televizijske hiše, novinarji drugih medijskih hiš in številni drugi gostje. Pozdravili in nagovorili so jih Stella Litou, direktorica Pro Plus in CME Adria, Dušan Švalek, namestnik direktorja CME, ter Branko Čakarmiš, direktor Pro Plusa.

Prijetno druženje po dolgem poletju je vedno priložnost za predstavitev jesenske programske sheme.

Ob tem je Branko Čakarmiš poudaril: »Pri našem delu je pot skoraj enako pomembna kot cilj. V jesen vstopamo z magično deseto sezono šova Kmetija. Na posestvo so se vselili sami mladi obrazi, povprečna starost tekmovalcev je 24 let, kar nam daje potrditev, da je tudi med mlajšim občinstvom televizija še vedno ali celo vedno bolj številka ena. V čast nam je, da so prostor

Denis Avdić je dobil še enkrat možnost vrtenja kolesa sreče. Na fotografiji je z voditeljema kviza Kolo sreče Klemenom Bučanom in Natašo Nanevo. / Foto: Alenka Brun

spet dobili najrazličnejši talenti, ki bodo blesteli na najbolj pričakovanem odru jeseni, v 9. sezoni šova Slovenija ima talent, poslovne žilice pa bomo spet razvijali v oddaji Štartaj, Slovenija. Njihov slogan, da skupaj zmoremo vse, si bom izposodil in se ob tej priložnosti zahvalil izvrstni ekipi, brez katere bi težko delali takšne presežke.«

Izvedeli smo tudi, da v jesen informativni program Pro Plus vstopa s kar 70 minut več novic. Že ob 16. uri gledalce informira nova oddaja 24UR novice, z dodatnimi rubrikami pa je nadgrajen tudi Svet na Kanalu A. Na Kanal A jeseni prihaja UEFA Liga prvakov in Moto GP, na Pop TV pa prvič tradicionalni VW

Ljubljanski maraton ter posebna dobrodela nogometna tekma, na kateri bodo gostili nogometne legende svetovnega slovesa. Skupaj bodo pomagali žrtvam nedavnih poplav. Oktobra se na male zaslone vrača osma sezona omenjene podjetniške oddaje Štartaj, Slovenija, ki bo leto najboljši produkt iskala

Odgovorni urednik informativne oddaje Planet 18 Mirko Mayer in voditeljski obraz Miran Tišič / Foto: Alenka Brun

na podeželju, med mladimi kmeti.

Večerja za pet

Na tiskovni konferenci ravno tako priljubljene komercialne televizije Planet TV pa je najprej prisotne pozdravil izvršni direktor Planet TV Pavel Stantchev.

Izvedeli smo, da se na male zaslone Planet TV ob četrtkih vrača zabavno-izobraževalna oddaja Galileo z Igorjem Krmeljem, ki ga sicer lahko vidimo tudi kot voditelja v jutranjem programu Planet TV. Včeraj so začeli kuhati v novem kuharskem šovu Večerja za 5: Na deželi. Priljubljeni kviz Kolo sreče s Klemnom Bučanom in Natašo Nanevo pa je nazaj na malih zaslonih že od začetka septembra. Prišli so tudi Jure Godlar, obraz informativnega in jutranjega programa Planeta, na

tiskovni konferenci je šaljivo vrtel posebno kolo sreče nedavni gost kviza, znani radijec Denis Avdić. Se je pa povabilu na tiskovno konferenco oziroma druženje odzval tudi njegov radijski kolega Miha Deželak.

Nekaj več pa smo izvedeli tudi o novi kuharski pustolovščini, ki jo že lahko spremljate na malih zaslonih Planet TV. V njej sodelujejo ljudje, ki niso medijsko prepoznavni. Vsak teden se bo tako zbrala petčlanska družina, si skuhalo in si na koncu podala oceno – in vse to se zgodi na podeželju. V ospredju so tako druženje, zabava, lokalni recepti in lokalne sestavine. Se bodo pa večerje zgodile v različnih regijah, kar osmih. Kaj konkretno bodo sodelujoči »zakuhal«, pa si lahko ogledate v prihajajočih Večerjah za 5: Na deželi.

Promenado sta povezovala že prekaljena voditelja Sašo Stare in Natalija Bratkovič. / Foto: arhiv Pop TV (Žiga Intihar)

Melani Mekicar, Matej Zemljčič ter Zala Đurić / Foto: arhiv Pop TV (Žiga Intihar)

Mario Čulibrk, Jernej Kogovšek, Dejan Krupič, Nik Škrlec in Ranko Babič / Foto: arhiv Pop TV (Žiga Intihar)

Zmagovalka Popevke 2023 je skladba Med nama

Na festivalu Popevka 2023 smo slišali dvanajst novih skladb. Veliko nagrado občinstva je prejela skladba z naslovom Med nama v izvedbi Nina Ošlaka. Podeljenih je bilo še pet nagrad strokovne žirije. Veliko nagrado strokovne žirije za najboljšo skladbo v celoti je prejela Eva Hren za pesem Kako zveni pomlad; nagrado za najboljšo besedilo Zvezdana Novakovič za pesem Vodana, za najboljšo interpretacijo Oto Pestner, za najboljšo priredbo Matija Krečič iz skupine Manouche, za obetavnega mladega avtorja ali izvajalca pa Sara Lamprečnik. Vse popevke so izvajalci odpeli v živo ob spremljavi revijskega orkestra RTV Slovenija pod taktirko Patrika Grebla. Voditeljici večera sta bili Helena Blagne in Raiven, ki sta se v šov programu predstavili tudi s svojim prvim duetom – skladbo z naslovom Ikona.

Živ žav na Pungertu

V Kranju na Pungertu se bo jutri odvijal že 18. festival Živ žav, namenjen družinam. Pri pripravi programa se je tudi letos povežalo več kranjskih umetnikov in drugih ponudnikov otroških vsebin. Festival bodo odprli ob 10. uri s predstavitvijo razstave Skupaj Tine Volarič in vseh delavnic, nato pa bo sledil glasbeni in plesni nastop Glasbene šole Kranj. Otroci se bodo obenem lahko udeležili najrazličnejših delavnic ter spremljali lutkovne predstave in drugo odrsko dogajanje, različna društva in zavodi pa bodo obiskovalce seznanili s programi za otroke, ki jih izvajajo. V večernih urah se bo dogajanje zaključilo s koncertom in projekcijo animiranega filma.

PESMI MLADIH

Juliji

Pogled tvoj modri
me v tiste čase vrne,
ko so moje oči
prvič te ozrle.

za vedno ostala.
V mislih mojih
te bom
še vedno pestovala.

Dvanajst let si dopolnila –
v naročje moje
le težka
boš se vrnila.

Moj objem
naj ti bo vedno
varen pristan,
želim ti lep
današnji dan.

V srcu mojem
boš punčka majhna

Mami

Lepa pesmica za in v spomin na rojstni dan. Dvanajst let ni kar tako. Tudi jaz se pridružujem čestitki in želim vse najboljše. **Meta**

Pesmi pošljite na elektronski naslov pesmi.mladih@gmail.com ali pisno na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

ORATORIJ S KRESNIČKAMI

Pri Sv. Duhu so v začetku avgusta že 16. leto pripravili oratorij, na katerem so zdaj že drugo leto medse sprejeli tudi otroke s posebnimi potrebami.

Mateja Rant

Na oratoriju pri Sv. Duhu se je letos zbralo okrog sto otrok, med katerimi je bilo tudi osem otrok s posebnimi potrebami. Poimenovali so jih Kresničke. Za to so se odločili na pobudo ene od duhovnih voditeljic, sestre Marije Irene Stele, ki dela v šoli z otroki s posebnimi potrebami, je pojasnila ena od treh vodij oratorija Vesna Bukovnik. »Lani, ko so bili z nami prvič, je bil za nas kar izziv in smo se spraševali, ali bomo zmogli, a so jih tudi ostali otroci zelo lepo sprejeli in jih tudi načrtno vključevali v svoje dejavnosti.« Del programa so tako pripravili posebej za otroke s posebnimi potrebami, na delavnicah pa so sodelovali vsi skupaj. Letošnje oratorijsko geslo je bilo: Stopi na pot!, glavni lik pa je bil hobit Bilbo, domišljjski lik Tolkiena, prek

Na oratoriju pri Sv. Duhu so že drugo leto sodelovali tudi otroke s posebnimi potrebami, ki so jih poimenovali Kresničke. / Foto: arhiv organizatorja

katerega so jim po besedah Vesne Bukovnik približali tudi krščanske vrednote, med katerimi so letos poudarili poklicanost, božjo previdnost, vztrajnost, srčnost in rast. »Dan običajno začnemo z igrami, plesom oziroma bansanjem in petjem himne. Sledi jutranji program v obliki televizijskega šova, nato pa oratorijska igrice. Po igrice imamo kateheze,

po malici so na vrsti delavnice, dan pa zaključimo še z velikimi igrami.« Na delavnicah so se otroci letos prelevili v elektronske vohune, se učili preživetja v naravi, ustvarjali vilinski nakit in izmišljene starodavne zemljevide s pomočjo riža ter izdelovali svečke. V okviru skavtske delavnice so se odpravili na izlet v Crngrob, obiskali pa so tudi lokalno kmetijo.

Otroci so se lahko preskusili tudi v pritrkovanju. »Posebnost našega oratorija pa je tudi, da lahko starejši otroci en dan prespijo v kulturnem domu. Letos se je za to odločilo 35 otrok,« je še razložila Vesna Bukovnik in dodala, da oratorij navadno zaključijo s prireditvijo, na katero povabijo tudi starše, kar pa so jim letos preprečile poplave.

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKO • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKO

KRANJSKA DOLGA MIZA (1)

Alenka Brun

Kranksko dolgo mizo na vrtu gradu Khislstein so organizirali tretjič. Zeleni gastronomski dogodek je tokrat

požel precej odobravanja med prisotnimi, za konec pa ga je začel še glasbeni nastop slovenske dive Helene Blagne.

Za jedi so na Kranjski dolgi mizi ponovno uporabili lokalne sestavine domačih pridelovalcev, spet

so merili ogljični odtis. Dogodek je potekal brez uporabe plastike za enkratno uporabo, z minimalno količino zavržene hrane in je tudi tokrat imel dobrodelno noto: podjetje Žito je kranjski enoti Centra za socialno delo Gorenjska priskočil

na pomoč s prehranskimi paketi za kar sedemdeset posameznikov. Dogodek je povezoval Toni Cahunek, nekaj uvodnih besed sta prisotnim namenila tudi župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec in direktor Zavoda za turizem in kulturo Kranj Klemen Malovrh. Med drugim je Rakovec poudaril, da je bilo letos zanimanje za kulinarčni dogodek izjemno, omenil pa je tudi pomen kakovosti kranjske vode iz pipe, ki je po mnenju strokovnjakov ena najboljših na svetu, ter dodal, da je Kranj letos postal evropska destinacija odličnosti 2023 tudi zaradi zelenega kulinarčnega dogodka Kranjska dolga miza. Tokrat je goste nagovoril še prof. dr. Janez Bogataj.

Meni je bil dvojen: mesni ali veganski, soustvarjali pa so ga Aleš Kristan s Kmetije odprtih vrat Pr' Končovc, Tomaž Polenec iz Kavarne in restavracije Brioni ter dvoje znanih gorenjskih imen iz kuharskih vrst, ki sicer kreirata

Kranksko dolgo mizo na vrtu gradu Khislstein so organizirali tretjič. / Foto: Alenka Brun

okuse v Ljubljani – Igor Jagodic iz Restavracije Strelec, ki se ponša tudi z Michelinovo zvezdico, in pa Jorg Zupan (Bistro Breg in t. i. 'late-night' restavracija Aftr). Tudi Jorg Zupan ve, kaj pomeni imeti Michelinovo zvezdico. Vsi naštetih pa so kuhali pod taktirko glavnega kuharja Gostilne Krištof Uroša Gorjanca, ki se je na obeh menijih tokrat podpisal pod glavno jed. Pri strežbi, pripravi in zasnovi letošnje dolge mize so sodelovale še ekipe gostiln Rekar in Lakner, Bistrotja Sonet in Doma na Joštu.

Helena Blagne / Foto: Alenka Brun

Sodelujoči kuharski šefi: Igor Jagodic, Tomaž Polenec, Uroš Gorjanc, Aleš Kristan in Jorg Zupan / Foto: Alenka Brun

(Se nadaljuje)

PRAZNOVANJA

POLAJNARJEVI IZ KOKRE

Nedavno so se v Babnem Vrtnu na Turistični kmetiji Markun srečali člani rodbine Polajnar.

Alenka Brun

Na dveh stenah sta bila razobešena dva dolga popisana papirja – rodbinska drevesa, kjer so si udeleženci srečanja lahko ogledali podroben rodovnik družine Polajnar, po rodu iz Kokre, od leta 1660 pa do danes. Prisoten je bil Andrej Polajnar, ki je o Polajnarjevih iz Kokre letos izdal tudi knjigo. Polajnarjevi se dobivajo že 45 let, na vsakih pet let, tokrat so se srečali desetič. Ideja, da bi se začeli dobivati, je padla v preteklosti na eni od sedmin, ko so se spraševali, ali se bodo sedaj dobivali le na pogrebi. Najprej so razmišljali, da bi se dobili vsako leto, potem je obveljalo, da se bodo na pet.

Avtor knjige nam je zapupal, da je ta nastajala dobrih pet let, na podlagi štiridesetletnih informacij. Po prejšnjem srečanju sta s kolegom Borutom Ožuro začela razmišljati o tem, da bi knjigo zastavila malo drugače – in sta tudi jo. Tako sta v njej prikazana dva načina rodovnika in polna je zgodb. »Za vse pokojne Polajnarje – od Antona naprej – od starega ali starega starega očeta, kakor za koga – so napisane zgodbe,« nam je razložil

Andrej Polajnar ter dodal, da jih je v knjigi kar 51.

Sicer Polajnarjevi izhajajo iz Kokre, avtor knjige pa živi v Mariboru. Razložil nam je očetovo zgodbo, zgodbo Jakoba Polajnarja, ki je bil v prvi svetovni vojni ranjen ter je moral v bolnišnico, in kako je potem preko

Ljubljane prišel v Maribor. »Med očetovim zdravljenjem v bolnišnici je bil tam zdravnik, ki je kasneje postal upravitelj mariborske bolnišnice, in ko je oče ozdravel, je začel pomagati v bolnišnici. V bistvu je bil priučen medicinec, vendar je bil v tem tako dober, da ga je v času,

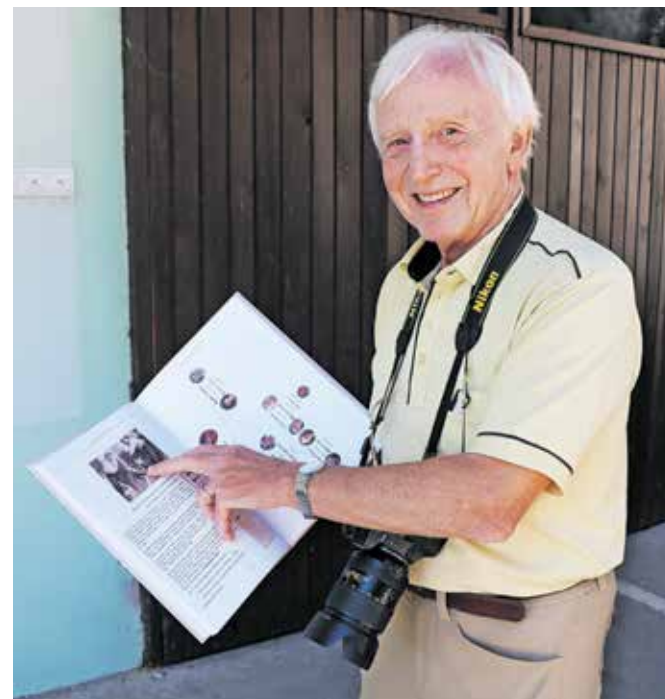
ko je začel delati v Mariboru, marsikdaj kdo naslovil z gospodom doktorjem.« Andrej Polajnar je na svojega očeta zelo ponosen: »Bil je fant s podoželja, delal je v karmnologu, potem je bila vojna ... S pomočjo tega zdravnika, dr. Černič in bolnišnice v Ljubljani, je potem prišel v Maribor.« Nasmehne se in doda: »Soprogo, Terezijo, pa je šel snubit na Dolenjsko, v Belo krajino.«

Knjiga ima naslov Kronika družine Polajnar po rodu iz Kokre. Vsebuje veliko fotografij in ima več kot tristo strani. Na srečanju jo je avtor prisotnim tudi predstavil.

Polajnarji so razseljeni po vsej Sloveniji: od Gorenjske do Ljubljane, Dolenjske, Maribora, pa tudi tujine: Avstrije in Kanade. Letos se jih je na povabilo na srečanje odzvalo precej čez sto. Iz te rodbine izhajajo tudi hidrolog Janez Polajnar, ki smo ga v zadnjem času kar precej srečevali kot sogovornika medijev. Kotsmo razbrali iz pogovora, je najstarejši brat Andreja Polajnarja, Stanko, ki je že pokojni, njegov ata. In tista sedmina, kjer so prišli na idejo o srečanjih, naj bi bila njegova. Mimogrede pa še izvemo, da imajo Polajnarjevi v širši rodbini tudi nekega Janeza Polajnarja, ki pa je dobil ob koncu 19. ali v začetku 20. stoletja celo plemiški naziv.

IZOBEŠENO rodbinsko drevo je v marsikom vzbudilo radovednost. / Foto: Alenka Brun

Andrej Polajnar / Foto: Alenka Brun

Novorojenčki

Minuli teden se je v **kranjski porodnišnici** rodilo 28 otrok, od tega 19 deklic in 9 dečkov. Tokrat sta na svet prišla kar dva para dvojčkov. Najlažja je bila deklica, ki je tehtala 2204 gramov, najtežji pa deček, ki mu je tehtnica pokazala 4330 gramov. **Na Jesenicah** je prvič zajokalo 21 novorojenčkov, med njimi 12 dečkov in 9 deklic. Najtežji je bil eden od dečkov, tehtal je 3880 gramov. Najlažja je bila deklica, ki ji je tehtnica pokazala 2550 gramov.

Mladoporočenci

Dne 2. septembra 2023 sta v **Škofji Loki** zakonsko zvezo sklenila Jernej Jereb in Karin Stanonik, v **Pungertu** pa Domen Košnik in Neja Kmetič. V **Gradu** sta se 5. avgusta 2023 poročila Boštjan Zajec in Barbara Kropivnik, v **Kranju** 12. avgusta Matic Podobnik in Zala Klavs, na **Krvavcu** 12. avgusta 2023 Tjaš Hunjadi in Tamara Širca, v **Vopovjah** pa 19. avgusta 2023 Nejc Rozman in Špela Dijak.

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Sonce«

Pozdravljeni. Večkrat preberem, kako drugim uganete, kaj jih čaka v prihodnosti. Bila sem poročena in imam dva sinova. V zakonu sem veliko pretrpela od alkohola do poniževalnega odnosa in težkih problemov. Zdaj, ko je prišel čas, da bi se lahko imela bolje, so vedno znova kakšni problemi. Zanima me za sinova, ali si bosta uspela ustvariti družino in bom imela vnuke. Tudi zase me zanima, ali me čaka kaj lepega, da bi se še s kom imela lepo in končno živela v miru.

Oba sinova se bosta poročila oziroma imela trdno in pravo zvezo in pri obeh vidim po dva otroka. Ne obremenjujte se več glede tega. Ni še prišel pravi čas, samo to je. Vse

bo tako, kot mora biti. Tudi vam se obetajo same lepe spremembe in pred vami je še veliko sonca. Ko boste najmanj pričakovali, boste spoznali sorodno dušo in ne boste več sami. Glejte samo naprej in ne ozirajte se več nazaj v preteklost, ki do vas ni bila dobra. Lepo vas pozdravljam in srečno.

»Kozorog«

Zanima me glede moje bolezni. Kako mi kaj kaže, ali se bo to kaj umirilo ali stopnjevalo. Zanima me tudi zdravje na splošno in ali bom mogoče spoznala kako sorodno dušo. Zdravstvene težave se vam ne bodo stopnjevale, ampak se začnejo počasi umirjati in prehajati v normalno stanje.

Na splošno vas zaradi zdravja precej skrbi, kot vidim, veliko ali skoraj nič ni utemeljeno, zato vas prosim, da se pomirite. Ko boste začeli bolj pozitivno gledati na življenje, se boste tudi bolje počutili. V roku pol leta, najkasneje do pomladi, boste spoznali nekoga, ki vam bo ogrel srce in vi njemu. Še vse bo dobro. Srečno.

»Pika poka«

Prosim za vpogled mlajše hčerke in vnukinje ter starejše vnukinje, ali bo naredila zdravniško fakulteto.

Zelo se obremenjujete za vse tri, ampak skrbi niso potrebne. Vse se bo uredilo tako, da bo prav. Tudi glede šolanja bo vse v redu. Lepo vas pozdravljam.

»Sreča«

Obračam se na vas, ker ste mi že pomagali in so mi bili vaši nasveti v veliko pomoč. Že nekaj časa stojim na mrtvi točki

in se ne znam ali pa ne morem premakniti naprej. Nič ni tako, kot bi moralo biti, in vas sprašujem, ali bom sploh še kdaj v življenju srečna. Hvala vam.

Draga moja bralka. Nikoli ni tako hudo, da ne bi bilo lahko še hujše, in nikoli ni tako dobro, da ne bi bilo lahko še boljše. In ne pozabite, vse enkrat mine. Minil bo vaš začarani krog in nitka se bo začela odvijati. V vašo smer in korist. Saj veste že sami, preveč ste vedno vsem dajali, sami sebi pa nič. Ko ste od drugih pričakovali enako nazaj, ste bili vedno znova razočarani. Prihaja čas, in to zelo kmalu, ko se vam bodo začele dogajati same lepe stvari. In ne samo v ljubezni, na vseh pomembnih področjih se vam bo marsikaj obrnilo na bolje. In da, vsekakor boste še zelo srečni. Ta sreča ne bo imela roka trajanja. Brez skrbi, znali boste izkoristiti vse, kar se vam bo ponudilo. Srečno.

LAŽJI SUDOKU

2	6			3		8	
8		1	5	2			4
		4		6		7	2
9	5		2	7		4	
		3			9		
	8		3	5		7	6
		1	9		2	4	
7			4		6	8	9
	4		1				6

Rešitev:

2	6	4	8	1	3	7	5
8	9	1	5	2	7	4	6
3	7	4	6	8	2	9	1
9	5	2	7	3	4	6	8
6	8	3	9	5	7	1	2
8	2	1	3	5	6	7	4
7	4	9	6	2	8	3	5
5	6	3	1	4	9	8	2
1	8	2	7	6	5	3	4

TEŽJI SUDOKU

4			3	7			
	2			6			
	5			1	8	6	
	3			8	6		
1							7
		2	4				8
	4	6	9				5
			2				4
		3		8			

Rešitev:

4	7	9	6	3	8	5	2
9	2	5	7	1	8	3	4
8	5	2	1	6	9	7	3
6	1	9	6	7	2	4	8
4	7	2	9	5	8	1	3
2	8	1	7	4	3	6	5
7	9	3	2	7	4	8	6
6	5	9	7	8	1	2	3
3	1	4	6	5	8	9	7

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

NOVA PODOBA
vašega doma

Vinilna tla na klik Avila

Na klik, videz hrasta, deb. deske:
3,5 mm, primerna za talno gretje,
vsebina paketa: 2,635 m²
(44,77 €/ paket). Št. art.: 271123

16,99
m²

Keramične ploščice 60 x 60 cm

Talne ploščice, možno polaganje z ozko
fugo, sive, moderen dizajn, izjemno
odporne, vodoodbojne, rektificirane
(17,98 €/ paket). Št. art.: 280891

9,99
m²

Jupol classic 15 L

Notranja barva, bela, lahka aplikacija,
visoka izdatnost in pokrivnost, odpornost
na suho ali mokro brisanje.
Št. art.: 598466

26,99
kos

Akcija velja v **OBI Kranj** do 8. 10. 2023 oz. do razprodaje zalog. Cene so v EUR z vštetim DDV.

TAKO
ENOSTAVNO

OBI

SESTAVIL: F. KALAN	LESTEV (MANJS.)	AMERIŠKI KROKODIL	KOS CELOTE	AFRIŠKA GOZDNA ŽIRAFKA	BOJAN TOKIC	ANGLEŽEV SOSED	FR. PISEC (EMILE)	GLINASTA PIŠČAL	RIMSKI CESAR	NAZIV	VOJAŠKA STOPNJA	GRŠKI JUNAK, AJAS	OTKA
SLOVENSKI MEDIJSKI VODITELJ (L. B.)			7										
NAUK O UČINKIH ELEKTRIKE V KEMJI									14				
JAKOST					MESTO NA MALLORCI							20	
TIM GAJSER			NESPRET- NEZ	5	ATA, OČE (STAR.)				STRNINA, STRNIŠČE	GLAVNO MESTO BAHRAJNA	NICOLE KIDMAN		
VABILEC (NAREČNO)			NAUK O GIBANJU IZSTRELKOV					PEVKA KRVAVAC			NALEPKA, NALEPNICA		
IGRALKA RIŃA					NAPAD NA ZNANO OSEBNOST			VELIKA MORSKA RIBA				PRENOČE- VALEC (KNJIŽNO)	OBER
KRAJ NAD VIPAVO		18			MUSLI- MANSKA HALJA	POSLEDICA UDARCA							
DRŽAVA V ZDA					PISATELJ DUUN				OKOVJE (KNJIŽNO)			2	
GORENJSKI GLAS	MEŠANICA ZIVIL ZA POLIV	MESNI IZDELEK								ZADNJI DEL GOLENI			
SMUČARSKA TEKACIČA MAJDIČ		ČAROBNI NAPOJ								KRAJ PRI KRŠKEM			
OLIVER					4	NAROD BREZ PRAVIC	VULKANSKO ZRELO					ANDRAŽ VEHOVAR	VIC, SMESNICA
FIGURA					MONAŠKI KNEZ	NOVINAR ŠTAKUL						ANDREJ SIFRER	13
GRŠKI OTOK, IKARIA					PISATELJ KOPRIVEC				16	KRUTI HUNSKI KRALJ			
VESNA SLAPAR	11		ŽELATINA IZALG							DRŽAVNI PRAVNIK	ROPARSKA PTICA		
ZDRAVILO PROTI MALARIJI			PRIPADNIK NORMANOV								SEGA, NAVADA		
MODEL VOZILA SEAT										VELIKA OKROGLA POSODA	KOSILO	9	KONKURZ STARIKAVO DREVO
GORENJSKI GLAS	PTICA PEVKĀ Z RDEČIM GRLOM	GLASBENIK ASTLEY						MESTO V GRČIJI					
BIVŠA SL. SMUČARKA (NUŠA)			19			KMET, KI ORJE						NEKD. JUGO- SLOVANSKA LETALSKA DRUŽBA	
SESTAV APARATOV						ZRAK (NAREČNO)						KRAT. OR- GANIZACIJE IZVOZNIC NAFTE	TOMAŽ AHACIČ
KOŽNA PLEŠEN					JELKA (NAREČNO)					KARTA, DŽOKER		8	KATICA (LJUBK.)
ČRT TAVZES			RELACIJA (KNJIŽNO)							POLT KOŽE			ATI PO MEŠ- CANSKO
ITAL. NO- GOMETNI KLUB			STIČIŠČE TREH MEJA										SLAVKO KOTNIK
LEDENIŠKA KRNIČA (GEOGR.)													12
PRIPRAV- NIK ZA DU- HOVNIŠKI POKLIC			6										
AKOLIT EL ARENAL MANAMA OPEC TIRINS	ŠPORTNA UVRSTITEV	MEDENA ROSA											
ODDIH		KOTNA MERA											
PES, KI LAJA													3
PESNICA ŠKERL			17										
SILICIJ													
VELIK MACEK (EKSPR.)													
VOLNA ANGORSKIH OVC			15										

Nagrade: 3 x praktično darilo

Rešitev križanke – geslo na kuponu – lahko kot obi-
čajno pošljete po pošti na naslov Gorenjski glas,
Nazorjeva ulica 1, Kranj ali jo oddate v nabiralnik na
tem naslovu. **Rešitve po novem sprejemamo tudi
po e-pošti.** To storite tako, da z mobilnim telefo-
nom slikate kupon z geslom in ga pošljete na na-
slov krizanke@g-glas.si. V elektronsko sporočilo ne
pozabite napisati tudi vaših osebnih podatkov! Rok
za oddajo je petek, 22. september 2023.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	

OD ŠANKA DO ŠANKA, 1. DEL

Tudi tako so nekoč izkoriščali ženske

MILENA MIKLAVČIČ

usode

O povojnih zgodbah žensk, ki so prihajale s trebuhom za kruhom iz odmaknjenih krajev, danes vemo bolj malo. Njihove zgodbe so se skozi čas porazgubile, žal se dogaja, da o svoji mladosti ne razlagajo niti domačim.

Ena takšnih je tudi Julijana. Odraščala je v zaselku tik za slovensko-hrvaško mejo. V kraju bogu za hrbotom. Še v šestdesetih letih so bila tla po hiši ilovnata, čeznje so bile, a ne povsod, položene deske. Vode v hiši ni bilo. Stranišče je bilo zunaj, a pot do njega je bila v dežju zalita z gnojnico, ki je tekla iz hleva, v katerem je bilo nekaj prašičev, vol in krava.

»Moja mama je bila stara petintrideset let, oče pa šestdeset, ko sem se rodila. On je znal za silo pisati, mama ne. Iz lastnih izkušenj vem, kako pomembno je, da imajo starši vsaj malo izobrazbe, da so vsaj malo razgledani. Moji so bili tristo

let za svetom. Niti tega nista vedela, da otrok potrebuje ljubezen, čistočo, da mora obiskovati šolo, da se mora, ko odraste, osamosvojiti in iti po svojih poteh. Pouk sem začela obiskovati pri devetih letih. Kaže, da je šele takrat oblast ugotovila, da obstajam. Bila sem ušiva in zane-marjena, a hkrati zelo učljiva. V enem letu sem usvojila znanje treh razredov, v četrtega sem se vpisala skupaj z vrstniki. Bila sem ponosna sama nase tudi zaradi dobrih ocen, ki sem jih dobivala. Želela sem naučiti branja in pisanja tudi mamo, pa me je ob vsakem poskusu kaznovala. Ko se je domov vrnil oče, mu je ukazala, naj me natepe zaradi nespoštljivosti do nje. S pomočjo učiteljice sem za silo opremila eno od sob. Njen mož je s kombijem pripeljal omaro, mizo in posteljo. Ker do naše hiše, ki je stala v bregu, ni vodila dovolj široka pot, smo morali pohištvo dvigniti na rame in odnesti v hišo. Žal ne za dolgo. Starši so ugotovili, da sem se preveč pogospodila. Nekoč, ko pridem iz šole, je gorelo v peči, moja soba je bila pa prazna. Vse pohištvo sta razcepila in skurila. Spet sem morala spat na peči. V osmem razredu sem bila odlična, a mi doma niso dovolili, da bi se vpisala v poklicno šolo za šivilje. Ta poklic sem oboževala in sem ga naravnost idealizirala. Morala sem ostati doma in pomagati na kmetiji ali kaj je že bilo tisto, kar smo imeli. Ko sem imela menstruacijo, nisem smela uporabljati vložkov, ker so bili po maminem mnenju hudičevo delo. Po najboljših močeh sem jih kar na roke sešila iz

dveh starih, raztrganih rjuh. Bolje to kot nič. Stara sem bila šestnajst let in pol, ko se pri nas ustavi neki Adolf, ki je po bližnjih vaseh kupoval prašiče. V Sloveniji je imel gostilno, bil pa je tudi 'kšeftar'. Beseda je dala besedo, zapičil se je v moje precej velike prsi, zdelo se mu je, da bi bila odlična natakarcica, pa se je pogodil z očetom, da me odpelje s seboj. Starši niso imeli nič proti, sploh pa ne potem, ko jima je pustil na mizi nekaj denarja. Niti poslovlili se nismo, kar šla sem. Očeta nisem videla nikoli več, je prej umrl, mamo pa sem videla le še na smrtni postelji. Vožnje do novega doma ne bom nikoli pozabila. Zada, v kombiju, so bili prašiči, zato je tudi v kabini nezno smrdelo. Še bolj kot pri nas doma. Samo predstavljate si razkošje, ki sem ga imela, ko sem se nastanila v skromni sobici nad gostilno! Na hodniku so imeli tudi kopalnico. Ne zaradi osebja, temveč zaradi morebitnih gostov, ki so se včasih pri njih ustavili. Gostilna je namreč stala na križišču treh dolin. Prvič v življenju sem se skopala v kadi, prvič si umila lase s šamponom, prvič sem si kupila vložke! Adolfu in njegovi ženi sem bila iskreno hvaležna. A ne za dolgo. Približno leto in pol sem garala v kuhinji, in to tudi po petnajst ur na dan. A sem bila mlada, zdelo se mi je, da zmorem. Potem pa sta z ženo ugotovila, da bi lahko malo bolje unovčila moje prsi. Opazila sta, kako me je včasih prišel kdo pogledat v kuhinjo. O meni so govorili tudi za 'šankom', a tako, kot da nikomur ni bilo mar, da jih

slišim. Septembra 1976 sem tako postala natakarcica. Hitro sem se znašla, saj sem se znala obrniti. Bila sem stara sedemnajst let. Kakšno je življenje, ki pritiče mlademu dekletu, nisem vedela. Od jutra do poznega večera sem bila za 'šankom', kajti Adolf je menil, da je delo z gosti veliko lažje kot tisto v kuhinji in da, ker sem mlada, lahko to zdržim. Plače nisem dobivala, le sem in tja mi je dal nekaj denarja z besedami, 'da ne bom mislila, kako grd in skopušen je'. Denar sem hranila v škatli, niti dotaknila se ga nisem. Tako in tako pa nisem nikamor šla, da bi ga lahko zapravljala. Edino razkošje, ki sem si ga z napitnino privoščila, je bilo dišeče milo, šampun za lase in vložki. Zvečer sem, ne glede na to, koliko je bila ura, ko smo zaprli gostilno, legla v banjo in uživala v topli vodi. Potem pa se je zgodilo nekaj, kar me je zelo pretreslo. Adolf mi je nekoč dejal, da bo zvečer, ko bomo zaprli vrata, gostil nekaj prijateljev, ki bi me radi videli golo. Njegova želja me je zelo prestrašila. Kako, golo?! Zakaj? Odgovoril mi je, da jih s svojimi velikimi prsmi ves čas namenoma (!) dražim, pa bi radi videli, kakšne so v resnici. Vso noč nisem mogla zatisniti očesa. Nisem hodila v cerkev, a toliko vere in vesti pa sem imela, da sem vedela, da to ni prav, da je greh. Nobena prošnja, nič ni pomagalo. Njegovo ženo sem lepo prosila, naj zame zastavi lepo besedo, pa me je osorno zavrnila, da naj bom kar tiho, da je tako in tako od mene več škode kot koristi ...«

(Konec prihodnjič)

KUHARSKI RECEPTI

ZA VAS IZBIRA KATJA DOLENC

Slive vsebujejo veliko snovi, ki koristijo telesu in organizmu. Pravijo, da so tablete vitaminov B iz naravne lekarne. Med drugim pomagajo pri težavah s koncentracijo, živčnem nemiru in slabi prebavi.

Svinjska ribica s slivami

Potrebujemo: file svinjske ribice, sol, poper, žličko olja, rdečo čebulo, 2 šalotki, svež timijan, 2 čvrsti slivi in žlico balzamičnega kisa.

Pečico segrejemo na 200 °C. Meso bogato začинimo s soljo in poprom. Čebulo in šalotko sesekljamo, slive razkoščičimo in narežemo na četrtine. V ponvi, primerni za peko v pečici, segrejemo olje in na vseh straneh na hitro opečemo meso. Nato ga prestavimo na krožnik. Na preostali maščobi na hitro podušimo čebulo. Dodamo šalotko, rahlo solimo in med mešanjem podušimo do mehkega. Umešamo še listke timijana, nato čez položimo meso, okoli pa narezane slive z lupino navzdol. V ogreti pečici pečemo 20 minut, nato pa meso in slive preložimo na krožnik, ga pokrijemo in postavimo na toplo. Čebulo v ponvi zalijemo z 200 ml vode in balzamičnim kisom. Zavremo in med mešanjem kuhamo, dokler ne povre polovica. Odstavimo, po želji obdelamo v pire in prelijemo čez meso in slive.

Slivova pita iz kvašenega testa

Potrebujemo: 850 g moke, 30 g svežega kvasa, 2,5 dl mleka, 240 g masla, jajce, 250 g sladkorja, četrt žličke soli, 1,5 kg sliv, 50 g narezanih mandljev in maslo za pekač.

V skledo presejemo 500 g moke, dodamo 40 g zmehčanega masla, jajce, 50 g sladkorja in sol. Kvas razpustimo v mlačnem mleku, primešamo žličko moke in žličko sladkorja. Vzhaja naj 10 minut, da dobimo kvasec, ki ga zlijemo k moki. Zamesimo gladko testo, ki se loči od sklede. Oblikujemo ga v kepo, pokrijemo in damo vzhajati za 45 minut. Medtem umijemo slive, jih osušimo, prepolovimo in izkoščičimo. Polovičke narežemo na četrtine tako, da se krljji še držijo skupaj. Z maslom namastimo pekač, pečico segrejemo na 190 °C. Vzhajano testo razvaljamo in z njim obložimo pekač. Ob robovih ga povlečemo kvišku, da nastane rob. Na gosto ga prebodemo z vilicami in obložimo s slivami, tako da je zaobljena stran z lupino obrnjena navzdol. Potresemo z drobtinami, ki smo jih zgnetli iz 350 g moke, 200 g sladkorja in 200 g masla ter nadrobili s prsti, čez pa damo še mandljeve lističe. Pita naj vzhaja še 15 minut, nato jo pečemo do 20 do 30 minut. P nudimo mlačno ali ohlajeno.

Slivov džem iz pečice

Potrebujemo: 1 kg sliv, 600 g sladkorja, sok 1 limone in 1 nageljnov žbico.

Slive razkoščičimo, zmečkamo in jih s sladkorjem, limoninim sokom in nageljnov žbico v posodi vsaj 3 ure kuhamo v pečici pri 185 °C. Pod posodo postavimo posodo z vodo. Tu in tam pomešamo. Ko je gotovo, pustimo, da se ohladi. Tesno napolnimo kozarčke in shranimo v hladilniku.

Paradižnik in bučke za poletne jedi

ERIKA JESENKO

S kombinacijo paradižnika in bučk lahko pripravimo najrazličnejše jedi, ki so hranljive, okusne in osvežilne.

Za pripravo testenin s paradižnikovo omako z lososom potrebujemo: 4 fileje lososa, 1 žličko bazilike, 1 žličko rožmarina, pol žličke rdeče paprike, dve žlici olivnega olja, 1 manjšo bučko, 1 srednje velik paradižnik, 400 g paradižnikov pelatov, 400 g rezancev, sol in poper.

Bučko in paradižnik narežemo na drobne kocke. Skupaj zmešamo baziliko, rožmarin, mleto rdečo papriko, sčep soli in popra ter olivno olje. S pripravljeno mešanico premažemo lososove fileje. Ponev segrejemo in na

njem z obeh strani popečemo lososove fileje. Pečene fileje prestavimo na krožnik in pokrijemo. V isto ponev, kjer se je pekel losos, stresemo narezano bučko, pripravimo in dodamo še paradižnik. Solimo in popramo ter vse skupaj zalijemo s pelati. Pokrijemo in kuhamo 15 minut. Rezance stresemo v osoljen krap in jih kuhamo eno minuto manj, kot piše na embalaži. Testenine odcedimo in 1 dl vode od kuhanja testenin prihranimo za kasneje. Odcejene rezance stresemo v omako ter prilijemo 1 dl vode od kuhanja testenin. Dobro premešamo in kuhamo še minuto, da se tekočina vpije v testenine. Na krožnik serviramo

testenine ter nanje položimo lososov file.

Za pripravo solate iz pečenih bučk potrebujemo: 0,5 kg bučk, 1 paradižnik, 1 šopek peteršilja, 1 strok česna, balzamični kis, olivno olje.

Bučke narežemo na kolarje, jih solimo in

LAHKE JEDI

pustimo, da iz njih odteče odvečna voda. Ponev segrejemo, prilijemo olivno olje ter na njem z obeh strani popečemo bučke. V ponev zložimo le toliko bučk, da se ne prekrivajo. Ko bučke lepo obarvajo, jih damo v skledo in nadaljujemo peko preostalih bučk. Še k toplim

bučkam dodamo na kocke narezan paradižnik, sesekljan česen in peteršilj. Začinimo z balzamičnim kisom in olivnim oljem (če smo uporabili več olja pri peki bučk, ga ni treba več dodajati). Dobro premešamo in postavimo v hladilnik, da se vse skupaj ohladi.

Rekli so jim fižolarji

Praznik fižola na Beli je obudil spomine na čase, ko je bil fižol vsakdanja jed.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Zgornja Bela – Domačija Pr' Cuc na Zgornji Beli je prvo soboto v septembru postala osrednje prizorišče novega etnološko-kulinaričnega dogodka, ki ga je s podporo Zavoda za turizem Preddvor in preddvorske občine pripravil Krajevni odbor Bela. Ta ima po besedah Ivke Sodnik med svojimi načrti organizacijo dejavnosti in dogodkov, ki bi povezali krajanje. »Želimo oživiti družabno življenje in spoznati nove sokrajane; v zadnjih letih si je tukaj ustvarilo svoj dom veliko priseljencev,« je pojasnila Sodnikova, članica odbora in pobudnica druženja ob fižolu. Ideja se navezuje na semenj, ki ga imajo na vseh treh Belah (in v Hrašah) v začetku septembra, ob godu sv. Egidija. V preteklosti je bil težko pričakovani, saj se je takrat dobro jedlo in pilo, za mizo se je zbralo sorodstvo, v navadi so bili različni običaji. V tem času pa je tudi dozorel fižol, zato so Belanom rekli fižolarji. »Fižol je skromna rastlina, najmanj zemlje 'ponuca', povsod uspeva, tudi če si ga za mejo, skoraj v travo posadiš, je ratal. Pa so otroci 'gor zrasli',« je razložila Francka Rozman, ki je na dogodku zavrtela čas nazaj skupaj s Tomažem Rehbergerjem. Razgovorila sta se o običajih, ki so spremljali semenj, med drugim o tem, da so že opolnoči dan zvonili – da jih ne bi kdo prehitel. »Če si bil prepozen, so rekli, da so ti bob ukradli,«

V kulturnem programu so sodelovali: Anica Rehberger, Francka Rozman, Tomaž Rehberger (na sliki), harmonikar Luka Markič in pevska skupina Kostanarji. / Foto: Tina Dokl

Fižolov knedel (cmok) z dodatkom kranjske klobase in fižolova solata / Foto: Tina Dokl

je razložil Rehberger. Posmeha je bil deležen tudi pastir, ki je zadnji 'prignal' na pašo. Gospodinje pa so 'stopile skupaj' in v velikih kotlih skuhalo štruklje. »Če so bili orehi, so jih namazale,

včasih pa so samo testo skuhalo.« Ko je bil semenj, so jedli tudi bobe (krofe), vendar nesladkane.

Fižolova juha, fižolova solata, zaroštan fižol ...

fižol z ješprenjem, zeljem ... ob tem je odraščala Francka in še kdo v pisani množici, ki se je zbrala na dvorišču omenjene domačije. Po kulturnem programu so spomine obujali ob mizah, na katerih je bilo tudi nekaj nekoč vsakdanjih jedi. V sosednji Tomaževi kajži je dišalo po zaroštanem fižolu, pozabljeni gostljati jedi, ki so jo pripravili tako, da so na masti prepražili čebulo, dodali slanino (če so jo imeli), česen, malo moke, začimbe, kuhan

fižol in zalili z nekaj vode.

V Petanovi domačiji, ob kajži oddaljeni kakšnih 50 metrov, pa so okušali nekaj povsem novega: fižolov knedel (cmok) z dodatkom kranjske klobase, ki ga je Tevž Basaj, mladi kuhar, ustvaril prav za to priložnost ter dopolnil s fižolovo solato.

Franci Bizjak, lastnik domačije Pr' Cuc, je fižol združil z ribo. Ponudil je namaz, narejen iz kuhanega fižola, ter, kot nam je zaupal, pečene in dimljene ribe, za veživo pa je uporabil še skyr.

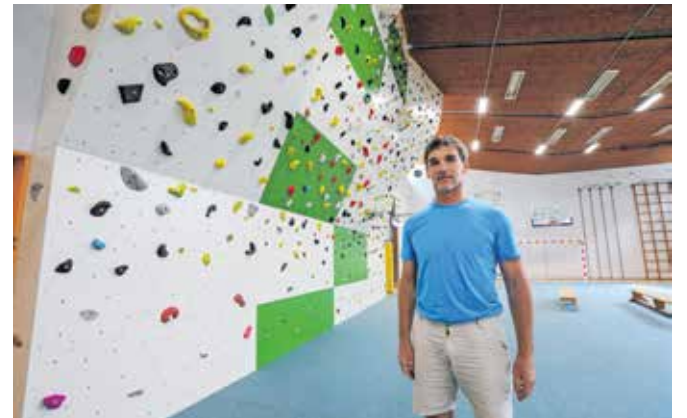
Druženje je zaokrožila pevska skupina Kostanarji, ob tem pa so se že porajale ideje za naslednji praznik fižola; organizatorji ga želijo še nadgraditi.

Boranja (jed, ki je pripravljena s stročjim fižolom) / Foto: Tina Dokl

Boljši pogoji za plezanje

Železniki – Pogoji za plezanje v telovadnici Osnovne šole Železniki so po novem bistveno boljši kot prej. Kot je pojasnil učitelj športa in trener plezanja Aleš Jensterle, so med poletnimi počitnicami pridobili dodatnih 67 kvadratnih metrov plezalnih površin, tako da ima zdaj mala balvanska stena 57 kvadratnih metrov, velika stena pa 65 in še dodatnih 17 kvadratnih metrov stranskih plezalnih površin. Investicijo v dograditev in opremljanje sten ter nakup blazin so izpeljali s pomočjo 15 tisoč evrov iz patricipativnega proračuna Občine Železniki in 18 tisoč evrov, zbranih z dobrodelno akcijo, v kateri so jim pomagali številni občani, podjetja in društva. Plezalna stena je namenjena tako rekreativnim plezalcem kot vadbi otrok. Plezanje pa ne bo več potekalo le kot šolska interesna dejavnost, pač pa bodo po novem organizirali tudi redno vadbo otrok in odraslih preko športne plezalne sekcije Planinskega društva za Selško dolino.

Učitelj športa in trener plezanja Aleš Jensterle je zadovoljen, da jim je uspelo dograditi plezalni steni. / Foto: Tina Dokl

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazarjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLETI

S kolesom pod Dobrčo

Naklo – Društvo upokojencev Naklo v četrtek, 14. septembra, vabi na kolesarjenje, ki bo potekalo na relaciji Naklo–Podvin–Begunje–Tržič–Naklo. Start bo ob 9. uri izpred doma upokojencev Naklo.

Na Jelenk

Kranj – V četrtek, 28. septembra, Društvo upokojencev Kranj organizira planinsko-pohodniški izlet na Jelenk, sveto goro starovercev. Hoje bo predvidoma do tri ure. Odhod s posebnim avtobusom izpred Globusa bo ob 7. uri, vstopni postaji bosta še na Laborah in v Stražišču. Prijave sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 25. septembra.

RAZSTAVE

Nova fotografska razstava

Radovljica – Fotografsko društvo Radovljica v septembru vabi na ogled razstave Odenki Siwe avtorja Janeza Kramarja. Fotografska galerija Pasaža v Radovljiški graščini je odprta vsak dan od 8. do 22. ure, vstop je prost.

desetdnevna vremenska napoved

Torek 12. 9.	Sreda 13. 9.	Četrtek 14. 9.	Petek 15. 9.	Sobota 16. 9.
13/28 °C	14/27 °C	12/22 °C	12/21 °C	13/21 °C
Nedelja 17. 9.	Ponedeljek 18. 9.	Torek 19. 9.	Sreda 20. 9.	Četrtek 21. 9.
13/22 °C	13/23 °C	12/23 °C	11/21 °C	10/20 °C

tedenski koledar

	vzhod	zahod
12. 9. tor. Gvido	6.36	19.21
13. 9. sre. Filip	6.38	19.19
14. 9. čet. Rasto	6.39	19.17
15. 9. pet. Nikodem ●	6.40	19.15
16. 9. sob. Ljudmila	6.41	19.13
17. 9. ned. Frančiška	6.43	19.11
18. 9. pon. Irena	6.44	19.09

Nagrajenci

Nagrajenci nagradne križanke iz Gorenjskega glasa št. 68 so: **Sabina Hrkač** iz Ljubljane, **Nada Radonjič** z Bleda in **Anton Kosem** iz Škofje Loke. Geslo je bilo V gore po urejenih planinskih poteh.

Nagrajenci nagradne križanke iz Gorenjskega glasa št. 69 pa so: **Zvonko Horvat** iz Mojstrane, **Dragan Vardič** iz Žirovnice in **Andrej Demšar** iz Škofje Loke. Geslo je bilo Mleko je hranljiva tekočina. Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

OBVESTILA

Medgeneracijske aktivnosti

Preddvor, Naklo – V sredo, 13. septembra, ob 17. uri bo v Kulturnem domu Preddvor v okviru programa medgeneracijskega sodelovanja Telovadba za najlepša leta, ki se izvaja na stoli in stoje, udeleženci pri tem razgibajo vse dele telesa letom primerno. V četrtek, 14. septembra, ob 9. uri bo v Društvu upokojencev Preddvor Umovadba za starejše, namenjena krepitvi spomina. V Medgeneracijskem centru Naklo pa bo v petek, 15. septembra, ob 9. uri v sodelovanju s Centrom za krepitev zdravja Kranj predstavitev tehnik sproščanja, ki pripomorejo k polnejšemu in mirnejšemu življenju. Za vse aktivnosti je obvezna prijava do zasedbe mest na mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

LOTO

Rezultati – žrebanje 10. septembra 2023

Loto: **15, 19, 22, 31, 34, 35, 37 in 16**

Loto PLUS: **9, 11, 19, 21, 24, 25, 27 in 16**

Joker 6: **589438**

Sklad 13. 9. 2023 za Sedmico: **1.230.000 EUR**

Sklad 13. 9. 2023 za Loto PLUS: **3.300.000 EUR**

Sklad 13. 9. 2023 za Joker 6: **300.000 EUR**

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

HIŠE

KUPIM

5-članska družina išče čim novejšo hišo ali zazidljivo parcelo v Kranju ali okolici, tel.: 070/391-822 23002266

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

HYUNDAI Matrix 1.5 diesel, letnik 2005, 263.000 km, registriran do 4. 2. 2024, poceni, tel.: 031/840-290 23002246

SEAT Ibiza 1.4, bencin, letnik 2008, prvi lastnik, tel.: 040/795-958 23002249

GRADBENI MATERIAL

KURIVO

PRODAM

BUKOVA suha drva, 100 EUR, in okroglice po 60 EUR, Radovljica, tel.: 031/632-677 23002241

SUHA hrastova ali mešana drva, metrska ali razžagana, možna dostava, tel.: 031/229-151 23002265

SUHA bukova, razžagana drva in gozdarski traktor goseničar, Gorje, tel.: 031/561-707 23002269

SUHE kvadratne kocke sena in otave, tel.: 041/838-080 23002263

STANOVANJSKA OPREMA

GOSPODINJSKI APARATI

PODARIM

SIVALNI stroj Bagat Vesna v omarici in Mirna Merritt v kovčku, tel.: 031/016-046 23002264

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

PEČ na kurilo olje De Dietrich, z gorilcem Thyssen. Cena po dogovoru, tel.: 041/278-545 23002270

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejemanj po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

TENIS lopar Toalson, malo rabljen, cena 20 EUR, tel.: 031/422-531 23002245

STARINE

PRODAM

SLIKE, omare, steklene, balone, kadi za namakanje – ker podiramo hišo, tel.: 031/316-548 23002253

OBLAČILA IN OBUTEV

PRODAM

GORENJSKO narodno nošo, moško, št. 58, brez škornjev, za 180 EUR, tel.: 041/847-872 23002251

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

HLAČNE plenice, št. L, tel.: 040/955-682 23002248

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

PSIČKE mešanice nemški ovčar/border colli. Psi so cepljeni in čipirani, tel.: 041/861-210 23002259

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

2-brzdni plug, pihalnik Eolo, pri-mež »šravštok«, mizarski pult »ponk« s predali, trosilec za umetnik lino, tel.: 031/316-548 23002268

SILAŽNI kombajn Mengele 220 in mlin za žito Bori 350 kg, z mešalnic, tel.: 031/330-425 23002159

KUPIM

ODKUP traktorjev in kmetijske mehanizacije, v kakršnem koli stanju, tel.: 041/255-834 23002258

TRAKTOR, motokultivator Gorenje Muta in nekaj priključkov, tel.: 041/540-364 23002271

PRIDELKI

PRODAM

BRINOVE jagode, tel.: 040/888-200 23002257

ČEBULO, belo in rdečo, ter zimski česen, domače, tel.: 031/585-345 23002255

JEDILNI krompir, različne sorte – beli, rumeni in rdeči, tel.: 041/971-508 23002178

OREHE v lupini po ugodni ceni in škarje za obrezovanje sadja na podaljšku, tel.: 041/356-044 23002252

SUHE okrogle bale, 1. + 2. košnja, tel.: 041/572-120 23002250

VINO cviček in belo vino rizling ter modro frankinjo, tel.: 031/206-874 23002261

KUPIM

JABOLKA slabše kvalitete, primerna za domači kis, lahko jih tudi oberem, tel.: 031/406-200 23002247

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste in bele, pred nesnostjo, in KG piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 23002154

ČB bikce, stare 1 mesec, tel.: 041/691-243 23002254

KOKOŠI nesnice – rjave in zeleno-jajčne. Pripeljemo v vse večje kraje na Gorenjskem. Kmetija Šraj, Uroš Šraj, Cadramska vas 19, 2319 Poljčane, tel.: 031/751-675 23002203

KUNCE samce lepih barv in velike pasme, stare 4 mesece, težke že 4 kg, tel.: 040/979-622 23002244

KUPIM

BIKCA simentalca ali mesne pasme, starega 3 mesece, tel.: 031/280-774 23002242

OSTALO

PRODAM

1 HA koruze na Kokrici, tel.: 031/688-556 23002272

KORUZO za silažo, 0,9 ha, v okolici Smlednika, tel.: 041/240-928 23002260

ZAPOSLOTITVE (M/Ž)

NUDIM

GOSTILNA v Kranju išče nove sodelavce za pomoč v kuhinji in strežbi. Simona Virant, s.p., Jezerska c. 41, Kranj, tel.: 041/229-788 23002209

ZA delo v klicnem centru v Kranju zaposlimo tri telefonistke/telefoniste, mlajše upokojenke/ce. Nudimo prilagodljiv delovni čas in odlično plačilo. Španovina, d.o.o., Savska loka 21, Kranj, tel.: 040/130-054 23002228

IŠČEM

IŠČEM DELO – učna pomoč – inštrukcije matematike in fizike, na vašem domu, tel.: 04/20-26-532, 031/534-061 23002267

STORITVE

NUDIM

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo – po zelo ugodni ceni. Leard, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 23002156

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtnje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cveto Rajko, s.p., Brezje pri Dobu 4a, Dob, tel.: 051/828-419 23002068

STREŠNA in stavbna kleparska dela po celotni Gorenjski. Zlebovi, odkapne pločevine, obrobe, balkoni, dimniki. Klepar Matevž, Matevž Šimnic, s.p., Britof 103, Kranj, tel.: 040/557-784 23002256

IŠČEM

IŠČEM osebo za popravilo starega gramofona, tel.: 04/53-15-809 23002262

IŠČEMO moškega za občasno pomoč na kmetiji, 1- do 2-krat na teden, okolica Kranja, tel.: 031/505-151 23002207

IŠČEMO žensko za pomoč pri lažjih gospodinskih opravilih. Lokacija Šk. Loka-Kranj, tel.: 069/702-680 23002229

RAZNO

PRODAM

STISKALEC za pločevinke, cena 30 EUR, tel.: 041/255-636 23002243

IVAN SIVEC

Priljubljeni pisatelj Ivan Sivec je knjigo posvetil Sloveniji, ki jo ima neizmerno rad in ji želi vse najboljše. Prebrali boste zgodbe o dveh mladih zdravnikih, ki povsod naletita na ovire, o eni od številnih radijskih postaj na naših tleh, o pasjem prijatelju, katerega družba je velikokrat boljša od človeške, o zakonih, ki se jima šele v času covid-19 odprejo oči ...

CVETOČA Slovenija
Sedem steza do neba

200 strani, trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

15 EUR
* poštnina

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Ivan Sivec

Knjiga, primerna za mlade in starejše, ki spada v vsako domačo zbirko.

Leto 2023 je razglašeno za Tavčarjevo leto, saj letos mineva sto let od njegove smrti. Visoški gospod z vznemirljivim podnaslovom Vse Tavčarjeve ljubezni je biografski roman o izjemno bogatem življenju v Poljanah nad Škofjo Loko rojenega pisatelja, odvornika in politika Ivana Tavčarja.

Trda vezava, 17,5 x 24,5 cm, 304 strani

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, v Kranju, jo naročite po tel. 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Pri pošiljanju po pošti se poštnina zaračunava po ceniku Pošte Slovenije.

19 EUR
* poštnina

Gorenjski Glas

Beremo skupaj

NACIONALNI MESEČNA SKUPNEGA BRANJA
8. 9. – 8. 10. 2023

Gorenjski Glas

Együtt olvasunk
Čítamo zajedno
Gejnas khetoun
Leggiamo insieme
Wir lesen zusammen
Reading Together

ILUSTRACIJA: Ivan Mitrevski | Ilustracija je nastala v okviru projekta Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz Mestne knjižnice Ljubljana.

Grga je dobil lastnico

Maruša Žemlja je zadnja leta intenzivno razmišljala o lastnem potovalnem kombiju. Na koncu je postala lastnica Volkswagnovega modela Transporter, sicer starejšega od nje, saj je star 35 let. Prejšnji lastniki so ga tudi poimenovali – nadeli so mu ime Grga. Tega je nova lastnica ohranila.

ALENKA BRUN

Begunje – Grga je bil res v slabem stanju, izvemo, kar pa Maruše Žemlja iz Hlebc ni odvrnilo od nakupa. Pri kar zahtevni rekonstrukciji in obnovi ji je pomagal mehanik Miha Bakarič iz Tržiča; da je notranjost danes takšna, kot je, pa ji je »podal roko« prijatelj z Bleda Aleš Mlakar.

Želela si je potovalni kombi, a nikoli ni razmišljala o starodobniku. »Predstavljal sem si pač neki kombi, v katerem bom lahko spala,« razloži Maruša Žemlja. Iskala je tudi v tujini, na koncu ga je našla v Tržiču. Izkazalo se je, da gre za Grgo, bojda še prej Jelenčka, prvi potovalni kombi Balkan Campersa, skoraj tri metre visok in pet metrov dolg Volkswagnov model Transporter. »Bil je v izredno slabem stanju,« se spominja nova lastnica. A očitno je bila to ljubezen na prvi pogled, saj ji je na koncu uspelo pregovoriti lastnike in so ji ga prodali.

Za nekaj mesecev dela

Kupila ga je lani novembra, na cesto je šel letos maja. »Mehanik je potreboval dva meseca, da ga je spravil v red. Veliko me je tudi naučil: kaj gre lahko narobe, zakaj morda ne vžge, kako se sploh

Kljub temu da je dalj časa razmišljala o potovalnem kombiju, si ni mislila, da se bo na koncu zaljubila v starodobnika ... / Foto: Alenka Brun

vozi. Ima namreč poseben vžig in zato ga recimo za prevoz na porokah lahko najamejo le z voznico,« šaljivo pripoveduje Maruša Žemlja. Nadaljuje: »To je avto, s katerim praktično živiš, z mehanikom si pa 'poročen', ker včasih, ko kaj odpove, je potrebna kar dobra mera inovativnosti pa veliko telefonskih klicev. Ima štiri prestave, dosega maksimalno hitrost sto kilometrov na uro. Treba ga je voziti z občutkom, ga poslušati in sprejeti izzive, pred katere te 'pripelje'.«

Po zunanosti in motorju je prišla na vrsto notranjost.

Maruša Žemlja / Foto: Alenka Brun

»Ker Aleš Mlakar tudi sam zelo rad dela z lesom, sem vedela, da bo kombi na koncu imel dušo,« pripoveduje naprej. Ko sta skupaj iz notranjosti odstranila vse, kar je bilo treba, ga je potem najprej sama izolirala, nato sta ga z lesom zaprla. Ker je bil že prej namenjen potovanjem, sta imela lažje delo: stene sta samo prerisala in dodelala. Obstajale so tudi šablone, kar jima je prihranilo ogromno časa. Zelo prav pa ji je prišel v dani situaciji njen študij arhitekture in tudi vse ostalo, s čimer se mlada Gorenjka ukvarja.

»Ko smo stene zaprli, smo začeli projektirati notranjost. Klasična postavitev in mehanizmi so ostali isti, pohištvo je tako, kot je bilo, narejeno je celo boljše ...« našteva. Je pa dodala nekaj stvari za svojo dušo. Razloži, da je sicer rada doma, a je začutila, da mora iz svoje cone udobja. Prvič je s podobnim kombijem s prijateljem potovala po Turčiji in Grčiji. Takrat se je nad tovrstnim načinom življenja zelo navdušila, naučila se ga je tudi

voziti in videla je, kaj ji je pomembno, če bi si omislila svojega. »Recimo stojna višina, kuhinja, notranjost ...« našteva. »Ga pa ni težko voziti, ker je zelo pregleden, le na to ne smeš pozabiti, da je visok. Pa mišice sem dobila od vrtenja volana,« se zasmeje. Všeč ji je predvsem to, da se z njim premika počasi, da zraven lahko ustvarja, saj si v prihodnosti želi obiskati čim več t. i. art marketov oziroma umetniških sejmov v tujini. Maruša Žemlja namreč izredno rada ustvarja, likovna umetnost ji je blizu.

Kako pa je bila videti prva voznja z Grgo, nas je še zanimalo. »Načrt je bil, da bi se iz Lesc pripeljala do Iškega Vintgarja. A mi je takoj 'šla' gumica za bencinski rezervoar ...« Tako je prišla le do Medvod, zavzdihne. »Začetne vožnje so bile bolj na bazi spoznavanja – tako voženj kot samega kombija. Se kar zgodi, da me kje za cesto lahko srečate z zamazanimi rokami, ko 'šraufam', vendar ko si omisliš takšen prevoz, to pač sodi zraven,« še pove.

Žita še vedno žanjejo s srpom

JANKO RABIČ

Plavški Rovt – V hribovitih krajih kmečka dela opravljajo še na star način, ročno z orodjem, ker ni možnosti uporabe strojev. Tako je tudi na ekološki kmetiji Šimnovc v Plavškem Rovtu nad Jesenicami. Jari ječmen so letos žanjice spet požele s srpi, Štefan Klinar ga je odpeljal v kozolec, kjer ostane tri tedne, potem je na vrsti mla-

takšne, ki še obvladajo to opravilo po starem. Letos so poleg Tilke in »ta mlade«

Žanjice je danes težko najti, posebej takšne, ki še obvladajo to opravilo po starem.

Blanke pomagale njena sestra Ivanka, Štefanova sestra Marta, Kosova Lenka, Žbaticnikova Anica in Rožičeva

Jari ječmen so letos žanjice v Plavškem Rovtu spet požele s srpi. / Foto: Janko Rabič

tenje, prav tako na star način kot včasih. Kot nam je zaupala Štefanova žena Tilka, so včasih bolj sejali ozimna žita, zaradi divjadi, ki jim je jeseni popasla vsa semena, pa sedaj raje sejejo spomladanska žita. Žanjice je danes težko najti, posebej

Ivanka. So pa z zanimanjem delo spremljali tudi otroci, Tilka si predvsem želi, da bi vsa takšna opravila obvladali tudi oni, ko bodo odrasli. Na kmetiji po starem opravljajo še druga dela, kosijo travo, jo nosijo v rjuhah, pridelujejo pa tudi domači mošt.

Koroška Bela v spomin na Andreja Smoleja

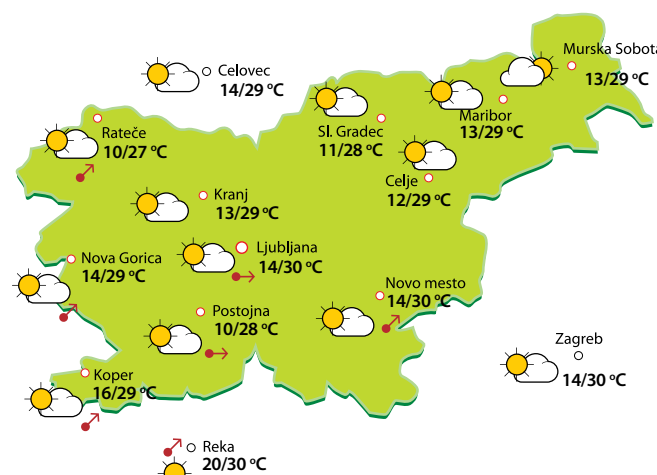
Koroška Bela – Kulturno društvo Možnar s Koroške Bele nadaljuje organizacijo dogodkov v spomin zaslužnim glasbenikom, ki izhajajo iz te, kot pravijo sami, prelepe vasice pod Karavankami. Začeli so z legendarnim trobentačem Francem Koširjem, nadaljevali pa s slavnim tekstopisecem Marjanom Staretom. Letos pa bo spomin namenjen kitaristu ansambla Slovenski muzikantje Andreju Smoleju - Miševcu. Član tega izjemno znanega ansambla je bil kar štirideset let, štiriindvajset let je bil tudi njegov vodja. Glasbeni dogodek v njegov spomin pod imenom Koroška Bela skozi glasbo – veselica Andreja Smoleja bo v soboto, 16. septembra, z začetkom ob 15. uri pred gasilskim domom na Koroški Beli. Spomnili se ga bodo z besedo in glasbo, nastopili pa bodo njegovi Slovenski muzikantje. Sodelovali bodo tudi Pihalni orkester Jesenice - Kranjska Gora, člani družine Smolej in ostali.

Konec tedna ponovno Kravji bal v Bohinju

Bohinj – To je pravi bohinjski praznik. V Ukancu poskrbijo za bogat program ter dobro domačo hrano in pijačo. Program bo povezoval Klemen Bučan, zaigrala bosta ansambla Saše Avsenika in Razgled, spremljali boste prihod planšarjev z »basengo« ter prihod bohinjskih cik, med katerimi bodo izbirali tudi najlepšo. Kravji bal bo 17. septembra, začnejo ob 11. uri. Več na tdbohinj.si.

vremenska napoved

Danes bo sončno in toplo, proti večeru so na skrajnem severozahodu možne nevihte. Jutri bo sprva sončno, čez dan pa bo več kopaste oblačnosti. Popoldne in zvečer bo povečana verjetnost za nevihte. V četrtek bo spremenljivo oblačno, možne bodo plohe in nevihte. Nekoliko hladneje bo.

NA GLAS

aforizem

O, Bog, odpusti jih, saj ne vedo, kaj delajo.

Milan Fridauer - Fredi